

Jó Pajtás

2019. IV. 18.

73. évf., 14–15. szám

*Tehetségeink:
a topolyai Szivárvány*

*Itt a tavasz: kikelet, s a húsvét is közeleg”
nyereményjátékunk eredményhirdetése*

Tavaszi ZsenikusZ a „kis” szünidőre

Ára 100 dinár

Kire mosolygott a szerencse?

Bizonyára sokan izgatottan lapozzátok fel e heti lapszámunkat, még akkor is, ha a tavaszi szünet gondolata tart benneteket lázban. Az idei április bizony tekintélyes számú ünnepnappal halmoz el bennünket, s reméljük, ezt sikerül is jól kihasználni.

A tavaszi szünidő a húsvétal kezdődik, s erre tekintettel voltunk, amikor március elején meghirdettük tavaszi-húsvéti nyereményjátékunkat. Szeretnénk ugyanis hozzájárulni az ünnep örömeinek fokozásához, legalábbis a szerencsés nyertesek esetében erre módunk is lesz. Persze, magunk sem hittük, hogy ennyire gyorsan elérkezik az eredményhirdetés ideje, a húsvét és a tavaszi szünidő, de azt sem, hogy ennyire sokan gyűjtötték a szelvényeket, és velünk játszottatok.

Álljanak itt még a feltett kérdéseink és a helyes válaszok: 1. Hány napig tart a nagyböjt húsvét előtt? – 40., 2. Hogy hívjuk a húsvétot megelőző vasárnapot? – virágvasárnap, 3. Melyik hegyen feszítették keresztre Jézust? – Golgota, 4. Sorolj fel három húsvéti jelképet! – bárány, tojás, nyúl, 5. Húsvéthétfőn mi jár a lányoknak és mi a fiúknak? – locsolás, hímes tojás.

A múlt péntekig, 12-éig vártuk küldeményeiteket, majd szerkesztőségünkben megejtettük a nyerményhúzást. Hogy kire mosolygott a szerencse? Ne fokozzuk a hangulatot, íme a névsor!

Ketten nyertek Huawei-tabletet:

Lapis Dávid, 7. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse
Gordos Áron, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Ketten értékes számítógépes tasztatúrát kapnak:

Pirmajer Róbert, Moše Pijade iskola, Pacsér
Tamás Hermina, 6. osztály, Ivo Andrić iskola, Tiszakálmánfalva/Budiszava

Ketten számítógépes rajzceruzát nyertek:

Cseh Noémi, Svetozar Marković iskola, Bácsföldvár
Suvák Dávid, 6. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Két értékes könyv nyertese lett:

Farkas Mihály, Nikola Đurković iskola, Bácsfeketehegy

Brada Lúcia, 4. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse
Ugyancsak két, **fél tanévre szóló Jó Pajtás-előfizetést nyert (a következő tanév első félévére vonatkozik):**

Gero Zétény, Kókai Imre iskola, Temerin
Ördög Kornélia, 3. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

A nyerteseknek gratulálunk, nyereményüket pedig igyekszünk húsvét előtt kézbesíteni, hogy a fészekbe kerülhessen.

Felmajer Vivien, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Törökkanizsa

Nagy László Pirosodik Húsvét

*Tél veszíti ingét,
pirosodik Húsvét,
hamarosan hazamegyek,
boldog lesznek ismét.*

*Kötél meg nem köthet,
szél vissza nem lökhet,
aki velem összeveszik:
porba höntöröghet.*

*Nagycsüörtök: átok,
szeget kalapáltak,
Isten ellen készülődtek
ácsok és kovácsok.*

*Nagypéntek: habos vér,
működik a hóhér,
Jézus meghal bűnösökért,
jószagú ringyókért.*

*Feketednek felhők,
böjtölnek a bendők,
harangnyelvek megbénulnak,
szólnak fakereplők.*

*Nagyszombat sugároz
a feltámadáshoz,
selyem-zászlók akadoznak
bimbózó faághoz.*

*Alkonyatkor festek
piros tojást, kéket,
borozgatva megköszönünk
égi üdvösséget.*

*Tél veszíti ingét,
pirosodik Húsvét,
hamarosan hazamegyek,
boldog lesznek ismét.*

**Áldott húsvéti ünnepeket kívánunk minden olvasónknak,
barátunknak, a szülőknek és a pedagógusoknak,
valamint a terjesztőknek és a lap támogatóinak.**

**A Jó Pajtás következő száma a tavaszi szünidő után,
május 9-én jelenik meg a szokásos terjedelemben.**

ZABHEGYEZŐ

Kölniszagra grillfűst, avagy a tavaszi szünet örömei

Biztos vagyok benne, hogy diák és tanár számára egyaránt a tavaszi szünet a tavasz leginkább várt része. Idén ráadásul igen hosszú pihenő köszönt ránk. A húsvéti időszakban (ideértve a böjtöt is) mi is újjászülehetünk, megtisztulhatunk. Valószínűleg mindkettő nagyon ránk is fér már. Azután pedig jólesően elnyújtózhatunk, csokitól maszatos szájjal köszönhetjük az ünnepekre hazautazó rokonokat. Nincs is ennél pihentetőbb gondolat. Talán csak a nyulak rettegnek ilyentájt. Hiszen tudják, hogy szülők sokasága vásárol húsvéti ajándék gyanánt nyulat csemetjének. A jobb sorsa érdemes állatot aztán gazdája gyorsan megunja (jobbik esetben) vagy pedig nem gondolja megfelelően. Húsvét hétfőjén aztán mire számíthatunk: bezárt kapuk, menekülő lányok vagy illatfelhők, szódászfionok és piros tojások? Remélhetőleg még mindig az utóbbi a jellemző.

Felsorolni is nehéz lenne hány és hány más népszokás és ünnep tartozik még a kikelethez, vagyis a tavaszhoz. Újabb találmány a munka ünnepe, vagyis május elseje. Korábban is jeles napnak számított, amelynek nem adtak ilyen (kém) hangzatos nevet még. De a májusfaállítás hagyománya is ide kapcsolható. Aztán, hogy ki hogyan kapcsolódik ki mostanában: bográcsos, grillezés, palicsi látogatás vagy egy nagy kirándulás? Embere válogatja, én azért a legutolsó lehetőséget választanám.

Most így visszaolvasva azonban mintha kissé zsúfoltnak tűnne ez az időszak. Mégsem lesz olyan hosszú ez a vakáció? Főleg, ha még iskolai feladatokat is kaptok a szünetre. De ilyen úgysem történhet meg! És biztosan otthon sem kell segíteni semmi-ben... vagy ez csak álom? Kiderül. ☺ Májusban találkozunk!

Jó pihenést kíván:

Herédi Károly

Színjátszónak lenni jó

A szabadkai Fabula Rasa Színjátszó Grund általános iskolás csoportjánál jártunk

Takács Flóra, Magyarka Alex, Magyarka Márkusz, Csepcsik Henrietta, Stefan Luka, hátul: Vukov Péter

A szabadkai Népkör MMK Fabula Rasa Színjátszó Grundja 2008 óta működik. Kezdetben általános iskolások alkották a gyermekszínházi csapatát, akik annyira megszerették a színjátszást, hogy később, középiskolás éveik alatt is rendszeresen eljártak a próbákra. Így ma a Fabula Rasának két csapata van, az egyik az általános iskolások, a másik pedig a középiskolások csoportja. Nemrég meglátogattuk az általános iskolások csoportját, amelyet **Greguss Zalán** vezet. Látogatásunkkor Tasnádi István *Farkas és Piroska* című színdarabját próbálták, hiszen ennek az előadásnak a bemutatójára készülnek. A csoport nem volt teljes, hiszen nem mindenki tudott eljönni a próbára.

Magyarka Márkusz negyedik éves tanuló első fabulás előadása a Csongor és Tünde volt, amelyben az egyik ördögöt játszotta. Hatására testvére, **Magyarka Alex** úgy döntött, hogy megpróbálkozik a színjátszással. Ő is csatlakozott a Népkör gyermekszínházihoz.

Csepcsik Henrietta már ötödikes kora óta erősíti a Fabula Rasa csapatát.

– Azért kezdtem el színjátszással foglalkozni, mert sokan mondták, hogy jól verselek. Először a Csongor és Tündében játszottam Duzzogót, az egyik ördög szerepét – mondta. **Takács Flóra** annak idején főszerepet játszott a Szabadkai Gyermekszínház *A kislány, aki mindenkit szeretett* című előadásában. Annyira megtetszett neki a színészet, hogy elkezdett a Fabula Rasába járni. **Stefan Luka** annak idején, az első próbáján nem volt biztos benne, hogy neki való a színjátszás, de aztán nagyon megtetszett neki. **Vukov Péter** azért jelentkezett a Fabula Rasa csapatába, mert úgy

gondolta, hogy ki kell próbálnia valami újat. Minden tag szeret ide járni, mert szerintük jó a csapat, kötődnek egymáshoz, összetartanak, és családias a hangulat.

A gyermekszínháziak közül mindenki úgy gondolja, hogy a készülő *Farkas és Piroska* lesz a legjobb produkciójuk. Már átolvasták a szövegek könyvet, nagyon tetszik nekik a történet, és igen lelkesek.

– Ez egy kicsit rendhagyó történet, Tasnádi István átdolgozta a jól ismert mesét. A cselekmény egy bírósági tárgyaláson játszódik, ahol a Farkas, Piroska, a nagymama és a nagymama papagájának szemszövegéből hallhatjuk a történeteket. Van még két tanú, a kis nyuszi és a béka. Mindannyian másképp mesélik el a történeteket. A bírónak el kell döntenie, hogy a Farkas vagy Piroska a bűnös – osztotta meg velünk a részleteket Greguss Zalán.

Takács Flóra már eljátszott azzal a gondolattal, hogy a jövőben színésztel foglalkozni. Nagyon tetszik neki a színpad, a színészet világa. Szívesen jár színházba, és a komolyabb előadásokat szereti. Ha színházban játszana, nem válogatna a szerepek között, ugyanúgy szerepelne komédiákban, mint tragédiákban. Stefan Luka is színész szeretne lenni, mivel szívesen foglalkozik színjátszással, és a jövőben is folytatná. Könnyen megtanult hangsúlyozni, és a szöveg tanulása is jól megy neki.

Amikor elkészítettünk a Fabula Rasa általános iskolásaitól, mindenki visszatért a szövegek könyvéhez, és jó hangulatban, lelkesen folytatták tovább a próbát.

Szalma Brigitta
Fotó Greguss Zalán

A Szivárvány...

Topolyai képzőművész-palánták műhelyében

Magyar népi motívumokkal ismerkedtek a topolyai Szivárvány Képzőművészeti Szakkör tagjai, amikor meglátogattuk őket. **Németh Anna** tanárnő nyugdíjba vonulása óta, idestova 25 éve vezeti a Kodály Zoltán Magyar Művelődési Központ kereteiben működő iparművészeti műhelyt, s az elmúlt több mint két évtizedben mintegy 200 gyermek ismerte meg a különböző képzőművészeti technikákat, az agyagozás rejtelmait, a pontos és tiszta munka, az alkotás örömeit.

Az összes megújult csoportnak jelenleg 11 tagja van. A tanulmányi versenyek miatt négyen, **Antal Bianka, Antal Árpád, Baráth Lara és Kollár Dominik** nem tudtak jelen lenni a szombat délelőtti foglalkozáson, így ők sajnos a csoportképen sem szerepelnek, ott volt viszont **Savić Lazar, Csúzdi Nikol, Balázs-Horváth Hanna, Gyantár Anna, Újházi Enikő, Sisák Nóra és Újházi Evelin**.

Sisák Nóra

– Sapkát, álarcot, anya portréját és önarcképet készítettem az előző órákon, most népi motívumot rajzoltam, ezt is nagyon szeretem, zsírkrétaival dolgoztunk. Madarat rajzoltam – mondta a negyedikes **Balázs-Horváth Hanna**, aki fél éve a csoport tagja. – Azért jelentkeztem a szakkörbe, mert nagyon szeretek rajzolni, és itt sok mindent megtanulhatok. Szeretek ide járni, így nem nehéz szombat reggel felkelni. A tanárnő először elmagyarázza a következő feladatot. A portré rajzolásánál azt tanultuk, hogy az arc szimmetrikus és arányos, meg a haját sok vékony vonallal rajzoljuk meg.

Sisák Nóra másodikos, a tanév kezdete óta jár a szakkörbe.

– Jól sikerült a sisapka, most a népi motívum is alakul, de a képeslapokat is nagyon élveztem készíteni. Voltak nehezebb feladatok is, nekem éppen az álarc volt az, talán nem sikerült túl jól, viszont anya portréja nagyon jól sikerült, látta ő is, nagyon tetszett neki, és megjelent a Magyar Szó Napsugár rovatában. Nekem nagyon tetszik az, hogy mindig valami új munkát készítünk, újat tanulunk. A tanárnő nem szigorú, megmutatja, hogy mit kell kijavítani a munkánkon.

Egy kis segítség a legfiatalabb szakkörösöknek

Újházi Enikő állatokat és embereket szeret rajzolni.

– Nekem az álarc sikerült legjobban, színes papírokkal, ollóval, ragasztóval dolgoztunk, szép színes lett, ismerkedtünk a kontrasztos színekkel. A mai feladat számomra nehéz, de a tanárnő megmutatja, hogyan lehet jobb a munkám. Együtt vagyunk, mindannyian szeretünk rajzolni. Én biztosan járok a szakkörbe, ameddig csak lehet. Volt már úgy is, hogy közösen dolgoztunk, halak, fák, felhők, folyó van azon azon a képen, díjazott lett a munkánk.

Németh Anna a pedagógusi tevékenység mellett kezdett el kerámiával foglalkozni, életében nem választható el egymástól a két hivatás: a tanári és az iparművészi. A gyerekek az agyaggal is megismerkednek a szakkörben.

Németh Anna: Amikor a gyermekalkotásokat rendeztem, szinte „megfürdik a lelkem”

– Tavaly sajnos elmaradt a nyári kerámia-tábor, de most ismét szeretnénk megtartani, ha nem a Kodály székházában, akkor a tájházban vagy az én műtermemben. Nagyon fontosnak tartom, hogy megismerkedjenek az agyaggal, hiszen a háromdimenziós megoldás tökéletesíti a gyerek készségeit, képességeit. Volt tanítványaim, akik erre a pályára mentek, a felvételi vizsga tapasztalatát mesélve mondták, hogy voltak olyan diákok, akik hozzá sem nyúltak az agyaghoz, a szobrászat, a formázás idegen volt tőlük. Mi nagyon szeretünk edénykét készíteni, kis szobrokat, domborműveket. A népi kerámiát is belopom a tábor programjába.

A szakkörben a feladatok egymásba kapcsolódnak, a tanárnő elméleti tudást is nyújt, és szereti, ha mindenki befejez egy-egy munkát.

– Rajzoltunk grafitceruzával, szénrel, zselés tollal, színleméletet is tanultunk, az előző generációval végigvettük a színiskálát, megtanultuk, milyen a karminpiros, cinóberpiros, kraplak piros, és a sárgának, a zöldnek is az árnyalatait. Az idén arra hívtam fel a figyelmet, hogy vannak olyan színcsoportok, amelyek harmonizálnak egymással, és vannak kontrasztos, ellentétes színek, és a feladatok is ehhez kapcsolódtak. A hideg-meleg színpárok így könnyen megjegyezhetők. Érdekes és változatos megoldásokat kaptam, a végeredmény nagyon szép lett. A magyar népi motívumok ismertetése során hímezsmotívumokat mutatok, és hangsúlyozom, hogy nem egy az egyben másolunk, hanem kiegészítjük a saját ötleteinkkel, és ezt is szeretik a gyerekek. Egyéni módon oldják meg ezt a feladatot is, újrafogalmaznak régi jelképeket. Szeretem a népi motívumokat, a szimmetria fogalma, a kompozíció kialakítása miatt is. Élvezem, hogy mindig egyéni munkák születnek, és amikor a sikeres gyermekalkotásokat rendezgetem, mondhatom, hogy „megfürdik a lelkem”.

Herceg Elizabetta
Címoldali felvétel, fotók: Herceg Elizabetta

MÁJUS ELSŐ VASÁRNAPJA – ANYÁK NAPJA

A fényt nem lehet megvilágítani

Hogyan köszöntik édesanyjukat a péterrévei Samu Mihály iskola tanulói?

Nagyon szerethette Kosztolányi Dezső, a Mostan színes tintákról álmodom című vers szerzője az édesanyját, mert sorai erről árulkodnak! No, de ki ne szeretné!? Az sem véletlen, hogy Kosztolányi a tíz legszebb magyar szó közé sorolta az anya szót.

De lássuk, mit gondolnak, mint mondanak **Ferencz Boglárka** és **Bálint Barbara**, a péterrévei Samu Mihály iskola magyartanárnőinek tanulói az anyák napja jelentőségéről! Hogyan köszöntik idén anyukájukat az ötödikes **Acsai Csenge**, **Györe Réka**, **Bovánovics Emília**, **Dávid László**, **Kalapos Kitti**, **Szabó Réka** és a hatodikos **Ötvös Emma**.

Csenge még nem döntötte el, mivel lepi meg édesanyját, de még van rá idő.

– Tavaly a tanító nénivel papírvirágokat készítettünk anyák napjára – meséli –, idén még nem döntöttük el, mivel köszöntsük. Megérdemli, hogy valami szép ajándékot készítsék idén is anyák napjára, mert jószívű, sokat segít a tanulásban.

Gy. Réka már készül az anyák napjára.

– Nagyon várom már az anyák napját, mert nagyon szeretem anyát. Sokat segít nekem is a tanulásban: ha kell, megmagyarázza a magyart és a matematikát. Az oszival már megbeszéltük, hogy képeslapot készítünk, s ráírjuk, hogy Boldog anyák napját! Az interneten keresünk szép idézetet vagy verset, s azt is ráírjuk.

Emília is verssel köszönti majd anyák napján az édesanyját.

– Az én anyukám is kedves, segítőkész, mindenben segít nekem. Én is verssel köszöntöm majd anyák napján. Tudom, hogy szereti a verseket, mert kicsi koromban sokat olvasott, meg altatódalt is énekelt nekem. Tavaly a négyéves kistestvéremmel rajzoltunk anyukánknak: a családjunkat rajzoltam le, s nagyon megörült neki. Idén még virággal is kedveskedünk neki.

Dávid jóvá teszi ezen a napon, hogy néha rosszkorodott.

– Jó lesznek ezen a napon – halljuk Dávidtól –, nem rosszkorodom, a labdával futballozás közben nem ütöm le a cserepes virágait. Mivel földrajzórán és rajzból is gyurmáztunk, gondoltam, virágcserepet készítek majd gyurmából. Ha elkészül, majd be is festem. Lehet, hogy még virágot is ültetek bele.

Kittiék is rajzzal szokták köszönteni édesanyjukat.

– Idén még nem döntöttük el testvéremmel – folytatja Kitti –, mivel fogjuk köszönteni anyukánkat. Tavaly papírvirágot készítettünk, de volt, hogy a kedvenc csokiját vettük neki. Nagyon kedves az anyukánk, mindenkinek, meg hozzánk is. Sportosan öltözködik, s nekünk is megvesz minden divatos holmit. Azt hiszem, idén virággal köszöntjük.

Sz. Réka és a többiek is olvassák a Jó Pajtást, s legutóbb a tanárnőjük már küldött édesanyákról szóló fogalmazásokat.

– Anyukámmal jól kijövök, mindent megtudok vele beszélni. Nekem is, ha kell, s kisebb testvéremnek is szokott segíteni a tanulásban. Nekem ő a legszebb a világon. Sportosan öltözködik. Sokszor együtt szoktunk főzni, a kertben ültetni a virágokat...Kiskoromban sokat olvasott nekünk Benedek Elek meséskönyvéből. Meg is szerettem nemcsak a meséket, hanem a mesemondást is. Voltam népmesemondó versenyen. Megszerettem Petőfi Sándor verseit is.

Emma anyukája jól tud németül, segít is, ha kell.

– Mivel anyukám nővére Németországban él, sokszor volt meglátogatni, így megtanulta a nyelvet. Én is szoktam neki segíteni otthon főzni, takarítani. Szeret olvasni, s ha nem tetszik nekem valamilyen olvasmány, ő elkezd, és én folytatom. Tavaly nagy meglepetés érte anyák napján, ugyanis testvéreim, akik kint dolgoznak Angliában, hazajöttek. Én a rajzommal köszöntöttem.

Nagyon jó, ha anyák napjára képeslapot készítenek és emlékezetes gondolatot írtok rá édesanyátoknak. Talán ő is megőrzi, mint én a lányomtól igen régen kapott lapot, melyen ez a Szabó Magda-idézet áll: „Anyámnak nem gyűjtöttem gyertyát, a fényt nem lehet megvilágítani”.

Koncz Erzsébet

ÁPRILIS 11-E

Az újvidéki József Attila iskola ünnepe

Talán nincs is olyan tanintézmény, melyben ne emlékeztek volna meg valamilyen formában a magyar költészet napjáról, április 11-éről. Különösen jellemző ez a József Attila nevét viselő iskolákra, ugyanis a magyar költészet napja megegyezik József Attila születésnapjával.

Az újvidéki telepi iskola egyike azoknak a vajdasági általános iskoláknak, melyek a jeles, XX. századi magyar költő nevét viselik. Ezen a napon az iskola magyar tagozatai rendszerint egy bensőséges rendezvény keretében ünneplik meg iskolájuk napját. Idén **Jódal Rózsa** írónt hívták meg, aki életéről, munkásságáról mesélt. Az egybegyűlteket **Varga Lázár Valéria** igazgatóhelyettes üdvözölte, majd az alkalmi műsorban szavalatokkal felléptek a tanulók – a legkisebbektől a legnagyobbakig. Az iskolát 1929-ben alapították, ennek éppen 90 éve. Mai helyére, azaz a Šar-hegység utcába és jelenlegi épületébe 39 évvel ezelőtt, 1980-ban költözött a tanintézmény.

N-a

Varga Lázár Valéria igazgatóhelyettes (balról) üdvözölte az intézmény magyar ajkú tanulóit, tanítóit, tanárait és a vendéget, Jódal Rózsa írónt

Jó Pajtást kaptak az iskolnapot ünneplő gyerekek

Körzeti anyanyelvi verseny Adán

Április 6-án az adai Cseh Károly iskola volt a körzeti anyanyelvi verseny házigazdája. A képen a vendéglátó iskola díjazottjai és felkészítő tanáraik láthatók. Az első sorban Virág Borbála 7. osztályos tanuló, I. helyezett, Gordos Beáta 5. osztályos tanuló, III. helyezett és Gordos Áron 6. osztályos tanuló, III. helyezett; mögöttük felkészítő tanáraik, Könyves Csilla és Máriás Valéria láthatók

Ajándék a magyarkanizsai iskolának

Vanja Udovičić szerbiai ifjúsági- és sportminiszter április 4-én Magyarkanizsára látogatott. A miniszter a többi között látogatást tett a Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskolában. Az iskola diákjaival is találkozott, megtekintette a tornatermet és a sporteszközöket, melyeket a minisztérium támogatásának köszönhetően szereztek be. Az iskola egyebek között új kosárlabdapalánkokkal és labdákkal gazdagodott.

Különdíj a szabad témáért

Egy Bulgáriában meghirdetett rajzpályázaton, melynek témája szabadon volt választható, a szabadkai EmArt Műhely egykori növendéke, Szobonya Dávid alkotása különdíjas lett.

A N.A.D.S. sikere a Sprig Festen

Április hatodikán ismét megrendezték Újvidéken a Spring Dance Festet. A nemzetközi versenyen számtalan külföldi, illetve hazai táncsoport versengett, bámulatos koreográfiákkal bizonyítva tehetségüket. A zentagunarasi North Aurora Dance Studio (N.A.D.S.) táncsoport idén is részt vett a versenyen. **Tót Malvinka**, a csoport vezetője ismertette, milyen eredményeket értek el:

– Második alkalommal vettünk részt ezen a táncversenyen. Tizenegy táncos lépett fel a csoportból, tizenhárom koreográfiával nevezünk be, ezek: fantasy, break dance, hip-hop, puppeting, street show, contemporary, valamint modern balett stílusú koreográfiák. A versenyre rengeteget készültünk, kemény edzéseket tartottunk, amelyeknek meglett a gyümölcse, mivel tizenkét arany- és egy bronzéremmel tértünk haza.

A tehetséges táncosok **Barna Adél, Bicok Danijela, Bicok Mirjana, Fehér O. Anna, Kadvány Iván, Kadvány Kitti, Kudlik Emese, Lukácsi Júlia, Petrás Dorottya, Sóti Beáta** és **Tapiska Adrien** voltak.

Turi Orsolya

Egy napom a családommal

Amikor hazaérek az iskolából, megebédelek. Elintézem a ház körüli tevékenységeket. Miután ezzel végeztem, elkezdem a házi feladatot készíteni.

Ha kell, délután begyűjtök, hogy meleg legyen bent, mire megérkeznek a testvéreim. Délután hazaérnek a suliból. Anya 4 óra körül lefekszik pihenni. A bátyám egy fél órát nézi a filmet, a nővérem pedig olvas. Én ez alatt az idő alatt rajzolok, festek, zenét hallgatok, sorozatot nézek, olvasok. Később felébresztem anyut, hogy megkérjem, játsszon velem. Igent mond, mert már kipihente magát. Előveszem a betűket és a szópókert. Elkezdünk játszani. Néhány kör után kijön a nővérem, és csatlakozik hozzánk. Később a bátyám is kijön. Vele is játszottunk egy keveset. Estefelé bezárom a kaput, megetetem a háziállatokat. Ezután elmegyünk fürdeni. Miután ezzel megváltunk, nézünk egy vicces családi filmet. A filmnézés közben finom gumicukrot eszünk.

Nagyon érdekes volt ez a nap. Sajnos, vége lett, és elmentünk lefeküdni. Elalvás előtt gondolkodtam még egy keveset. Az alvás nagyon nyugtató volt.

Másnap nem nagyon akartam felkelni, mert elkezdődött egy újabb iskolai nap. Szomorúan keltem fel és indultam el, de az iskolában minden érdekes volt.

Sebők Tímea, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Napraforgók

Sárga, puccos oroszlán
Égen a nap táncol már.
Keringözve táncot járnak,
levelekkel bokáznak.
Süt az égen forrón a Nap,

mint tűzön a rég eldobott kacat.
Szirmaikkal mosolyognak,
este mindig elalszanak.
Jön a reggel, újra felkel,
s várja a napot sárga fejfel.

**Vurdelja Vivien, 6. osztály, Id. Kovács Gyula iskola,
Bácskossuthfalva/Moravica**

A nagymamám

Az én mamámat Annának hívják. 65 éves, a haja ősz, és rövide van vágva. Arcát enyhén ráncok ékesítik, amire ő azt szokta mondani: „Minden ráncért megdolgoztam!” Makkhetesen lakik. Mi makkhetesi mamának hívjuk. Egyszerűen öltözik, hisz ő maga is egyszerű, de annál nagyobb a szíve. Akármikor jön hozzánk, mindig tele szatyorral érkezik, kedves szavaival mindig megmelengeti a szívemet. Nagyon szereti a vicces filmeket, amin nagyokat tud nevetni. Mi meg azon nevetünk, hogy ő mekkorákat hahotázik. Ha ellátogatunk hozzá, mindig a kedvünkben jár. Jókat főz és süt. Sokáig tévézhettünk a nővéremmel, bár én mindig gyorsan kidőlök. Korán elalszom. Nagyon szeretem a mamát, mert ő a legkedvesebb mama a világban.

Remélem, sokáig velünk lesz, és sokáig hallhatjuk a vicceit. Szeretünk nagyon, makkhetesi mama!

Bleszics Viktória, 4. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Ha Mátyás király még mindig élne!

Ha Mátyás király még mindig élne,
Orbán Viktor helyén lenne.
Nem vagy velünk ezer éve,
Hazánk szép nagy ünnepére.

Országunk igazságos királya,
Így emlékszünk Mátyás királyra.
Igazság mezején nyílik még sok virág,
Ettől lesz pompás a világ.

Balázs Ronald, 8. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Kis és nagy hőstettek

Én a hősies cselekedeteket nem osztanám fel kis és nagy hőstetkekre, mert mindkettő esetében hősies viselkedésre, bátorságra van szükség.

Minden ember máshogy ítél meg egy-egy cselekedetet, de azért előfordul, hogy léteznek események, amelyek mindenki szerint hőstetnek számítanak.

Legutóbbi házi olvasmányunkban, az Egri csillagokban sok olyan tett van, amit a mai emberek nem hiszem, hogy véghezvinnének. A magyarok

életük árán védték a várakat a túlerőben lévő törököktől. Szörnyű lehetett nézni a török sereg táborát a várból, a rengeteg török sátrat a vár alatt.

Gergő már fiatalon is bátor volt, amikor nem hagyta, hogy elvigyék a lovát, majd volt mersze megszökni a fogságból Vicuskával együtt. Dobót, elszántsága avatta hőssé. Akkor sem adta fel a harcot, amikor kilátástalanná vált a helyzetük.

Török Bálint is hőssé vált azzal, hogy annak ellenére is elment a törökhöz, hogy tisztában volt vele, nem szabadul többé. Emlékezetes az egri asszonyok harciassága. Ők is részt vettek a harcban, forró vizet, szurkot öntöttek az ellenségre.

A mai világban is vannak hőstettek, de többnyire nem harcokban követik el őket. Szerintem a legnagyobb hőstett, amikor valaki kiáll valakiért, még ha az életével fizet is érte. A 2001. szeptember 11-ei terrortámadásban több tűzoltó is meghalt azért, hogy kimentessék az embereket a romok alól. Szerbiában a közelmúltban egy műsorvezetőt elűtött egy busz, és az egész kezét letépte. Egy sebész megmentette az életét és a kezét is. Hőstetnek számít az is, ha valaki önszántából felajánlja saját szervét, hogy megmentsen egy másik életet. Ilyet nemcsak a közeli rokonok tehetnek, hanem más is.

A hőstettek által szebb, emberibb lesz a világunk. Büszkén és hálással kell gondolnunk azokra, akik elkövtették őket.

Bancsi Kata, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Csaltam

A nyári szünetben történt. Szüleimmel megbeszéltem, hogy ha elérkezik az év legszebb hónapja, a június, akkor fogom a holmim, és pakolok Pacsérra.

Nagyon nehezen jött el ez a szép hónap, mintha valami lassított filmet néztünk volna. Hiába firkáltam le az elmúlt napokat a naptárban. De aztán indiánkiáltásban törtem ki, mikor végre eljött a várva várt szünidő. Szüleim velem együtt örültek, mert ők is szeretik a nyári szünetet. Persze, hogy imádják, hiszen tanárok. A tanárok pedig néha olyanok, mint a gyerekek.

Húztam hát a kofferemet Pacsérra. Szinte a fél szekrényt kipakoltam.

Első este ünnepeltünk a nagyszüleimmel. Tata elővette a társasjátékot. Mamával csatlakoztunk a játékhoz. Nagyon szeretek nyerni, de most éppen vesztesre álltam. Közben nagyikám kiment a konyhába teát főzni, és persze ízletes vacsorát is készített. Én ezalatt csaltam, de jó nagyot. A bábuval jó sokat előre léptem. Mikor visszajött nagy, kicsit furcsállta, hogy vesztesre áll, de nem szólt semmit. Kezdtem rosszul érezni magamat, hogy miért is csaltam. Furdalt a lelkiismeret.

Megfogadtam, hogy soha többé nem csinálom ilyet, mert ez nem szép dolog. Csalással nem lehet boldogulni.

Alács Varró Emese, 5. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Erdőben
Sebők Csáki Szintia,
4. osztály,
EmArt Műhely,
Szabadka

Szülőfalumról

*Ez nem egy nagy falu, de szeretem,
Ez Magyarcsernye, a szülőföldem.
Itt váltam kisbabából kislányké,
S itt válok majd emberből öregemberré.*

*Szívemben örökké fogom őrizni e helyet,
A templomot, a tavat, a pályát, az iskolámat.
És ha úgy hozza majd a sors, hogy elmegyek,
Büszkén mondhatom, hogy még akkor is csernyeai leszek.*

Csóke László, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

A temerini vásár (Riport)

Temerinben vagyunk. Lassan ballagok a vásártér felé. Már látszik, hogy ez nem egy megszokott vasárnap délelőtt, mivel a forgalom megnőtt. Sok kerékpáros, gyalogos és autós igyekszik ugyanabba az irányba, amerre én is. Ma van a hónap utolsó vasárnapja, és Temerinben ilyenkor tartják a vásárt.

A vásártérre érkezve nagy embertömeg fogadott. Ami legelőször feltűnt, az az volt, hogy a látogatók többsége férfi. Vannak, akik a gyereküket is magukkal hozták. Egyesek vásárlási szándékkal, mások pedig csak kikapcsolódásból jönnek el. Amíg a szülők nézelődnek, a lurkók boldogan majszolják a gumicukrokat, amit a szülők vettek nekik nyugtató gyanánt. A vásárban a tütől egészen a mozdonyig mindent lehetett kapni. Na jó, mozdonyt talán nem, de lovas kocsit biztosan. Úgy döntöttem, hogy veszek magamnak gumicukrot.

– Jó napot kívánok! – köszöntem az egyik standnál álló árusnak.

– Szia – felelte. – Miben segíthetek? Esetleg egy kis nyalánság?

– Lehet! 200 g gumimacit – adtam le a rendelést. És miközben vártam, szőba elegyedtem vele. – Maga honnan jött?

– Szenttamásról. Tudod, nálunk is hallani a temerini vásárról. Ez a vásár nagyon híres. Én szeretek ide járni, mivel sok ember megfordul itt, így jól megy az üzlet, illetve az emberek is kedvesek. Ezt a vállalkozást még édesapám kezdte el, és én folytatom – mondta, miközben megtankolt egy papírtasakot különböző színű macikkal.

– Rendszeresen jár ide? – érdeklődtem tovább, miközben elégedetten leharaptam az egyik maci fejét.

– Igen. Rendszeresen járok ide, és amióta elkezdtem a pályafutásomat, egy vásárt sem hagytam ki.

Elköszöntem tőle, és tovább mentem. Nagy ricsajra lettem figyelmes. Miközben körülnéztem, egy kisállat-kereskedőre figyeltem fel, aki kanárikat, papagájokat és halakat árult. A nagy ricsaj okozói a papagájok voltak.

– Ugye, fiú, veszel egy papagájt? Olyat választasz, amelyet csak akarsz!

– Köszönöm, nem! – legyintettem – maga hova valósi?

– Újvidéki vagyok. Erről a vásárról még mi is hallottunk ám! Sok földimert szoktam itt látni. Jól megy a bolt, nagyon jó itt – mondta, miközben halacskaikat pakolt egy zacskóba a másik gyereknek.

Elköszöntem és hazaindultam. Útközben azon gondolkodtam, hogy idő híján mennyi mindent meg sem néztem. Megfogadtam, hogy egy hónap múlva ezt bepótolom.

Pásztor Dávid, 7. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Locsolkodás – Gál Sarolta, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szenttamás

Hírek és álhírek

(Megadott szavak alapján szerkesztett álhírek)

A falánk szellem

Nyilas Misi mobiltelefonon beszélt az édesapjával magyarórán. Mikor hazaért, bebukfencezett az ágyába, és aludni próbált. Ekkor érdekes hangra lett figyelmes a konyhából. Egy keze ügyében levő üveget vett fel, mert azt hitte, betörő jár a házban, de nem az volt. Ekkor látta meg az előtte lebegő szellemet, ami ismerős volt neki a legutóbbi farsangi buliból. A szellem rá sem hederített, a hűtőszekrényben keresgált. Nem tudom, mi jót találhatott benne, mert csak az esti bundáskenyér maradéka volt benne.

Csanádi Jázmin, 8. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

Nyilas Misi rossz tornász

Magyaróra volt. A tanárnök bejelentette a másnapi farsangi bulit. Nyilas Misi az iskolából hazaérkezve látta, hogy édesapja épp bundáskenyeret süt ebédre. Ez volt a kedvenc étele. Még csokis tejet is ivott mellé. Aludt is estére, mint a denevér. Másnap tornaórán tudta, hogy bukfencezni fognak, amiért nem volt oda, de az óra végére már neki is sikerült a nehéznek tűnő feladat megoldása, és az előző napi ebéd sem kívánczozott ki belőle. A délutáni mulatságon szellemnek öltözött, édesapja pedig mobiltelefonon videóztta le. A felvételen sajnos nem látszik semmi, valószínűleg a rossz fényviszonyok miatt.

Potloka Renáta, 8. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

Szelleműzés az iskolában

Nyilas Misi átbukfencezett a tanári asztalon magyarórán. Lelőkte a tanárnök üvegét, amiért kapott is egy kisebb jutalmat. Édesapja nem volt ilyen odaadó, elkobozta ezért a tetteért a mobiltelefonját. Misi bánatában megette a farsangra szánt fánkot, ezért bundáskenyeret volt kénytelen vinni helyette a buliba. A szellemek megmérgeződtek rá, a többiek fánkját dühükben felfalták, a bundáskenyeret pedig összetaposták. A fellépők tétlenül nézték végig a történeteket.

Bakai Balázs, 8. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

A szagos bundáskenyér

Nyila Misi éppen magyarórán tartózkodott, amikor az igazgató kikérte az órától, mert az édesapja kereste. Kikapott tőle, mert magával vitte aznap a mobiltelefonját. Büntetésül azt találta ki, hogy farsangi bulit szervez az iskolában, hogy elűzze vele az általa látott rossz szellemeket. Misit küldte el bevásárolni, és a listára írta a bundáskenyeret és a fokhagymát is. A bulin így mindenki kénytelen volt fokhagymás bundáskenyeret enni, a rossz szellemeket pedig sikerült elűzniük. Az apuka olyan elégedett volt sikerével, hogy örömeiben bukfcet hányt.

Tóth Evelin, 8. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

Szeretem az iskolám

A Petőfiibe sok diák jár, és sokukat ismerem. Osztályunkban húszan vagyunk.

Tanító nénink nagyon kedves, segítőkész. Ha nem értjük a tananyagot, különórákat tart nekünk órák előtt, és addig magyaráz, míg meg nem értjük. Sok versenyen veszünk részt, de játszani is szoktunk. Amikor kicsengetnek a nagyszünetre, és esik az eső, megengedi, hogy fent maradjunk az osztályunkban vagy az előcsarnokban, hogy ne ázzunk meg. A ránk szabott feladatokat is becsületesen elvégezzük. A hetes mindig letörli a táblát, és rendet tart. Az udvar nagyon nagy, sokat zavarócskázunk. Még van kosárlabda- és focipálya. A díszteremben bábjátékokat és ünnepi műsorokat tartunk.

Remélem, hogy megmarad az iskolám, és a kishúgom is ide fog járni!

Lázár Enikő, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Szép Húsvét! Hallasz engem?

A címben foglaltakkal kezdte felkérésünkre írt húsvéti köszöntőjét néhány éve lapunk egykori munkatársa, **Jódal Rózsa** író, a Jó Pajtás legendás Hadaró Jutkája. Azóta is fülemben cseng ez a költői felkiáltás: Szép Húsvét! Hallasz engem?

„Én most is, az idén is – várlak! Vágyom a virág- és tavaszillatot, sokszínű hímes tojásaidat, gyertyafényes tiszta meghittségedet, a hozzád fűződő jól ismert dalokat, versikéket, a süteményeidet, összetartó családmelegedet. Akkor is, ha a mézes almát már nem az apám, hanem a férjem és a fiam nyújtják felém, akkor is, ha már nem keresem a nyuszi tojásait a bokrok alján, s ha talán már nem akad locsolóm. (Bár ki tudja?) Te már örökre az én – a mi – húsvétunk maradsz, „akire” évről évre számítok, számítunk. Konokul és nagyon! Mert nélküled szegényebbek lennénk egy immár hozzánk nőtt, mélyen belénk ivódott felejthetetlen élménnyel.” – áll a többi között a szövegében, melynél több talán nem is kell ahhoz, hogy ráhangolódjunk a közelgő ünnepekre.

Am, tudjuk-e igazán, milyen ünnep előtt áll a keresztény világ?

A kereszténység nagy ünnepe a húsvét

Az úgynevezett mozgó ünnepek közé tartozik a kereszténység nagy ünnepe, a húsvét, melyet a tavaszi nap-éj egyenlőség utáni első holdtöltét követő vasárnapon tartunk meg. Az idén április 21-ére esik húsvét vasárnapja, Jézus feltámadásának ünnepe. Ekkor ér véget az egykor olyan szigorúan betartott negyvennapos nagyböjt, ekkor emlékezünk meg Jézus Krisztus kínhaláláról, és ünnepeljük a természet tavaszi újjáéledését.

Munkácsy Mihály: Golgota

Jézust Nagypénteken keresztre feszítették, családja a zsidó szokásnak megfelelően eltemette egy barlangban, amelyet az Olajfák hegyén, a domboldalba ástak. A sír bejáratát nehéz kővel zárták le. Mivel másnap szombat volt, a tízparancsolat szerint a pihenés napja következett. Jézus családja és tanítványai vasárnap tértek vissza a sírhoz, és meglepődve látták: üres a sír. Egy angyal állt ott, és ő mondta: Jézus feltámadt. A Biblia szerint Jézust a zsidó pészah első napján tartóztatták le. Az utolsó vacsorán Jézus és tanítványai a pészah előestéjén szokásos széderestet ünnepeltek, megtörve az élesztő nélkül sült kenyeret (maceszt), és megitták az előírt több pohár bort.

Sok nyelven ma is így nevezik a húsvétot: Paste (román), Påske (norvég), Paszcha (görög, orosz), Páscoa (portugál), Pascua (spanyol), Pasqua

(olasz), Paque (francia), Påsk (svéd). Több európai nyelven a teuton (norvég) Óstra istennő ünnepének nevéből ered a húsvét elnevezése: Oster (német), Easter (angol).

Nagyheti népszokások

A harangok Rómába mennek – tartja a mondás, és valóban: nagycsütörtökön megszűnik a harangozás, és legközelebb nagyszombaton szólal meg újra. Liturgikus eredetű szokás a nagycsütörtöki lábmosás (célja, hogy alázatra nevelje a hatalmasokat) és a pilátuségetés, amikor egy Pilátust jelképező szalmabábút égetnek el.

Nagycsütörtököt zöldcsütörtöknek is nevezték, és aznap a jó termés reményében spenótot főztek.

Nagypéntek Jézus kereszthalálának napja, a böjt és a gyász ideje. Ezt a napot a népi babona szerencsétlennek tartotta, amikor tilos volt mindenféle állattartással, földműveléssel kapcsolatos munka, ilyenkor nem gyújtottak tüzet, nem sütöttek kenyeret (merthogy kővé vált volna), nem fontak, nem szöttek. Azonban úgy hitték: aki nagypénteken, napfelkelte előtt megfürdik, azon nem fog majd a betegség. Az ilyen, ún. nagypénteki aranyvíznek szépségvarázsló erőt is tulajdonítottak.

Nagyszombati tevékenységnek számított a főregűzés, amely az egész nagyhéthez kötődő nagytakarítás része, de ugyanígy e nap szokása volt a ház körülseprése, hogy a boszorkányokat, kígyókat, békákat elhajtsák. Jellegzetes szertartás volt ilyenkor a tűzszentelés, a keresztelő víz szentelése. A nagyszombaton megtartott feltámadási körmenet jellegzetesen közép-európai, magyar, német és osztrák szertartás.

Húsvétvasárnap ünnepli a kereszténység Jézus feltámadását. Ehhez a naphoz is munkatiltalom kapcsolódott: nem sepertek, nem főztek, nem hajtották ki, és nem fogták be az állatokat. Már a 10. század óta húsvéti szertartásnak számít a sonka, bárány, kalács, tojás, bor megszentelése a templomban. A húsvéti bárány Jézust jelképezi. A tojás az élet, az újjászületés jelképe. A sonka a paraszti élet gazdasági és kultikus rendje szerint vált jellegzetes húsvéti étellé. Sok helyen használták mágikus célokra a szentelt ételek maradványait: a kalács morzsáját a tyúkoknak adták, hogy sok tojást tojjanak, máshol pedig tűzbe vetették a maradvékot, hogy a túlvilágiaknak is jusson a szentelt ételből. Húsvétvasárnapra virradó éjszaka volt szokás a Jézuskeresés, amikor meg kellett találni a faluban elrejtett Krisztus-szobrot. A húsvéti határjárás célja egyházi jelentése mellett a tavaszi vetések mágikus védelme volt. A zöldágjárás a természet megújulását jelképező énekes játék volt, a kakaslövés pedig a farsanghoz, lakodalmakhoz és aratáshoz is köthető népi szokás, de a húsvét egyik jellegzetességének is számított.

A gyerekeknek talán legemlékezetesebb népszokás a húsvéti ünnepkörből a **húsvéthétfői** locsolkodás. Alapja a víz tisztító, termékenységvárázsló erejébe vetett hit. Eredete a keresztelezésre utal, valamint arra a legendára, amely szerint a Jézus feltámadását hirdető jeruzsálemi asszonyokat a zsidók locsolással akarták elhallgattatni. A népszokások szerint a férfiak ilyenkor sorra járták a házakat, és különböző énekek, versek kíséretében locsolták meg a nekik ezért cserébe tojást adó lányokat.

Hogyan ünnepelnek a világban?

- Ausztriában levelekkel és virágokkal díszítik a húsvéti tojásokat, így ünnepelve a tavaszt.
- Nagy-Britanniában, néhány vidéki városban a férfiak felvonulnak az utcákon, és narancsot kínálnak a nőknek, egy csókért cserébe.
- Bulgáriában a templomba viszik a festett tojásokat a feltámadásra, és a falaihoz koccintják.
- Spanyolországban fesztiválokkal ünnepelik a nagyhetet.
- Az Egyesült Államokban elrejtik a tojásokat a házban, a gyerekeknek pedig minél többet meg kell találniuk, hogy ajándékot kapjanak.
- Svédországban nagycsütörtököt a Halloweenhez hasonlóan ünneplik, a gyerekek fura jelmezekbe öltöznek, édességért kopogtatva a szomszédokhoz.
- Németországban nagy tüzet gyújtanak, mely a tavasz eljövetelét jelképezi. Bár régebben ezt a tüzet karácsonyfákból rakták, ma már egyszerűen csak kimennek grillezni a szabadba.
- Franciaországban a szabadban ünneplik a húsvétot a barátokkal és szomszédokkal, de olyan idegeneket is befogadnak, akiket érdekelnek a helyi hagyományok.
- Kelet-Európában (Csehország, Szlovákia, Magyarország) vízzel locsolják a lányokat/asszonyokat, és fűzfággal veregetik meg őket, hogy szépek és tiszták maradjanak egész évben.
- A spanyolországi Kanári-szigeteken, létezik egy nagycsütörtöki „halál tánca” hagyomány, mely jellegzetes jelmezeket, valamint gyerekek és felnőttek által eljátszott bibliai jeleneteket foglal magában.
- Divatossá váltak a tojásfák, tojásbokrok az utóbbi időben a világ számos táján. A kitarthatóbbak sok-sok hímes tojást akasztanak a szabadban egy-egy fára, bokorra, valósággal felöltöztetik, így nem csoda, ha csodájára járnak az emberek

A húsvét jelképei

A húsvét legismertebb szimbóluma a tojás, a termékenységet, az új életet jelenti. Általában színesen kerül az ünnepi asztalra, piros vagy hímes tojást már az ősi Babilonban is készítettek.

Magyar hagyományok szerint a húsvéti asztal elképzelhetetlen sonka nélkül. A főtt tojások mellett a sonka tormával, friss tavaszi zöldségekkel, frissen sült sós kaláccsal mennyei eledel, különösen azoknak, akik szigorúan tartották az ünnepet megelőző negyvennapos böjtöt. A húsvéti sonka úgy a legfinomabb, ha a főzés előtti este hideg vízbe áztatjuk, másnap pedig finom puhára főzzük.

Húsvéti ajándékozás

A húsvéti ajándékozás szokása is régi. Húsvéti kosarakat tojással, kiscsirkével, nyúlal már a régiek is ajándékoztak egymásnak. Az első húsvéti kosarat **Assisi Szent Ferenc** kapta, aki a böjt hat hetét egy napos itáliai szigeten töltötte. A szigeten csak apró állatok laktak, és így társa a legenda szerint csak egy apró nyúl volt, aki madárfészekből készült húsvéti kosarat adott neki. Ezzel fejezte ki Szent Ferencnek a sziget lakóinak szeretetét.

A húsvéti kosár később már gallyakból és levelekből készült, ma pedig már szalmából vagy gyékénykosárból, fűvel bélelve. A kosárba a finomságokat a nyuszi hozza, így a hímes tojást is. Édességeket csak a tizennyolcadik század végétől találunk a kosarakban. Kiscsirkét, kisnyulat azért ajándékoznak húsvétkor, mert ezek már az új évben született jövevények, így az újjászületést szimbolizálják.

Az első húsvéti kosarat Assisi Szent Ferenc kapta

Locsolkodóversek

Van e háznak rózsabokra,
nyúlják élte sok napokra,
hogy virítson, mint rózsaszál,
megöntözném: ennyiből áll
e kis kertész fáradsága,
piros tojás a váltása.

E háznak kertjében van egy rózsató,
Azt gondolja, azt öntözi a Jó Teremtő,
Vizet öntök a fejére,
Szálljon áldás a kezére,
Az Istentől kérem,
Piros tojás a bérem.

Meglocsolnám rózsavízzel, hogyha előjönne,
Akkor az a kicsi lány jaj de nagyot nőne.
Megöntözlek gyorsan a harmat friss illatával,
Teljen a talicskám sok szép piros tojással!

Szépen kérem az apját,
De még szebben az anyját:
Adja elő a lányát,
Hadd locsolom a haját!
Hadd nőjön nagyra,
Mint a csikó farka,
Még annál is nagyobbra,
Mint a Duna/ vagy Tisza hossza.
Szabad-e locsolni?

Eljött a szép húsvét reggele,
Feltámadásunk édes ünnepe.
Ünnepelő ruhákba öltöztek a fák,
Pattognak a rügyek, s virít a virág.
A harang zúgása hirdeti ünnepet,
Egy kismadár dalol a zöld rétek felett.
Tündérország rózsái közt gyöngyharमतot szedtem,
Akit azzal meglocsolok, megáldja az Isten.
Az illatos rózsavíztől megnőnek a lányok,
Zsebeimbe beleférnek a piros tojások.

C. S. Lewis

Az oroszlán, a boszorkány és a ruhásszekrény

(Részlet)

– Semmi izgalmas! – sóhajtott fel Peter, avval kitrappolt a szobából. A többiek követték, kivéve Lucy-t, ő hátramaradt, bár tudta, hogy főleg a szekrényajtóval bajlódnia, úgys zárva lesz. Legnagyobb meglepetésére, már az első próbálkozásra könnyedén kinyílt, és két molyirtó golyócska gurult ki belőle. Belesett. Szorosan, egymás mellett kabátok lógtak, sok bunda is volt közöttük. Lucy mindig is szerette a bunda illatát.

Kapta magát és hirtelen belépett a szekrénybe, arcát a kabátok közé fúrta. Az ajtót nyitva hagyta, mert még régebben hallotta, milyen megdöbbenés csúszott az embernek maga mögött bármilyen szekrény ajtaját. Tovább lépett, és újabb sor kabátot talált.

Meglehetősen sötét volt, ezért a kezait előre kellett nyújtania, nehogy a fejét beüsse a szekrény oldalába. Két vagy három lépést haladhatott így előre. Még mindig nem tapintotta a hátlapot.

– Nahát! Ez egy nagyon különös szekrény! – gondolta, ahogy egyre beljebb és beljebb haladt. A kabátokat egyre-másra tologatta félre maga előtt. Nemsokára úgy hallotta, mintha valami csikorogna a talpa alatt.

– Csak nem ennyi molyirtó golyócskán taposok! – tűnődött. Lehajolt, hogy kitapogassa. De ahelyett, hogy a szekrény kemény fáját érezte volna, az ujjai valami puha, de hideg dolgot érintettek.

– Nagyon különös – ámuldozott egyre jobban, és megint tett néhány lépést előre.

A következő pillanatban érezte, hogy az arcát súrolja valami. De ez a valami nem a kabátok puha, lágy anyaga volt, hanem valami kemény, szűrős dolog.

– Mintha száraz faágak lennének! – próbált valami magyarázatot találni. Hirtelen világosság támadt a feje fölött. Tudta, hogy a szekrénynek közvetlenül a háta mögött kell lennie, de ahogy hátrapillantott, valahogy távolabbnak tűnt. Valami puha és hideg hullott a fejére. Pillanatokkal később már világosan láthatta, hogy havas erdő közepén áll, éjszaka, miközben hópelyhek szállingóznak mindenfelé a levegőben.

Kissé meglepődött, de mindenre elszántan és izgatottan tekintett szét. A háta mögött, a távolban, az erdő sűrűjén át még látta a nyitott szekrényajtót, sőt az üres szoba körvonala is. (Természetesen az ajtót nyitva hagyta, mert tudta, milyen lehetetlen dolog, ha valaki bezárja magát a szekrénybe.)

– Bármikor visszamehetek, ha történne valami – nyugtatta magát. Elindult előre. Kraccs, kraccs – ropogott a hó a lába alatt. A sűrűsége át fény derengett. Körülbelül tíz perc gyaloglás után odaért. Egy lámpaoszlop állt a tisztás

C. S. Lewis munka közben

közepén. Lucy megállt, körülnézett és azon töprengett, hogyan kerülhetett egy lámpaoszlop az erdő közepébe. Most hogyan tovább – ezt kellett eldöntenie. Ahogy ott álldogált, apró neszre lett figyelmes. Mintha pici lábak trappoltak volna a hóban, sőt úgy tűnt, mintha feléje közelednének. Nemsokára egy különös kis élőlény bukkant elő a sűrűből. Alig volt magasabb, mint Lucy, a feje fölött havas esernyőt tartott. Deréktól fölfelé emberformája volt, de a lábai kecskepatában végződtek. Farka is volt (amit Lucy rögtön nem vehetett észre, mert fölfelé tartotta a hó miatt). Nyakába vastag, vörös sálát tekert, még a bőre is vörösesnek tűnt. Furcsa, de rokonszenves kis arca volt. Apró szakállt és göndörkés haját viselt. A feje búbján két apró szarvacska meredt fölfelé. Egyik kezében esernyőt tartott, a másikban csomagokat cipelt. Úgy nézett ki a havas tájban a csomagokkal, mintha a karácsony előtti nagy bevásárlásból jönne éppen. Ez nem volt más, mint egy Faun. (Félig ember, félig állat) Mikor észrevette Lucy-t, még a csomagokat is leejtette ámulatában. – Te jószágos égi! – kiáltott fel.

2. fejezet

Ismerkedés a szekrényvel

– Jó estét! – köszönt Lucy. De a Faun annyira el volt foglalta a csomagjaival, hogy oda sem figyelt. Mikor már a csomagokat újra a kezében tartotta, mélyen meghajolva válaszolt.

– Jó estét, jó estét! Bocsánat, nem akarok toladokod lenni, ugye jól gondolom, hogy te Éva lánya vagy, vagyis ember?

– A nevem Lucy – hangzott a bizonytalan válasza. (Nem egészen értve, mit is akar a másik.)

– De téged, bocsáss meg, ugye lánynak hívnak? – kérdezte újra a Faun.

– Természetesen lány vagyok.

– Teljesen biztos, hogy ember vagy?

– Hát persze hogy az! – bizonygatta Lucy kis megilletődve.

– Biztosan úgy van, biztosan úgy van – ismételte a Faun. – Milyen bolond vagyok! De még életemben nem találkoztam egy igazi emberrel. Igazán tetszel! Vagyis azt akarom mondani, hogy – ... itt elhallgatott, mintha elfelejtette volna a további mondókáját. – Igazán nagyon helyes! Engedd meg, hogy bemutatkozzam. A nevem: Tumnus.

– Nagyon örülök, hogy találkoztunk, Mr. Tumnus! – szólt kedvesen Lucy.

– Megkérdezhetem tőled, kicsi ember, hogy kerültél Narniába?

– Narnia? Mi az? – hűledezett Lucy.

– Ez Narnia földje, ahol most vagyunk – felelte a Faun. A lámpaoszloptól egészen a Nagy Zöld Kastélyig, illetve az északi tenger partjáig terjed. És te, te a nyugati hatalmas, sűrű erdő-ségekből jöttél?

– Én, én keresztüljöttem a ruhásszekrényen, és kijutottam ide, a szabadba – válaszolta Lucy.

– Aha – hagyta rá Tumnus (meglehetősen szomorkásan), majd így folytatta: – Ha szorgalmasabban tanultam volna a földrajzot diákkoromban, biztosan tudnék ezekről a különös országokról. Most már túl késő.

– De ezek egyáltalán nem különös országok – nevetett Lucy. – Úgy hiszem, közel van ide, és ott nyár van.

– Lehet – hagyta rá újra Tumnus –, de itt Narniában tél van, és emberemlékezet óta az van, és úgy megfázunk mindketten, hogy borzasztó, ha még sokáig állunk és beszélgetünk a hóban. Ó, Éva leánya messzi Nemtudommicso-da országból, ahol fény és nyár uralkodik (vagyis Ruhásszekrény Városában), eljőnnél-e velem egy csésze teára?

– Nagyon köszönöm, Tumnus – felelte boldogan Lucy. – Habár kíváncsi vagyok, egyáltalán hazatalálok-e én innen.

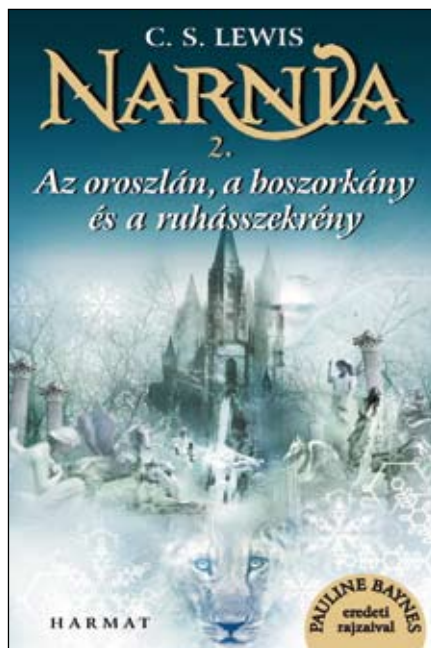
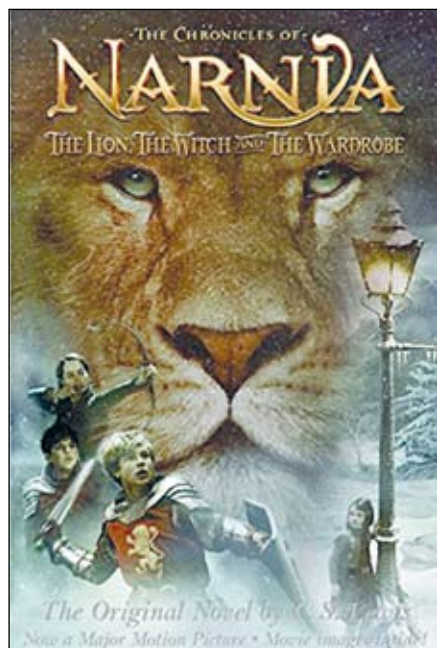
– Csak ide megyünk a sarokra, és hús, hal meg sütemény is lesz – hadarta a Faun.

– Olyan aranyos vagy – hálálkodott Lucy. – De nem maradhatok sokáig!

– Karolj belém! – ajánlotta Tumnus. – Majd tartom az ernyőt, így ni! Most pedig gyere!

Lucy kart karba öltve elindult ezzel a kis fura élőlényvel az erdőn keresztül. Úgy érezte, mintha már egész életében ismerték volna egymást.

Nem régen lehettek úton, mikor kiértek az erdő sűrűjéből. Körös-körül sziklák nyúltak a magasba. Felbaktattak egy magas domb tetejére, majd Tumnus hirtelen irányt változtatott, mintha eddig rossz úton haladt volna. Pillanatok múlva Lucy látta, hogy társa egy barlang bejáratához vezet. Be is léptek. Rögtön megcsapta őket a lobogó tűz melege. Tumnus odament a

A regény angol és magyar kiadásának fedőlapja

kandallóhoz, és vasfogóval kivett egy izzó fahasábot, hogy meggyújtsa a gyertyát.

– Nem maradunk sokáig – szolt, és gyorsan feltette a teafőzőt. Lucy még soha ilyen barátságos helyen nem járt. Száraz, meleg barlang volt, vöröstégla falakkal. Szőnyeg borította az alját, két szék állt közepén („Egy nekem, egy a barátomnak” – magyarázta Tumnus), egy asztal, egy tálalószekrény edényekkel, a kandalló, fölötté lógott egy öreg Faun szakállas képe. Az egyik sarokban Lucy egy ajtót vett észre. („Biztosan a hálószobába nyílik” – gondolta.)

Hosszú polcon könyvek sorakoztak. Lucy mindegyiket jól szemügyre vette, miközben barátja a teáskészletet szedte elő. Ilyeneket olvashatott, hogy: Silenus élete és levelei, Nimfák és életük, Emberek, szerzetesek és a vadörök, Tanulmányok a népszerű történelemtől, Az ember mítosz?

– Kész! – hívta őt Tumnus.

Egy csodálatos uzsonna látványa fogadta: lágy tojás, szardíniás szendvics, kemény tojás, mézes kenyér, cukrozott sütemény. Mikor Lucy belefá-

radt már az evésbe, a Faun mesélni kezdett. Mesélt az erdő életéről, beszélt az éjféle mulatságokról, amikor a Nimfák a forrásokból, a Manók a fákról összegyűltek, hogy táncoljanak a Faunokkal.

Elmesélte a vég nélküli hajtóvadászatokat a fehér szarvas után (ami minden kívánságot teljesíti, ha elfogad), felidézte a lakomákat, kincskereső utakat, amelyeken együtt izgultak a Vörös Manóval a barlangok, gödrök mélyén, végül beszélt a nyárról, amikor minden csupa zöld és meglátogatja őt az öreg Silenus számárháton, sőt talán még Bacchus is. A patakokban bor folyik majd víz helyett, az egész erdő az örök vidámság otthona lesz.

– Csak véget ér ez az örökös tél! – sóhajtott fel szomorkásan. Aztán, hogy e bús hangulatnak végét vegye, hirtelen mozdulattal elővett egy különös kis furulyát egy kis dobozkából. Olyan vékony volt, mint a szalmaszál. Fújni kezdte. Lucy nem tudta, sírjon vagy nevéssen, táncoljon vagy inkább szunyókáljon, mert olyan mulatságos volt a dallama. Órák múlhattak így el, mikor Lucy hirtelen feleszmélt:

– Ó, Tumnus, igazán sajnálom, hogy félbe kell szakítanom téged, pedig gyönyörűen játszol. Tényleg mennem kell! Úgyis csak pár percre akartam maradni.

– Most nem lehet – és szemeit bocsánatkérően függesztette Lucyra.

– Nem lehet?! – pattant fel Lucy, egész testében remegve az indulattól. – Hogy érted ezt? Azonnal haza kell mennem. A többiek el sem tudják képzelni, mi történhetett velem. Tumnus, mit jelentsen ez?

A Faun szemei megteltek könnyel, lassan szivárogtak lefelé az arcán, orrán, majd eltakarta kezével az arcát, és hangosan bögni kezdett.

– Tumnus! Tumnus! – vigasztalta együttérzéssel Lucy. – Ne csináld ezt! Mi a baj? Nem jól érzed magad? Kedves Tumnus barátom, mondd, mi bánt?

De a Faun folytatta a sópáncodást, mintha a szíve szakadt volna meg. Sőt, még akkor sem hagyta abba, amikor Lucy odament hozzá, hogy zsebkendőjével kisegítse. Végül is elvette a zsebkendőt, telesírva rakosgatta egyik kezéből a másikba, miközben Lucy dermedten állt előtte.

– Tumnus! – üvöltött barátja fülébe, és megrázta. – Azonnal hagyd abba! Szégyellj magad, ilyen nagy Faun, mint te! Mi a csodának sírsz ennyire?

– Ó, ó, ó – sópáncodott tovább –, azért sírok, mert én egy olyan rossz faun vagyok.

– Egyáltalán nincs igazad – felelte Lucy. – Azt hiszem, te egy kiváló Faun vagy, sőt a legkedvesebb, akivel valaha is találkoztam.

– Ó, nem mondanád, ha tudnád – válaszolta sírva Tumnus. – Nem, én egy rossz Faun vagyok. Nem hiszem, hogy a világ keletkezése óta született egy olyan megatalkodott Faun, mint én.

– De hát mit tettél? – kérdezte Lucy.

– Az én papám, akinek képmását a kandalló fölött látod, sosem tett volna olyat, mint én. A Fehér Boszorkány szolgálatába álltam. Látod, ez vagyok én. A Fehér Boszorkány karmaiban vagyok.

– A Fehér Boszorkány? Ki az?

– Nos, ő az a személy, aki hatalmában tartja egész Narniát. Ő csinálja az örök telet. Mindig tél, de soha egy karácsony. Képzelted!

A legizgalmasabb ruhásszekrény

Az oroszlán, a boszorkány és a ruhásszekrény (angol eredeti címén *The Lion, The Witch and The Wardrobe*) C. S. Lewis regénysorozatának, a Narnia krónikáinak második és legsikerültebb kötete. A történet szerint négy angliai kisgyerek, Peter, Susan, Edmund és Lucy egy vidéki házba utazik a világháborús bombázások elől. Játék és felfedezés közben Lucy talál rá a ruhásszekrényre és az azon túli fagyott világra, Narniára. Később mindannyian átlépnek a Fehér Boszorkány országába, ahol többek között találkoznak egy beszélő hóddal is. A hód egy ősi jóslat beteljesülését várja tőlük. A jóslat szerint mikor Ádám két

fia és Éva két leánya eljön Narniába, akkor a Fehér Boszorkány hatalma megszűnik. Ezért elindulnak Aslanhoz, az oroszlánhoz, miközben Edmundot megkísérti a boszorkány.

A gyerekeknek nemcsak a boszorkánnyal, hanem saját magukkal, gyengeségeikkel is meg kell küzdeniük. Edmund története kifejezetten utóbbira épül: árulása egy bűnbeesésmegtisztulás történet. Hiába van tél a regényben, hiába találkoznak a Mikulással, nem jelenthető ki, hogy téli/karácsonyi könyvről van szó, mégpedig a témája és a szimbólumai miatt sem. Az író, C.S Lewis irodalomtudós (A Gyűrűk Urát is jegyző Tolkien barátja), ke-

resztény teológus (hittudós), a mitológia és a természet nagy rajongója volt. Mindezeket be is építette művébe. Aslan önfeláldozása, majd életre kelése sokaknak Jézust juttatja az eszébe (és ezzel a közelgő húsvétot). Az Ádám fiai és Éva lányai meghatározás az emberre szintén a keresztényi alapú világlátás bizonyítéka. Számomra azonban nem valamiféle gyerekbiblia ez a regény, hiszen faunok, kentaurok, boszorkányok és más mesei, mitológiai lények is lakják Narnia világát. De persze olvasni, értelmezni is sokféleképpen lehet. Vajon te hogyan olvasnád?

Herédi Károly

Otthonunk a Föld – vigyázzunk rá!

David Attenborough és bolygónk csodái dokumentumfilmben és könyvben

Egy történet állandóan változó bolygónkról, az ember és a természet kapcsolatáról és arról, hogyan óvhatjuk meg. A várva várt nyolcrészes dokumentumfilm-sorozat, **A mi bolygónk** Sir David Attenborough narrációjával április 5-étől látható a Netflixen. A WWF-fel együttműködésben készült, mérőföldkönek számító sorozattól – valamint az azonos című, káprázatos fotókat tartalmazó, épp megjelent kötettől – a világ legnagyobb természetvédelmi civil szervezete, a WWF azt reméli, hozzájárul ahhoz, hogy az emberek észrevegyék maguk körül a természet értékeit, és tegyenek is valamit megőrzésük érdekében.

A mi bolygónk április 5-én megérkezett a Netflixre. Az egyes részek olyan varázslatos tájakra kalauzolgatják el a nézőt, mint a sekély és nyílt tengerek, zord hegyvidékek, hideg sarkvidékek, sűrű erdők és buja dzsungel, forró sivatagok, füves puszták és vizes élőhelyek – érdekesség, hogy az utóbbi kettőhöz Magyarországon is vettek fel jeleneteket. A gyönyörű élőhelyek bemutatása mellett a sorozat azt az üzenetet hordozza, hogy ezek a kincsek eddig sosem látott veszélyben vannak, pedig az emberiség létének alapját képezik.

A WWF számára készített egyik friss kutatás alátámasztotta, hogy sokan nem vagyunk tisztában azzal, milyen értékek vesznek minket

körül, ahogy azzal sem, hogy ezeken az értékeken a saját létünk múlik. A világ tíz, biológiailag legsokszínűbb országában készített tanulmányból ugyanis kiderül: az emberek csupán 49%-a számára nyilvánvaló, hogy a biológiai sokféleség folyamatosan csökken, és csak 39%-uk tudja, hogy életük a természettől és annak sokszínűségétől függ, hiszen innen jutunk ételhez, ivóvízhez és tiszta levegőhöz. A riasztó számok mellett azonban bizakodásra okot adó adatok is napvilágot láttak: a válaszadók 70%-a érzi úgy, hogy egyéni felelőssége a természet megővése, 65%-uk viszont úgy gondolja, kormányuk nem tesz hatékony lépéseket a természetvédelem terén. A megkérdezettek 80%-a fontosnak tartja, hogy a biológiai sokféleséget megőrizzük a következő generációk számára, a legtöbben pedig úgy vélik, ezt a célt leginkább az éghajlatváltozás, az erdőirtás, valamint a folyók és óceánok szennyezése áshatja alá.

A természet és a vadvilág fenyegetettsége sosem volt ilyen mértékű: a WWF legfrissebb

élő bolygó jelentése szerint 1970 és 2014 között a gerinces fajok populációi 60 százalékkal csökkentek. Kritikus időszakban érkezett meg tehát A mi bolygónk, melynek célja, hogy emberek milliói számára hozza közelebb a természetet és hangsúlyozza megővésének fontosságát.

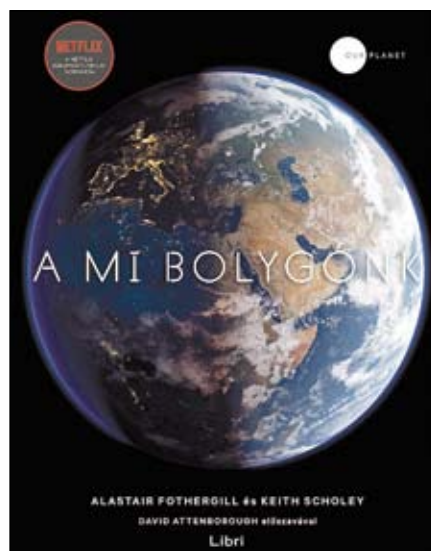
– Otthonunk, a Föld egészségét mi, emberek veszélyeztetjük leginkább. Ha azonban most cselekszünk, még van időnk arra, hogy szembenézzünk az általunk okozott kihívásokkal. Hiszem, hogy ha az emberek valóban megértik, mi forog kockán, a kormányoktól és a vállalatoktól is elvárják majd, hogy a megoldás érdekében gyakorlati lépéseket tegyenek. Az emberi faj kiváló problémamegoldó, azonban erre a problémára még mindig nem fókuszálunk eléggé. Pedig egy olyan világot is létrehozhatunk, amely

hosszú távon ellát minket tiszta vízzel és levegővel, korlátlan energiával és táplálékkal – mondta a sorozat narrátora, a világ egyik legismertebb természetfilmese és a WWF nagykövete, Sir David Attenborough.

A sorozat indulásával egyidejűleg A mi bolygónk című kötet is megjelent Magyarországon (is) a Libri gondozásában. Sir David Attenborough írt hozzá előszót. A könyv lenyűgöző fotókkal, rendkívül olvasmányosan mutatja be közös otthonunk, a Föld élővilágát, miközben azt is elmagyarázza, hogyan óvhatjuk meg környezetünket, és mit kell tennünk azért, hogy ezeket a csodákat a következő generációk is láthassák.

A kötet is egyértelművé teszi: legyen szó a sarkvidék elszigetelt vadonjáról, az óceán rejtélyes mélységéről, a messzeségbe nyúló afrikai füves pusztákról vagy a változatos dél-amerikai őserdőről, az emberi faj felelősséggel tartozik a természetért. Ez a páratlan album abban segít, hogy felmérjük, mit veszíthetünk, és megértsük: megmenthetjük a bolygót és ezáltal önmagunkat, az emberi fajt is. (wwf.hu)

Jelentős ökológiai napok

Február 2. Vizes élőhelyek napja
Március 5. Nemzetközi energiatakarékossági nap
Március 21. Az erdők napja
Március 22. A víz világnapja
Április 7. Egészségügyi világnap
Április 22. A Föld napja
Május 6. Ökológusok napja Szerbiában
Május 10. A madarak és fák napja
Május 15. Nemzetközi klíma akciónap
Május 22. A biodiverzitás napja
Május 24. Az Európai parkok napja
Június 5. Környezetvédelmi világnap
Június 29. A Duna folyó napja
Szeptember 15. Tisztítsuk meg a földet! – nemzetközi akció
Szeptember 16. Az ózonpajzs megőrzésének nemzetközi napja
Szeptember 22. Autómentes világnap
Október 6. Az élőhelyek nemzetközni napja
November 4. Klímaváltozás napja
December 5. Az önkéntesek világnapja

Csodálatos piros állatok

A piros színű állatok ritkán húzódnak vissza – csodás bíborvörös, skarlátvörös és élénkpiros árnyalataik miatt felfigyelnek rájuk. Ez az élénk szín azonban gyakran arra figyelmeztet másokat, hogy őrizzék meg a tisztességes távolságot. Ezek a piros állatok megragadják a figyelmünket, és szépségüknek köszönhetően az emberek nehezen tudják megállni, hogy ne menjenek közel hozzájuk.

Lássunk néhányat!

A **katicabogarak** és a **liliombogarak** a leggyakoribb piros rovarok, bár a katicabogarak általában pöttyösek, a liliombogarak viszont nem. A híresztelésekkel ellentétben a piros bogarak

Liliombogár

Bikapók

nem tartalmaznak kosenilt. Ezt a piros színt az aztékok fedezték fel, egy szürkés színű pajzstüből vonták ki, amely fügekaktuszokon él. A liliombogár (*Lilioceris lili*) mindössze 5 mm hosszú, de alig tűnik ki környezetéből – bíborvörös kitinvázának köszönhetően. Bármennyire is szépek, a liliombogarak a kertészek átka, akik rettegnek attól, hogy megfertőzik a liliomaikat.

Nincs túl sok **piros pók**, valószínűleg azért, mert legtöbbjük lesben álló ragadozó, melynek láthatatlannak kell maradnia, amíg el nem kapja zsákmányát. Ennek ellenére vannak piros pókok, pl. a bikapók, és ördögi színük még inkább ijesztővé teszi őket. Jóllehet csak egy része piros, a hírhedt fekete özvegy figyelmeztet végzetes csípésére a hátán levő kísérteties, vörös homokóra alakú mintázat által. Ugyanilyen tulajdonságokkal bírnak az ugyancsak félelmet keltő ausztráliai vöröshátú és tölcsérhálós pókok, amelyek szépek... amíg valakit meg nem csípnék.

A tudósok azt szeretnék, ha elfelejtenénk a csillaghal kifejezést, és helyette **tengericsillag**-ként utalnánk ezekre a tüskésbőrűekre, mivel ezek nem halak. Nemcsak öt karuk lehet (úgy tűnik, ez a minimum), akár 40-nel is rendelkez-

Piros tengericsillag

hetnek. Ami a színüket illeti – minden színben megtalálhatóak. A tengericsillag piros színe segít a bűvároknak megkülönböztetni őket a többi színes tengeri lénytől, amelyek szintén a korallzátonyok világában élnek. A tengericsillagok furcsa állatok, legalábbis az emberekhez képest. Anatómiailag nincs se vérük, se agyuk. Megvan viszont az a képességük, hogy újra tudják növesztetni az elvesztett karjaikat, és akár 35 évet is élhetnek természetes közegükben.

Piros Humboldt-kalmár

A **piros Humboldt-kalmárok** nem veszélytelenek, bűvárokat is támadtak már meg, és néha le akarták szedni a maszkjukat! Ez nem kis gond, mivel ez a hal akár 2 méter hosszúra is megnőhet. Általában szétszaggatják áldozataikat papagájszerű csőrükkel és a karukon levő szívóikat használva, amelyek éles fogakkal vannak ellátva. Ha úgy gondoltad, hogy a tengericsillagok furák, akkor készülj fel a Humboldt-kalmárra: 3 szív, kék vér, aminek az alapja nem vas, hanem réz, és egy egyedi kommunikációs módszer, ami során a bőrükben levő foszforeszkáló fénykibocsátó szerveiket használják.

Varangyhal

A mélyvízben élő pokoli halászhál egyike a piros színű tengerfenéki halaknak. A sekély vizekben levő halak némelyikének is szembeötölő piros színe van, még a világoskék-zöld tengervízen átszűrődő napfényen át is. Nemrég fedezték fel, hogy az egyik fajta hal piros fluoreszkáló fényt bocsát ki, látszólag azért, hogy könnyebben megkülönböztethető legyen fajtája többi tagjától. A **varangyhalat** tartják az óceán legcsúnyább halának, de ez a kis élénkpiros hal nem is annyira csúnya. Arról is ismert, hogy fura módon mozog a tenger fenekén, mozgása hasonlít a járásra.

Skarlát íbisz

Van néhány részben vörös kígyó, és csak néhányról mondhatjuk el, elég piros ahhoz, hogy a neve is jelezze ezt. A gabonasíkló pl. igencsak elterjedt az Egyesült Államokban, sőt népszerű házi kedvenc, a **vörös köpködő kobra** pedig igazán szép, noha legjobb távol tartani magunktól.

Vörös köpködő kobra

A feltűnően színes **skarlát íbiszek** a Karib-tenger déli partjain és szigetein élnek, valamint Dél Amerika trópusi szárazföldjein. A lefelé görbülő csőrüket és a szárnyaik fekete végeit leszámítva ezek a meglehetősen nagy, fára fészkelő madarak általában élénkpiros színűek tetőtől talpig. Meglepő ugyan, de a skarlát íbisz nem pirosan születik. Ha megvonják tőle kedvenc ételét, a vörös tarisznyarákot, akkor szürke és fehér színű marad. Természetes élőhelyükön a madarak a megevelt rákokból nyerik a vörös pigmenteket, majd azokat beépítik a tollaikba.

A magyar történelem legnagyobb csatái (9–11. rész)

A magyar történelem háborúkban és csatákban gazdag ezer esztendejét számtalan ütközet határozta meg. A magyarság harcolt már rögtön honfoglalása után a németekkel, később az ázsiai támadókkal, így a besenyőkkel, tatárokkal, törökökkel, majd a függetlenségét fenyegető osztrák és orosz hadakkal is. Volt, amikor győzött, volt amikor veszített. A tanulmány 20 csata bemutatásával igyekszik összefoglaló áttekintést adni a magyarok ütközeteiről a honfoglalás korától egészen a második világháborúig.

A történelemcikk.hu alapján ebben a félévben bemutatjuk a következő csatákat: pozsonyi (907), muhi (1241), rozgonyi (1312), nikápolyi (1396), várnai (1444), rigómezei (1448), mohácsi (1526), mezőkeresztesi (1596), szentgotthárdi (1664), nagyharsányi (1687), trencsényi (1708), győri (1809), pákozdai (1848), segesvári (1849), temesvári (1849), königgrätzi (1866), isonzoí (1915), gorlicei (1915), alföldi páncéloscsata (1944), balatoni csata (1945).

A nagyharsányi csata

A csata ideje: 1687. augusztus 12.

A csata helyszíne: Mohács közelében, a várostól 25 km-re. Az ütközetet „második mohácsi csataként” is emlegetik a történészek. (161 évvel az első mohácsi csata után zajlott.)

Harcoló felek: Az egyik oldalon a Szulejmán nagyvezír vezette törökök, a másikon négy német herceg – Károly lotaringiai herceg, Miksa bajor fejedelem, Lajos badeni örgróf és Savoyai Jenő herceg – vezetésével osztrák–magyar–horvát erők sorakoztak fel.

Az összecsapó erők nagysága: Mindkét haderő nagyjából 60-60 ezer főt számlált.

A csata lefolyása: A csata a törökök kiűzésének 1683 óta tartó háborús időszakába illeszkedik. A császári vezérek az Észék körül táborozó nagyvezért azzal akarták ütköztetnie, hogy visszavonulást színélve átkeltek a Dráván, és Mohács felé húzódtak. A nagyvezér, követve őket, az 1526. évi mohácsi csata színhelyének közelében, a Karasica patak melletti Baranyavárnál táborozott le. Lotaringiai Károly herceg azonban Mohácsról Siklósrá, majd onnan a Szársomlyó-hegy lejtőre vonult, és csak itt bocsátkozott ütközetbe. Az ötvenezer keresztény és a hatvanezer török sereg összecsapása az utóbbinak teljes vereségével végződött. A keresztény haderő tapasztalt, kiképzett csapatokat vetett be, a törököknek a zöme viszont frissen összeszedett irreguláris volt. A többi hadtest is csak kisebb részt állt janicsárokból vagy szpáhikból, a többség, bár harci tapasztalatokkal rendelkező, de a nyugati katonákkal szemben eredménytelen harcos volt. Nyolcezer török elesett, sokan menekülés közben a Karasica és a Drávába fulladtak, körülbelül hétezer törököt pedig a mozgékony magyar csapatok fogtak el. A győztesek nagy zsákmányt szereztek. A diadal teljes kiaknázását (Belgrád visszaszerzését) csak a keresztény vezérek közti viszálykodás akadályozta meg.

Halottak száma: A törökök 8, az osztrák–magyar–horvát hadak alig 2 ezer főt veszítettek.

Győztes fél: Osztrák–magyar–horvát hadsereg

A csata jelentősége: A csata lélektanilag is fontos volt, hisz a közelben vívott 1526-os

mohácsi csata Magyarország bukását jelentette annak idején, ezért a törökök a sikot mindig a „szerencse mezeje” néven említették. Most ők szenvedtek súlyos vereséget ugyanitt.

A trencsényi csata

A csata ideje: 1708. augusztus 3.

A csata helyszíne: Magyar Királyság felvidéki területén, Trencsén közelében

Harcoló felek: A Rákóczi-szabadságharc egyik utolsó nagy csatájában az egyik oldalon a Sigbert Heister és Pálffy János vezette osztrák császári seregek sorakoztak fel, velük szemben a II. Rákóczi Ferenc, Bercsényi Miklós és Pekry Lőrinc vezette felkelő magyar erők álltak.

Az összecsapó erők nagysága: Az osztrákok 8-9 ezres haderővel léptek fel, a seregben mindössze 200 lovas alkotta a „főerőket”. A kuruc sereg 14 ezer főt számlált.

A csata lefolyása: Rákóczi terve 1708 nyarán az volt, hogy egy nagyszabású felvidéki hadjáratral fellázítja a császári kormányzattal ugyancsak elégedetlen Szilézia lakosságát. A fejedelemben felmerült az is, hogy Frigyes Vilmos porosz trónörökösét hívja meg a magyar trónra. Ám hozzá kell tenni: ha volt is ilyen terv, az bizonyítékokkal nem igazolható. Hosszas zúgolódást követően a kuruc erők észak felé vonultak, miközben – Győrből elindulva – a Vág jobb partján Siegbert Heister is ugyanabban az irányban haladt. Miután a Pekry Lőrinc vezette kalandozó huszárok Morvaországban vereséget szenvedtek Viard tábornoktól, a fejedelem egyszerűen lemondott ambiciózus terveiről, és Lipótvár vagy Trencsén elfoglalása között tétozózott. Miután az előbbi vár elleni korábbi hadjáratok rossz emléket jelentettek számos alvezér számára, a haditanács nyomására Rákóczi Trencsén ostroma mellett döntött. A csata kulcsát a trencsényi várhoz vezető híd jelentette. A csata kezdetén Pekry Lőrinc huszárai meg is támadták a hidat, ám a keskeny felvonulási terep miatt visszavonulót fújtak. A császáriak, a kurucokkal ellentétben, kihasználták ellenfelük pillanatnyi zavarát, és általános támadást indítottak a fahíd ellen, majd a táborban gyanútlanul időző kurucokra tolták Pekry huszárait. A váratlan fejlemény az egész hadseregben káoszt okozott, az első vonalban harcoló szerbek ugyanis hamarosan a talpasokra is rárontottak, és egyre hátrébb szorították őket. Rákóczi úgy gondolta, személyes beavatkozásával még megmentheti a szerencsétlen fordulatot vett ütközetet, ezért a tartalékos erőktől a csata helyszínére sietett, lova azonban felbukott egy vízesárokban, és maga alá temette a fejédelmet. Ez a fejlemény gyakorlatilag megadta

Bádeni Lajos örgróf és Lotaringiai Károly herceg a nagyharsányi csatában (Wilhelm Camphausen festménye, XIX. század)

A Rákóczi-szabadságharc egyik utolsó csatájában nagy vereséget szenvedett a kuruc fél II. Rákóczi Ferenc vezetésével

a kegyelemdőfést a kurucoknak; a talpasok és a huszárok között hamar elterjedt a hír, hogy Rákóczi életét veszítette – a fejedelem csak az emberfeletti bátorságot mutató *Bercsényi Lászlónak* köszönhetően menekült meg –, amitől a harcban álló alakulatok végleg összeomlottak. A kuruc sereg hamarosan fejvesztett menekülésbe kezdett, hátrahagyta összes ágyúját és a fegyverek javát, miközben a vérszemet kapott szerbek és a császári lovasság tovább tizedelte sorait. A korábban soha nem tapasztalt adottságokkal megkezdett hadjárat végül példa nélküli vereségbe torkollott, amiben Rákóczi határozatlansága, alvezéreiinek fegyelmezetlensége és az általános önbizalomhiány egyaránt komoly szerepet játszott.

Halottak száma: A magyarok legkevesebb 3 ezer főt veszítettek, a császári csapatoknál alig 160 volt az elesettek száma.

Győztes fél: Az Osztrák Császárság

A csata jelentősége: A szabadságharc állama soha többé nem tudott akkora erőt összpontosítani, mint amennyit Trencsén mellett eltékozolt, a vereséggel együtt pedig a harci kedv és morál is messze szállt. Rákóczi többé nem vállalkozott támadó hadjáratra, alvezérei közül pedig mind többen pártoltak át a „labancok” oldalára.

A győri csata

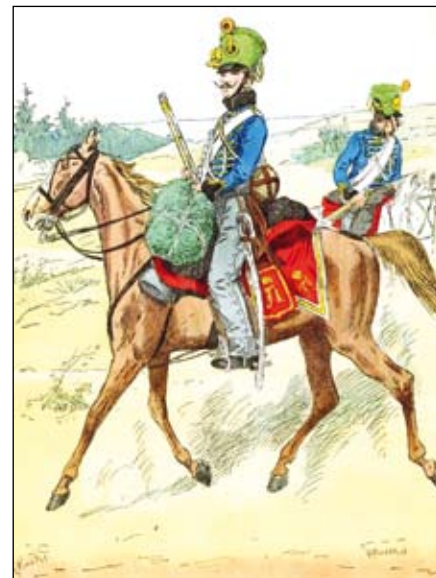
A csata ideje: 1809. július 14.

A csata helyszíne: Győr közelében, a mai Kismegyernél

Harcoló felek: Az egyik oldalon az Eugène Beauharnais tábornok vezette francia napóleoni seregek álltak, velük szemben a *János főherceg* és *Laval Nugent* tábornok vezette osztrák–magyar hadsereg sorakozott fel.

Az összecsapó erők nagysága: A franciák 50 ezren, a császáriak 40 ezren voltak (29 ezer gyalogos és 11 ezer lovas).

A csata lefolyása: A Habsburg Birodalom szervezésében 1809 tavaszán Nagy-Britannia, Ausztria, a szárd és a szicíliai királyság részvételével megalakult az ötödik koalíció, mely azonnal hadat üzent *Napóleon*nak. A francia császár azonban hamarabb lépett, és májusban diadalmenetben vonult be a Habsburgok fővárosába. Napóleon május 15-én kiáltványt intézett a magyarokhoz – ezt *Batsányi János* fordította le számára – ősi szabadságaik visszavételére, a rákosi országgyűlés összehívására és nemzeti király választására szólítva fel őket. A rendek azonban Napóleon győzelmeit nem érezték biztos alapnak egy ilyen radikális lépéshez, ezért folytatták az áprilisban József főherceg által meghirdetett nemesi felkelés csapatainak felvonultatását, május 9-én nádori utasításra Győr irányában indítva meg a két bandériumot. A francia császár célja a magyarországi hadmozdulatokkal egy jelentős Habsburg sereget kiiktatása volt a várható morvaországi csata előtt. Napóleon ezért június elején Eugène de Beauharnais és Auguste Marmont vezetésével 55 000 fős hadsereget küldött Magyarországra. Ezek a csapatok 1809. június 14-én Győr mellett nemcsak a *Mecséry Dániel* báró által vezetett magyar banderális erőkkel, hanem János főherceg reguláris seregével is megütköztek. A csata elején nagyrészt a magyar banderális erők verték vissza a francia lovasság támadását, és két huszárregiment indult a francia légiók és tüzérség elleni támadásra. Támadásuk lelassult a június eleji heves esőzések során felduzzadt Pándzsa-pataokban, így könnyű célponttá váltak az ellenséges ütegek számára, a banderális erők a roham során jelentős veszteséget is szenvedtek. Ezt látva János főherceg visszavonulót fűjt seregei számára, ami végül fejvesztett menekülésbe torkollott, és a Habsburg seregek Komárom irányában el-

Osztrák–magyar huszár a napóleoni háborúkban

hagyták a harcmezőt. Győr várában 2500 főnyi véderő maradt, mely tíz napig állt ellen, végül megadta magát Napóleon csapatainak.

Halottak száma: A franciák alig 3 ezer katonát veszítettek, a császáriak vesztesége viszont elérte a 6-7 ezer főt!

Győztes fél: Francia Császárság

A csata jelentősége: Az ütközet megmutatta, hogy a szervezetlen, egyedül könnyűlovas harcmodorra fogható bandériumok nem sok segítséget nyújtanak szervezett tömeghadseregek ellen, ezért I. Ferenc (ur. 1792–1835) 1809 után nem hirdetett több nemesi felkelést. A franciák Győrnél célt értek, mert János főherceget kelet felé üldözték, a Beauharnais vezette erők később időben csatlakoztak Napóleon főcseregéhez, mely Wagramnál Bonaparte javára döntötte el a háborút.

Csatajelenet a Győr melletti ütközetből Janet Lange fametszetén

Benedek Elek

Prücsök

Volt egyszer egy csizmadia meg egy varga. Szegényebbek voltak a templom egerénél. Mikor ettek, mikor nem. Azt mondja egyszer a csizmadia a vargának:

– Az ördög éhezzék többet, komám! Nem megy a mesterség, hát szerezzünk pénzt úgy, ahogy lehet.

Összeülnek, tanakodnak, s kifundálják, hogy a varga a bíró hat szép pej csikáját elvezeti az erdőbe, ott egy jó sűrű helyen fához köti, a csizmadia pedig egy régi könyvből, mintha csak abba bele volna írva, kiolvassa jó pénzért a bírónak, hogy hol találja meg lovait.

Hát éppen úgy csinálták, ahogy elegyezték egymás közt. A varga elvezette a bíró hat lovát, vitte az erdőbe, s ott egy jó sűrű helyen megkötötte egy fához. Keresik a lovakat mindenfele, elmennek a hetedik vármegyébe is, nem találják. Bezzeg ment a csizmadia a bíróhoz, s mondta:

– No, bíró uram, mit fizet, ha nyomra vezetem?

Ígért a bíró háromszáz forintot. Azzal csak elévett a csizmadia egy régi könyvet, tele volt az írva nagy ákombákom betűkkel, s elkezdett silabizálni:

– Oda fel a havason, Fenyőspatakától száz lépésre, annak a nagy sűrűségnek a közepén, egy bükkfához van kötve mind a hat ló. Ottan megtalálják.

Nekikészül az egész falu, mennek mind az erdőbe, ki fokossal, ki baltával, ki kétágú vasvillával. Hát mikor odaértek, szemük-szájuk elállott az álmélkodástól. Csakugyan ott volt mind a hat ló egy bükkfához kötve. A bíró nagy örömeben mindjárt kifizette a csizmadianak a háromszáz pengő forintot, s híre ment az egész országban, még azon túl is, hogy Prücsök uramnak, mert így hívták a csizmadiat, van egy csudás könyve, s olyan nem történhetik a világon, hogy ő abból a könyvből ki ne olvassa.

Meghallja ezt a király is, s megörült erősen, mert a királyné éppen akkoriban vesztette el a legkedvesebb gyűrűjét, s egész betege lett, annyit sírt miatta. Azt mondták a doktoroknak, hogy azt a gyűrűt a föld feneke alól is elé kell keríteni, mert különben a királyné meghal szörnyű bánatában. Na, a király egyszeribe befogat hat aranyszörű paripát bársonyos, üveges hintóba, s küld a hintóval egy regement katonát, nehogy Prücsök uramnak valami baja essék.

Megérkezik a hintó Prücsök uramhoz, kiszáll belőle az udvarmester, s jelenti nagy alázatosan Prücsöknek, hogy a király küldött érte, ne is gondolkozzék, csak vegye a csudás könyvét, üljön a hintóba, s jöjjön, mert nagy baj van az udvarban, azon csak ő segíthet egyedül.

Haj, istenem, megijedt Prücsök, kékült-zöldült, reszketett, mint a nyárfalevél: most kitu-

dódik az ő hitványsága. Elkezdett szabadkozni, hogy tud ám ő valamit, de nem sokat. A csudás könyvét, amiben a tudománya volt, elvesztette.

– Már tud, vagy nem – mondotta az udvarmester –, kendnek jönni kell, Prücsök uram, mert ha kend nélkül megyek haza, a király engem feneketlen tömlőbe vet.

Mit volt, mit nem tenni, menni kellett Prücsöknek. Keserves könnyhullatások közt elbúcsúzott a feleségétől, a gyermekeitől, el a varga komájától, hogy őt jól megnézzék, most, mert többet úgysem látják. Beült a bársonyos hintóba nagy búsan, egész úton szavát sem vehette az udvarmester.

Megérkeznek az udvarba, ott a király nagy örömmel fogadja.

– Isten hozta kendet, híres Prücsök János.

S mindjárt elmondja, hogy mi történt. Előtt egy héttel úgy eltűnt a királyné legkedvesebb gyűrűje, mint a föld nyelte volna el.

– Úgy tudja meg, Prücsök uram, ha megtalálja ezt a gyűrűt, hat szekér aranyat méretek kendnek.

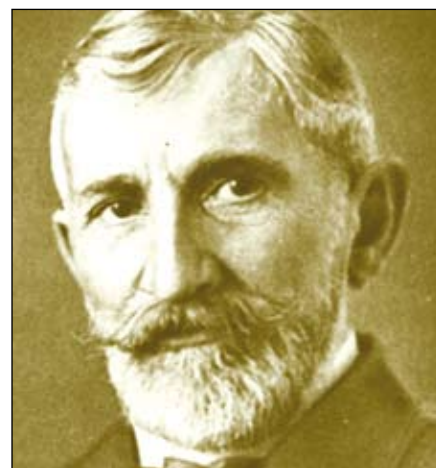
Mondja Prücsök János:

– Megpróbálom, felséges királyom, ámbátor nem hiszem, hogy megtalálom.

Aztán arra kérte a királyt, hogy csak zárasa be őt egy szobába, hadd gondolkozzék ott három napig. Beleegyezett a király jó szívvel, hogyne egyezett volna! Bevezette Prücsök uramat a legszebb szobájába, ottan leültette aranylócára, s küldött neki annyi ételt, italt, hogy azt sem tudta szegény feje, mit egyék, igyék.

Eltelik egy nap, de Prücsök uram nem talál ki semmit. Nem is gondolkozott, hiszen úgyis hiábavaló lett volna. Eltelik a második nap, jó a harmadik, s szörnyű nagy búnak ereszkedett szegény Prücsök János.

„Hej, Istenem – gondolta magában –, ennek a jó életnek mindjárt vége lesz, s ha ki nem talá-

lom, hol a gyűrű, a király még börtönbe csukta szörnyű nagy haragjában.”

Mit gondolt, mit nem, harmadik este, mikor az utolsó vacsorát hozták, azt gondolja magában, hogy megszámlolja, hány fogást eszik utoljára.

Bejön az inas az első fogással, s mondja Prücsök hangosan:

– Itt jön az első.

De az inas erre a szóra úgy megijedt, hogy szinte leejtette a tányért a kezéből. Kiszalad a konyhába nagy lelkendezve, s mondja a szakácsnak meg a kuktának:

– Jaj, jaj, végünk van, az a csudás ember tudja, hogy mi loptuk el a gyűrűt.

Mert közbe legyen mondva, csakugyan az inas, a szakács meg a kukta lopta el a királyné gyűrűjét.

– Hát honnét tudja? Mit mondott? – kérdezte a szakács.

– Azt mondta: itt jön az első.

Megegyeznek, hogy a második fogást vigye be a szakács. Hadd lássák, mond-e annak valamit.

Amint belép a szakács, mondja Prücsök uram:

– Itt jön a második.

Nagy ijedten lecsapja a szakács a tányért, kiszalad a konyhába.

– Jaj, végünk van, igazán tudja, hogy mi loptuk el. Nekem azt mondta: itt jó a második.

Illusztráció: diafilm.osaarchivum.org

– No, majd meglátom, mit mond nekem – mondotta a kukta, s ő ment be a harmadik fogással. Bezzeg, hogy azt mondta Prücsök:

– Itt jön a harmadik.

De már a kukta úgy megijedt, hogy a kezéből kisesett a tányér. Térdre esett Prücsök uram előtt, s megvallotta sírva, hogy ők lopták el hárman a gyűrűt. Arra beszaladt a szakács is, az inas is, azok is térdre estek előtte, s összetett kézzel kérték, hogy ne árulja el, s adnak hárman háromszáz-háromszáz forintot.

Gondolta magában Prücsök, az is jó a hat szekér arany mellett. Előadatta a gyűrűt, aztán beledugta egy jó darab kenyérbélbe, s mikor éppen az ablaka alatt mentek el a király pulykái, a kenyér belét ledobta. Ott mindjárt fölkapta egy nagy pulyka, s lenyelte. Ment mindjárt Prücsök uram nagy örömmel a királyhoz:

– Felséges királyom, megvan a gyűrű, ölesse le azt a pulykát ni, annak a zúzájában megtalálja.

Megöletik a pulykát, felhasítják a zúzáját, s hát csakugyan kifordul belőle a karikagyűrű. Szaladnak a gyűrűvel a királynéhoz.

– Felséges királyné, megvan a gyűrű!

S hát abban a szempillantásban, mintha csak letörülték volna róla a betegséget, egyszeribe felvidult, jobban lett a királyné.

De hiszen lett egyszerre Prücsök uramnak becsületje. Hat nagy szekeret színing töltetett arannyal a király. Bársonyos hintóba ültette Prücsök uramat, melléje rendelte az udvarmestert, s egy regement katonát, nehogy a temérdek sok aranyat elrabolhassák.

Amint mennek az úton, egyszerre csak mi jut, mi nem jut az udvarmester eszébe, gondolja magában:

– Megállj, te csudás csizmadia, megtréfálalak.

Leszáll a hintóból, meglát a földön egy prücsköt, felveszi, jó szorosan a markába szorítja, s kérdi Prücsök uramtól:

– Na, Prücsök uram, ha olyan nagy a tudománya, mondja meg, hogy mi van a markomban?

Gondolkozik Prücsök, vakarja a fejét, s azt mondja nagy kinjában:

– Na, Prücsök, most megszorultál!

– Az ám – mondja az udvarmester –, csakugyan prücsök van a markomban. Mégis nagy a kend tudománya.

Azzal kinyitja a markát, s mutatja Prücsök uramnak: itt a prücsök.

Eközben hazaértek, behordották Prücsök uram házába a tenger sok aranyat, összezsúdlott csodájára az egész falu. De bezzeg Prücsök uram nem sajnálta az aranyat. Két marékkal osztotta boldognak, boldogtalannak. Legtöbbet adott a vargának, a varga után a bírónak. De jövőmondásért hiába jöttek hozzá, mindenkinek azt mondta:

– Elveszett a csudás könyv.

Ha a csudás könyv el nem veszett volna, az én mesém is tovább tartott volna.

Kovács Jolánka

Vörös mese

Hol volt, hol nem, volt egyszer egy vörös hajú ember.

Vörös tetős házban lakott, vörös kutyát, macskát tartott. Hej, de sokat búslakodott!

Hogy miért volt bánatos? Akarod-e, hogy megmondjam?

Egyedül volt, mint az ujjam.

– Vörös kutya, vörös ló, vörös ember egy se jó!

– csúfolták az emberek, mióta megszületett.

Gondolkozott a vörös hajú ember. Megvakarta üstökét. Megrázta vörös fejét. S már tudta, mit kell tennie.

Hadd lássák, hogy ő nem rossz. Egyáltalán nem gonosz.

Jött egy koldus, neki adta a vörös kabátját.

Meg a vörös csizmáját.

Meg a vörös sapkáját.

Kiment másnap az utcára. Hajadonfőtt, hisz már nem volt sapkája. Ki meglátta, így kiáltott:

– Vörös kutya, vörös ló, vörös ember egy se jó!

Szegény vörös hajú ember, ó, ó!

Bement hát és gondolkozott. Megvakarta üstökét. Megrázta vörös fejét. S már tudta, mit kell tennie.

Hadd lássák, hogy ő nem rossz. Egyáltalán nem gonosz.

Levágta a vörös kakast.

Az egyetlen, a tarajast.

Egy szegény családnak adta.

Kiment másnap az utcára. Hajadonfőtt, hisz már nem volt sapkája. Ki meglátta, így kiáltott:

– Vörös kutya, vörös ló, vörös ember egy se jó!

Szegény vörös hajú ember, ó, ó!

Bement hát és gondolkozott. Megvakarta üstökét. Megrázta vörös fejét. S már tudta, mit kell tennie.

Vett aznap egy vörös lovat. Fölpattant a hátára. Akkor jutott eszébe a kutyája s a macskája. Hisz azok is vörösek! Nem hagyhatja itthon őket. Vörös kutyát, vörös macskát zsákba tette, zsákostul meg mind a kettőt maga elé, a nyeregbe.

Száguldott a vörös ló! Meg sem álltak estelig, épp a Vörös-tengerig.

Miért mentek épp oda? Tudhatnátok: aki abban megfürdik, biz vörös lesz a haja!

Így volt igaz, így ám. A Vörös-tenger partján, vörös színű házikókban csak vörös hajúak éltek. Mind a Vörös-tengerben fürödtek.

S ezek a jó emberek az új szomszédnak hogy örültek!

Simogatták a kutyáját s a macskáját, megcsodálták vörös lovát.

Boldogan élt ezután a vörös hajú ember. Vörös haja lángvörös volt, ha a Vörös-tengerben lubickolt.

Eddig volt a vörös mese, el ne hidd a felét se!

Illusztrálta: Móricz Ildikó

Húsvét tájékán előtérbe kerülnek az ünnephez fűződő hagyományok, amelyekhez hozzátartoznak a nyuszik is. A rajzfilmek és animációs filmek világában is találkozhatunk híres nyulakkal, most bemutatjuk néhányukat.

Ez van, srácok!

A világ legismertebb nyula minden bizonnyal Tapsi Hapsi, eredeti neve Bugs Bunny, a harmincas évek második felében alkotta nem egy alkotó, hanem egy egész csapat. A produkciós házat, amely létrehozta a figurát, később átnevezték, megkapta a Warner Bros nevet, így Tapsi Hapsi valójában az ő karakterük és a Bolondos dallamok sztárja. Először 1938-ban jelent meg a Porky's Hare Hunt című epizódban Cucu malac mellett, de Tapsi Hapsi ekkor még nem úgy nézett ki, mint amilyennek most ismerjük. Jelenlegi alakját ezután kapta meg, így leginkább Chuck Jones-hoz kötik a megalkotását. A mai is jól ismert Tapsi Hapsi 1940-ben debütált az A Wild Hare című részben. Tapsi Hapsi bundája szürkés, a bojtos farka, az arca és a füle pedig fehér, és folyamatosan sárgarépat rágszál. Folyton idegesítő megjegyzéseket fűz mindenhez, a „Mi a hézag, hapsikám?” (What's up, doc?) a védjegyévé vált. Akárcsak a Bolondos dallamok többi karaktere, Tapsi Hapsi is Mel Blanc hangján szólalt meg csaknem ötven évig. A részek után hallható volt Cucu malac mondata is, az Ez van, srácok!, végül ezt vették a szinkronszínész sírkövére is. Tapsi Hapsi a későbbiekben megjelent a Roger nyúl a pácban című, 1988-ban vegyes technikával készített alkotásban, 1996-ban pedig kiemelkedő szereplője volt a hasonló stílusban készült Zűr az űrben című filmnek.

A repülő nyuszi

A kockásfülű nyúl magyar televíziós rajzfilmsorozat, amely 1974 és 1976 között a Pannónia Filmstúdióban készült. A rendezője

Nyuszi, hopp!

Richly Zsolt, a forgatókönyvet Marek Veronika írta, a zenéjét pedig Balázs Árpád szerezte. A kockásfülű nyúl valójában egy különleges képességekkel felruházott hős. A nevét a hosszú, kockás füleiről kapta, melyeket összecsavarva propellerként használhat, és így repülni is tud. A rajzfilmsorozat epizódjaiban számos kaland-

ba keveredik, de nagyon ügyesen képes megoldani a problémákat. Két évada készült, a nyúlfigura pedig idővel egyre népszerűbb lett, így róla mintázva plüssfigurákat és más játékokat is készítették. Kalandjai DVD-n is megjelentek. Tavaly azt is beharangozták, hogy negyven év múltán a harmadik évaddal folytatódhat a sorozat.

Jövőre visszatér

Nem könnyű manapság versenybe szállni a szuperképességű hősökről készült látványfilmekkel. Tavaly senki sem táplált túl nagy reményeket a Nyúl Péter kalandjait bemutató filmet illetően, már csak azért sem, mert a megjelenésekor a Fekete Párduc tartotta lázban a filmvilágot. Nyúl Péter viszont remekül teljesített, ezért a filmkészítők elhatározták, hogy a rajongókat meglepi a második részzel is, amelynek bemutatója a jelenlegi tervek szerint jövő év februárjának első felében lesz. A Nyúl Péter című film egyébként Beatrix Potter történeteit vette alapul, amerikai–ausztrál–brit koprodukcióban készült. Megalkotói vegyes technikát alkalmaztak, valós és számítógéppel animált karakterek közösen szerepelnek a filmben. A szerzője és rendezője Will Gluck, és minden bizonnyal ő rendezi a második részt is.

Összeállította: Lukács Melinda

Jövőbeni kalandok

A japán mangák és animek világszerte óriási népszerűségnek örvendenek. Nem is csoda, hogy a filmesek megpróbálják új színben bemutatni a szeretett karaktereket. Korábban is írtunk olyan figurákról, amelyek filmekben elevenedhetnek meg. Ezúttal ismét a japán animációs világban kalandozunk, hogy kiderítsük, kikről készülhetnek újabb élőszereplős filmalkotások.

Visszatérhet Alita

Nemrég Dua Lipáról írtunk, aki az Alita: A harc angyala című cyberpunk filmhez írt betétdalt. Az Alita Yukito Kishiro mangasorozatára épül. A filmet James Cameron forgatókönyve alapján és produceri felügyelete mellett Robert Rodriguez rendezte. Bemutatója ebben az évben volt. Mint akármelyik manga vagy anime megfilmesítése, ez is rizikósnak számított. A végeredmény felemás lett. A film nem jól teljesített az amerikai mozik kasszáinál, viszont a világ többi részén, kiváltképp Kínában, egészen szép sikert ért el. Sokan úgy vélik, hogy a film látványban és effektusokban nagyon is figyelemre méltó, a bibi inkább a történetben van. A filmnek persze népes rajongótábora is akadt, és mivel mégsem könyvelhető el egyértelműen bukásnak, sokan abban bíznak, hogy lesz második része. Erről egy interjúban James Cameront is megkérdezték, akinek elmondása szerint ez természetesen a filmkészítő stúdiótól függ. Azt azonban hozzátette, amennyiben erre sor kerülne, lenne tervük a folytatásra, viszont még nagyon merész dolog ezen egyáltalán gondolkodni is.

Akira a mozikban

Aki idősebb és szereti az animeket, az nagy valószínűséggel az Akira miatt lett rajongó. Az Akira az 1988-as év kultikus animációs filmje, ezért sokakat lázba hozta a hír, miszerint erről is élőszereplős változat készülhet. Tulajdonképpen már legalább tíz éve megfogalmazódott az igény és ötlet, hogy Akira-filmet forgassanak, de ennek időközben számos akadálya merült fel. Most viszont úgy tűnik, hogy a film tényleg megvalósul. A produkióról eddig kiderült, hogy az alkotó munkálatokban Leonardo

DiCaprio, valamint a Thor: Ragnarök korábbi rendezője, Taika Waititi is részt vesz. Az Akira-szakértők úgy vélik, hogy a filmváltozat más lesz, mint az eredeti. A Katsuhiro Ōtomo rendezte animációs film története szerint a harmadik világháború évtizedekkel ezelőtt befejeződött, Tokiót pedig sikerült újjáépíteni, de Neo Tokió utcáit ellepi a bűnözés. Motoros bandák garázdálkodnak mindenütt, és az egyik ilyen banda tagját hirtelen elfogják, titkos laborba szállítják, ahol különböző kísérleteket végeznek

rajta. A kísérleteknek köszönhetően páratlan szuperképességekre tesz szert. A filmváltozat minden bizonnyal a távoli jövőben játszódik majd, több eltéréssel az eredetitől, de persze itt is megjelenik majd a szuperfegyverre átalakított főhős, és a motorosbandák is feltűnnek.

Élőszereplős sorozatban láthatjuk

A Netflix újabb dobása lesz minden bizonnyal, hogy a mai napig is legendásnak számító japán anime sorozatból, a Cowboy Bebopból élőszereplős szériát készít. Sokan megörültek, amikor kiderült, hogy a főhőst egy népszerű színész, John Cho alakítja majd. A Cowboy Bebop egy igazán kivételes japán anime sorozat, ami sajnos csak 26 epizódot élt meg 1998-tól 1999-ig. A története Spike Spiegel és az ő kisebb csapata körül forog, hiszen a The Bebop csoport a különféle szökevények megkeresésére szerveződött, méghozzá intergalaktikus szinten. A sorozatból egyébként készítették már egy egész estés filmet is Cowboy Bebop: The Movie címmel, amit 2001-ben mutattak be.

Összeállította: Lukács Melinda **21**

ÁLLATSIMOGATÓ

Kétmázsás cukiság Nyíregyházán

Már látható a külső kifutóban is Magyarországon és a szélesebb környék egyetlen indiai orrszarvúbébjéje. A fél éves „apróság” rekordgyorsasággal növekszik, míg 2018 szeptemberében 56 kg-os testsúllyal látta meg a napvilágot, most már több mint 2 mázsát nyom. A ritka orrszarvúborjú napi 1-2 kg-ot gyarapszik,

köszönhetően a napi 20-30 liter anyatejnek, de már elkezdte a lédús gyümölcs és a zöldségek fogyasztását is.

A kis bikaborjú 16 hónap elteltével problémamentesen jött a világra 2018 szeptemberében, születését több éves kutatómunka előzte meg.

Az indiai orrszarvú három egyede az Európai Fajmegőrzési Tenyésztési program keretében él Nyíregyházán. A legfiatalabb, ivarérett nőstény, a 7 éves Aruna 2014-ben érkezett Berlinből, a 14 éves apaállat, Hans 2006-ban Nürnbergből, míg a 10 éves anya, Jasmin 2010-ben Planckendaelből került az ország legnagyobb vastagbőrű gyűjteményével rendelkező Nyíregyházi Állatparkba.

A kis állat születésére – mely igazi zoológiai szenzáció – már több éve vártak a szakemberek, hiszen már az is komoly szakértelmet igényel, hogy természetes módon párzásra bírják ezeket a fogságban nagyon ritkán szaporodó vastagbőrűeket.

KÖRNYEZETVÉDELME

Hogyan lesz újra papírból papír, üvegből üveg?

A háztartásokban, intézményekben keletkező papírhulladék között nagyon sokféle és különböző minőségű papír található. Pl. újságpapír, kartonpapír stb. Nagyon fontos, hogy mielőtt ezeket a papírokat a szelektív tárolóba dobnánk, távolítsuk el közülük a fóliázott, laminált vagy felületkezelt papírokat. Figyeljünk arra is, hogy ezek a papírok ne legyenek szennyezettek. A szelektív gyűjtőedényekből való begyűjtés után a hulladék előbb gépi, majd kézi válogatáson esik át. Ezután fajták szerinti bálázás következik. Innen kétféleképpen folytatódik az újrahasznosítás: 1. Pépesítik a bebálázott papírt, majd a papírgyártás hagyományos folyamatainak keresztül félkész termékeket állítanak elő belőle. A késztermékek nagy részét ezekből az újrahasznosított félkész termékekből állítják elő. 2. Pépesítés helyett ledarálják a bálázott papírt, majd a ledarált papírt magas hőmérsékleten összetömrítik. Ezekből a tömörített papírtáblákból készülnek a többi között a tejes- és üdítősdobozok.

Sok munka van az újrahasznosítással, mégis megéri?

A papírgyártáshoz rengeteg energiára van szükség, az újrahasznosított papírral azonban temérdek mennyiségű fát és energiát takaríthatunk meg. Amíg egy tonna „rendes” papír előállításához 417 köbméter vízre, 1700 kiló fára, 717 kW energiára, 181 kiló mészkőre, 87 kiló kénre, 6 tonna gőzre és 60 kiló klórra van szükség, addig az újrahasznosított papírhoz mindössze 100 köbméter vízre, 1150 kiló újságpapírra, 300 kW energiára és 3 tonna gőzre. Ugye mekkora a különbség? Már csak ezért is megéri szelektíven gyűjteni a papírhulladékokat.

Hogyan lesz az üvegből ismét üveg?

Az üveget is érdemes szelektíven gyűjteni. Sőt! Ha színek szerint szelektálunk, akkor 100 százalékban újrahasznosíthatóak. Napjainkban az összes szemét mintegy 3 százalékát teszi ki az üveghulladék. Az újrahasznosított üveg minősége megegyezik a normál üveggel, az előállítása viszont mintegy 20 százalékkal kevesebb energiafelhasználással történik, mint az eredeti üvegé. A gyűjtőedényekbe került üveget először szín szerint szétválogatják, majd megtisztítják és apróra zúzzák. Ezt követően a zúzalékból egy hatalmas mágnes segítségével eltávolítják a fémdarabkákat (kupakok, gyűrűk), majd beolvasztják és formába öntik, így újra mehetnek palackozásra.

MŰVÉSZET/BŰVÉSZET

Hány arcot látsz?

Ukrán művész különleges képeit mutatjuk meg nektek: Oleg Suplyák a művész neve, aki mestere az optikai illúzióknak. Minden képén legalább két arcot vagy jelenetet ismerhettek fel. Csak fel kell fedezni!

Tavaszi ZSENIKUSZ

XXXL nyelvtörők, melyekbe könnyen belegabalyodhatsz

Rájár a rájára a rúd: rút arája jó pár órája vár rája.
Nappal a lapp pap a lapp paplak nappalijában pipál.
A pap és a pék két képet kap. Kár – mondják –, mindkét kép
kék.

Jobb egy lúdnak tíz tyúknaknál.
Luxusmoszkvicskibusz-slusszkuks
Nem lehet a Márta másé, mert a Márta már Tamásé.
Stresszes, strasszos strucc-sztreccsucc.

Lenin mauzóleumának milleniumi lelinóleumozása.
Mit lopsz küklpsz? Gipsz klipszet lopsz, küklpsz?
Te tetted-e e tettetett tettet, te tettetett tettek tettese, te!
Sohasem hallottam szebben szóló szép sípszót, mint a
Szászsebesi szépen szóló szép sípszót.

Jól járnak a molnárok mikor jó nyár jár rájuk.
Cserszömörccs sört szürcsöl Csörsz.
Kőkapui kapukő, kapukőben laputó, laputóból lapu nő, lapus
lesz a kőkapui kapukő.
Bent sincs kuncsaft, künn sincs kuncsaft. Boltban pang, csőd
csüng, koccintsunk csak!
Egy tucat kupac kopasz kukac, meg még egy tucat kupac
kopasz kukac, az két tucat kupac kopasz kukac.

SZÓKERESŐ: Ha mindent megtaláltál, egy újabb nagy név
lesz olvasható az át nem húzott betűkből. Ki ő?

Ábrahám
frigyláda
Izrael
Jahve
Jeruzsálem
Juda
monoteizmus
Mózes
Ószövetség
Salamon
szombat
Zsidók

J	Ó	I	M	D	Á	Á	V
E	S	Z	O	M	B	A	T
R	Z	R	N	E	R	D	S
Z	Ö	A	O	V	A	Á	A
S	V	E	T	H	H	L	L
Á	E	L	E	A	Á	Y	A
L	T	I	I	J	M	G	M
E	S	E	Z	Ó	M	I	O
M	É	D	M	K	I	R	N
R	G	J	U	D	A	F	Á
L	Y	Z	S	I	D	Ó	K

Szócsavar

Megfelelő sorrendbe helyezve a betűket, értelmes
szavakat kapsz. Megtalálod-e a megoldást?

RCPKÉA
CAAKMS
ECRÉSP
IMDAÓN

SDERÉZ
ÉRSPEC
KBRKOA
ZÁORSB

Keresd a szót!

Ezeket a szavakat találhatod a képen: snow, tell, see, man, cool, cut. Kérdés csak, hol.

FEJTÖRŐ NAGYOBBÁKNAK

Villanykörték

Egy villanyszerelő bekötött a pincében
három lámpát, amelyeknek fenn, a lakás-
ban van a kapcsolójuk. Sajnos elfelejtette,
hogy melyiket melyikhez kötötte. Fent
van a lakásban, és csak egyszer szeretne
lemenni a pincébe, majd visszajönni. Ho-
gyan állapítja meg, hogy melyik lámpá-
hoz melyik kapcsoló tartozik?

(Megoldás:
Szókereső – Dávid király
Szócsavar – arckep, makacs, cserép, dina-
mó, részec, cserép, barokk, borász
Keresd a szót! – snow: narancssárga ka-
bátos fű sálján, tell: kék kabátos fű kabátján,
see: a jégben, man: piros fűlvédős lány mögött a
bokorban, cool: lila szoknyás, vörös hajú lány
hajfűrtjében, cut: a bal oldali épület megvilá-
gított részén
Villanykörték – Felkapcsol egyet, így
hagyja néhány percig, majd lekapcsolja. Fel-
kapcsol egy másikat, majd lemegy. Lenn ég
egy, a maradék kettőből pedig az égett, ame-
lyik meleg.)

Állati – találós kérdés

Négy oszlopos lábán ballag,
Ráncos bőre szürke, vastag.
Lapátfülét billegeti,
Az ormányát meglegeti. Mi az?

Olyan vagyok, mint egy macska,
csak hogy félelmetes fajta.
Bundám csíkos, fogam hegyes,
harapásom rettenetes. Ki vagyok?

Ez az állat mókás nagyon,
Csimpaszkodik a rácsokon.
Himbálódzik, onnan néz szét,
Mellén cipeli a kölykét. Mi az?

Cserebere

Cseréld ki a magánhangzót úgy, hogy
értelmes szót kapj! Van, ahol több megol-
dás is lehetséges.

bűg.....	rügy.....
gomb.....	tér.....
lök.....	szarv.....
kész.....	füst.....
rom.....	rojt.....
nyár.....	

Matematikai és logikai fejtörők

A kecske, a káposzta, no meg a farkas

Van egy folyó, amin át kellene kelniünk.
Adott egy csónak is, amiben egyszerre csak
egy dolgot vihetünk magunkkal a túlpart-
ra. A feladat az, hogy átvigyük a kecskét,
a káposztát, no meg a farkast. A probléma
ott van, hogy ha magára hagyom a kecskét
a káposztával, akkor a káposztának annyi.
Hasonlóan a farkas is megeszi a kecskét, ha
nem vagyunk ott. Hogyan vigyük át őket,
hogy mind megmaradjanak (egyben)?

Eltévelygett közmondások

Tégy rendet a következő közmondásokban!

Ki mit főzött, olyan a fogadjiesten.
Kétszer ad, az velünk van.
Amilyen az adjonisten, egye meg!
Jobb adni, aki gyorsan ad.
Aki nincs ellenünk, mint kapni.

Sötétben egy lámpával

Besötéttedett, és csak egy lámpa van a tús-
rázónál. Egy függőhídra érkeztek, amin
egyszerre max. két ember mehet át. Négyen
vannak, és rendre 1, 2, 5 ill. 10 percre van
szükségük, hogy átmenjenek a hídon. Mi-
lyen sorrendben menjenek át, ha a lehető
leggyorsabban szeretnék leküzdeni az aka-
dályt, és minden átkeléshez lámpára van
szükségük?

ÖVEGES PROFESSZOR KÍSÉRLETEI

Nyers tojás vagy főtt tojás?

Előfordul, hogy főtt tojást is beteszünk a
hűtőszekrénybe. Néha összetéveszthetjük a
nyerssel. Most kiveszünk két tojást. Kívülről
semmi sem árulja el, hogy melyik a nyers és
melyik a főtt. Hogyan lehet eldönteni anél-
kül, hogy feltörnénk? (Rázni nem szabad!)
Mindkét tojással pörgető kísérletet végzünk.
Pörgessük meg a sima asztallapon az egyik
tojást, majd érintsük meg egy pillanatra, és
állítsuk meg! Gyorsan vegyük el az ujjunkat:
ha a tojás tovább pörög, akkor akkor nyers.
Ha az érintés után megáll, akkor főtt. Ma-
gyarázat: A tojás pörgetésekor mozgásba
jön a belseje is. A nyers tojás belseje a pil-
lanatnyi megállás után is tovább mozog, így
tovább pörgeti a tojást. A főtt tojás kemény
belseje a héjával együtt megáll.

Sz. K.

Ha jól megnézed a képet, nemcsak a négytagú tigriscsaládot látod, hanem legalább még
három tigrist. Légy ügyes, és találd meg a többit is!

(Megoldás:
Állati: elefánt, tigris, majom
Eltévelygett közmondások: Ki mit főzött,
egye meg. Kétszer ad, aki gyorsan ad. Amilyen
az adjonisten, olyan a fogadjiesten. Jobb adni,
mint kapni. Aki nincs ellenünk, az velünk
van.
Matematikai és logikai fejtörők
A kecske, a káposzta, no meg a farkas –
1. átviszem a kecskét
2. visszamegyek és átviszem a farkast (vihet-
nem a káposztát is, a sorrend mindegy)
3. visszahozom a kecskét
4. átviszem a káposztát
5. visszamegyek a kecskéért és átviszem azt is
Sötétben egy lámpával –
1. 2 perc alatt átmegy 1,2
2. 1 perc alatt vissza 1
3. 10 perc alatt átmegy 5,10
4. 2 perc alatt vissza 2
5. 2 perc alatt átmegy 1,2
Tehát összesen 17 percre van szükségük.)

Kvíz

Ismered-e a vezetékeveket?

A leggyakrabban előforduló vezetékevek alapján könnyen kitaláljuk, milyen nemzetről van szó. Vagy mégsem? Tedd próbára magad!

OLASZORSZÁGBAN A KÉT LEGGYAKORIBB VEZETÉKNÉV UTÁN (RUSSO, ROSSI) EGY AUTÓMÁRKA JÖN. MELYIK?

Fiat Ferrari Lancia

MELYIK LEHET A LEGGYAKORIBB HORVÁT VEZETÉKNÉV?

Kovačević Horvat Babič

MELYIK EURÓPAI NEMZET HÁROM LEGGYAKORIBB VEZETÉKNEVE A NIELSEN, JENSEN, HANSEN?

dán svéd finn

MELYIK EURÓPAI NEMZET LEGGYAKORIBB VEZETÉKNEVE A HOVHANNISYAN?

izlandi örmény walesi

MELYIK BALTI NÉP LEGGYAKORIBB VEZETÉKNEVEI A BĒRZIŅŠ, KALNIŅŠ, OZOLIŅŠ?

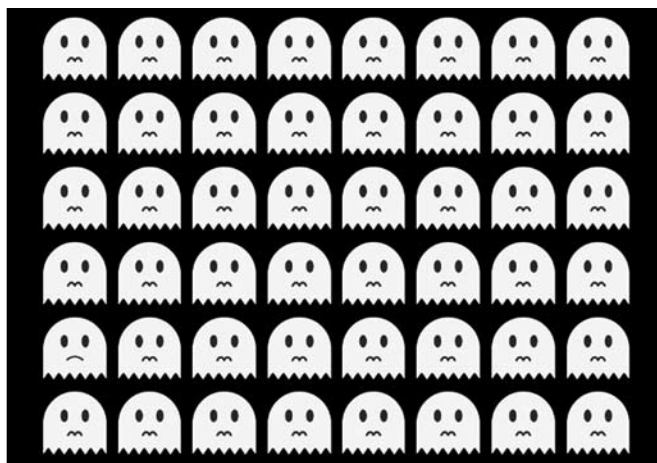
lett litván észt

MELYIK A LEGGYAKORIBB SZLOVÁK VEZETÉKNÉV?

Horváth Kovač Varga

MELYIK DÉL-AMERIKAI NÉP HÁROM LEGGYAKORIBB VEZETÉKNEVE A SILVA, SANTOS, SOUSA?

chilei argentin brazil

Találd meg a kakukktojást!

Ellenőrizd sporttudásod!

Minek a rövidítése az FTC?

- Fiatal tornászok klubja
- Ferencvárosi Torna Klub
- Forgalomirányítók Klubja

Milyen sportág nincs az öttusában?

- kerékpározás
- vívás
- lovaglás

Hány színből áll a Rubik-kocka?

- 8, b) 6, c) 12

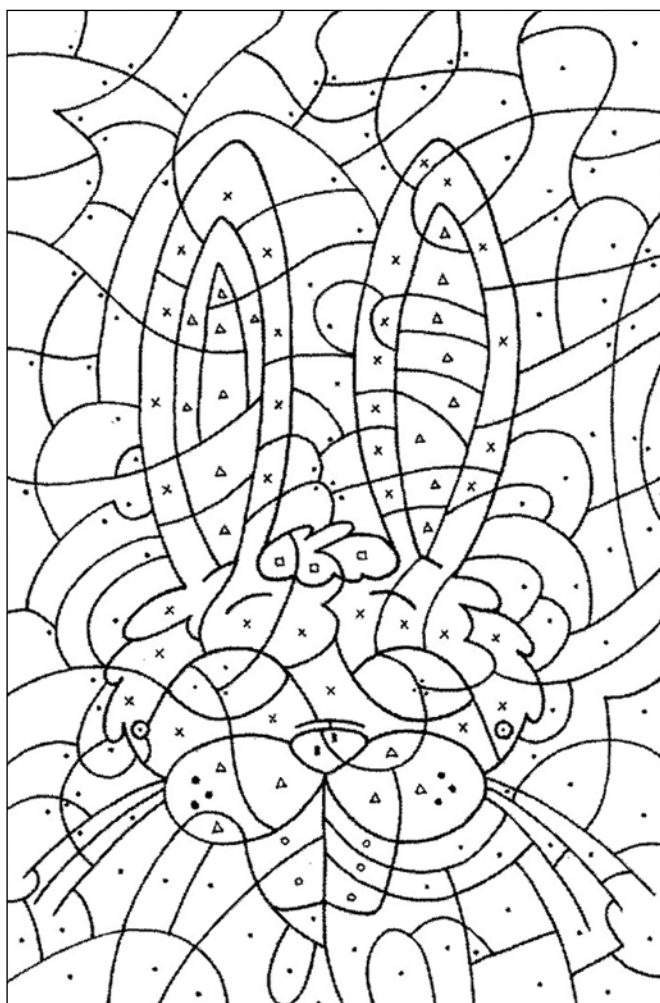
Hányszoros olimpiai bajnok Kozák Danuta?

- ötszörös
- hatszoros
- háromszoros

Összesen hány Grand Slam-tornán diadalmaskodott Novak Đoković?

- 17
- 13
- 15

Színezz!

× világosbarna • fekete o fehér △ rózsaszín □ sötétbarna ► világoskék

Matematikai és logikai fejtörők

Oroszlánok a szigeten

Egy szigeten 10 oroszlán él. A gondozójuk reggel bedob egy szelet húst a szigetre.

- Ha egy oroszlán megeszi a húst, akkor maga is húsdarabbá változik napnyugtáig, így a többiek megehetik.
 - Ha egy oroszlán nem eszik húst egy nap, akkor másnapra elpusztul.
 - Egy oroszlán inkább éhen pusztul, mint hogy megegyék.
- Másnap reggel mit tapasztal a gondozó a szigeten?

Mikor van a születésnapja?

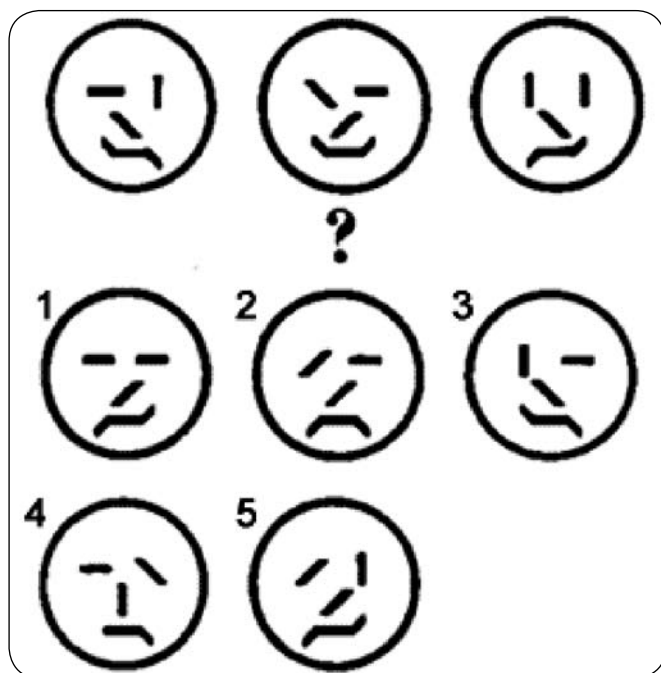
Egy embernek születésnapja volt, és megkérdezték tőle:

- Emlékszik, hogy mit csinált éppen egy évvel ezelőtt?
- Hát erre egészen véletlenül pontosan emlékszem: Az Északi-sarkon voltam éppen, és a jégkunyhóból kikandikálva megcsodálhattam a napfelkeltét.

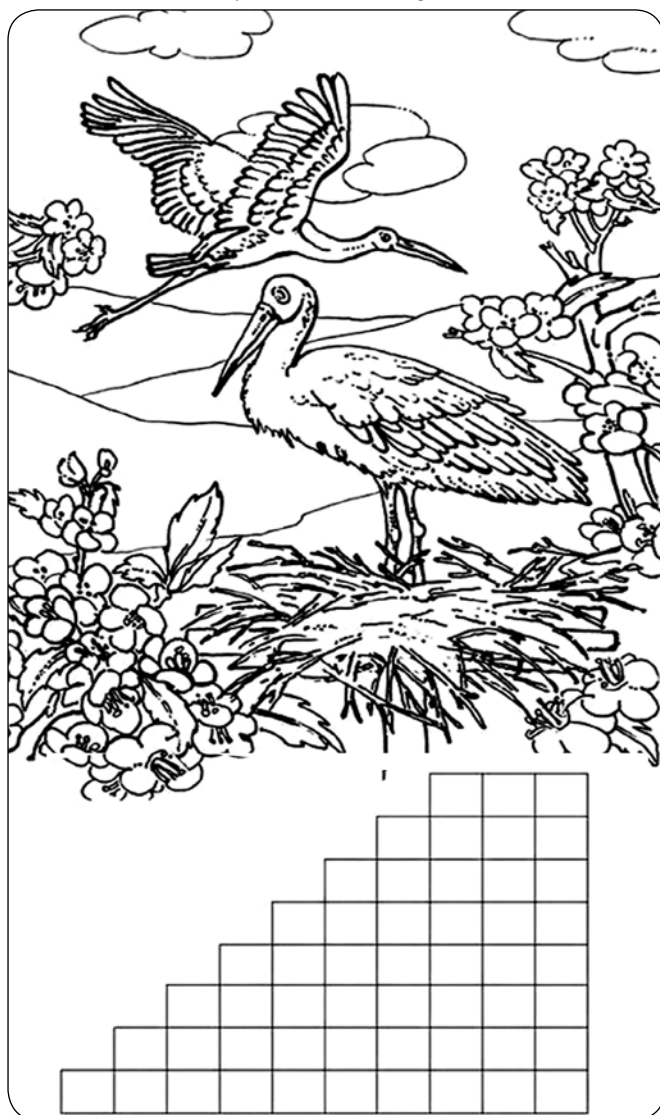
Vajon mikor van az illető születésnapja?

(Megoldás: Ismered-e a vezetékeveket? – Ferrari, Horvat, dán, örmény, lett, Horváth, brazil Ellenőrizd sporttudásod – 1. b) Ferencvárosi Torna Klub, 2. a) kerékpározás, 3. b) 6, 4. a) ötszörös, 5. c) 15.) Oroszlánok a szigeten – n=1 oroszlán megeszi a húst és életben marad n=2 oroszlán sem eszi meg a húst, mert mindkető tudja, hogy ha megeszi, akkor a társa öt eszt meg (n=1 eset áll fenn), és tudjuk, hogy inkább éhenhalnak, mint hogy megegyék őket. Tehát mindketten elpusztulnak. n=3 oroszlán esetén a leggyorsabb oroszlán megeszi a húst, hiszen tudja, hogy ekkor n=2 eset áll fenn, amire beláttuk, hogy akkor nem eszik meg a húst. Így ekkor egy oroszlán életben marad, a többi elpusztul. Látszik tehát, hogy ha n páros, akkor mind éhenhalnak, ha n páratlan, akkor egy (a leggyorsabb) életben marad, a többi elpusztul. Mivel a 10 páros, ezért mind elpusztulnak másnap reggelre. Mikor van a születésnapja? – Az Északi-sarkon egy évben csak egyszer kel fel a nap. Ezen a napon született. Találd meg a kakukktojást! – balról függőleges első sor, vízszintes alulról második sor)

Pókerarc

Válasszuk ki az öt számozott ábra közül azt, amelyik a sorozatot kiegészíti!

A képhez illő, egyre hosszabb szavakat írd be a betűlépcsőbe! Toldalék is lehet a szó végén. Bármilyen szófajta szó megengedett, ami illik a kép témájához.

Tíz szoba, tíz kulcs

Tíz vendég érkezik egy szállodába, kivesznek egy-egy szobát. A portás összekeverve adja oda nekik a kulcsokat. Legfeljebb hány próbálkozás kell ahhoz, hogy megtudják, melyik kulcs melyik szobához jár?

Szót kérek

Melyik az az egy értelmes magyar szó, amely a kérdőjel helyére kerülhet?

fal // hal // az ász
vad // ász ló // vád
ász alom // juh // ?

Ki a bűnös?

Egy szigeten hazugok, füllentők és igazmondók laknak. A hazugok mindig hazudnak, az igazmondók mindig igazat mondanak, a füllentők néha igazat mondanak, néha hazudnak. A sziget három lakója bíróság előtt áll. A bűntényt egyikük követte el. A bűnös igazmondó volt, mégpedig az egyetlen igazmondó hármuk közül. A következőket állították:

- A: Ártatlan vagyok.
- B: Ez igaz.
- C: B nem füllentő.

Melyikük a bűnös? A másik két személy a lakosság melyik csoportjához tartozik?

Merre van Jeruzsálem?

Egy filozófus megy a sivatagban, és Jeruzsálembe akar jutni, de nem tudja az utat. Megkérdezi az egyetlen beduint, akit lát, hogy hogyan jut el Jeruzsálembe. A beduin azt mondja:

– Én nem tudom, hogy melyik irányban van Jeruzsálem, de megmondom, hogyan tudhatod meg. A következő elágazásnál állandóan őrt áll két testvér: az egyik 12 órát, a másik is 12 órát, felváltva, de nem lehet tudni, hogy melyik van soron. Ők tudják a választ. De az a baj, hogy az egyik testvér állandóan hazudik, a másik pedig mindig igazat mond. És csak egyetlenegy kérdést tehetsz fel az éppen őrt álló fivérnek.

Melyik az a kérdés, amit feltehetsz bármelyik fivérnek, hogy biztosan megtudd, merre van Jeruzsálem?

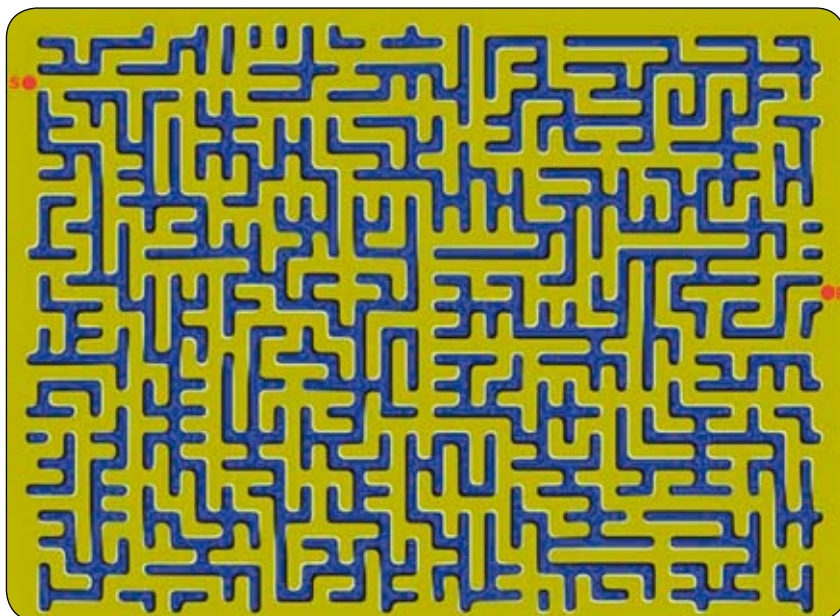
Megfejtés:
 Pókerarc – Tipp: a szemeken van a hangszól. Megoldás: a kettős ábra a helyes.
 Tíz szoba, tíz kulcs – Az első ajtónál legfeljebb 9 próbálkozás kell, mert ha az első 9 kulcs közül egy sem talál, a tizedik biztosan. A másodiknál 8, majd 7, majd 6... Összesen 45.
 Szót kérek – A „út”. Mert az egytagú szavak mindegyik sorban értelmes szót alkotnak az együtt szereplő két szótag egyikeivel. Pl. „falaz” és „halasz”, „vadász” és „vadaló”.
 Ki a bűnös? – B a bűnös. A és C füllentő.
 Merre van Jeruzsálem? Pl.: – A testvéred melyik irányba mutatna, ha megkérdezném, hogy merre van Jeruzsálem? Ha az igaz áll őrt, akkor azt az irányt mutatná, mint a hazug testvére, tehát kénytelen lesz a rossz irányt mutatni. Ha a hazug áll őrt, akkor megváltoztatná az igaz testvér választát, és ő is a rossz irányba mutatna. Tehát a filozófusnak mindkét esetben az ellenkező irányba kellene indulnia.

Mondd meg a színét a következő szavaknak,
de ne a szavakat olvasd fel!

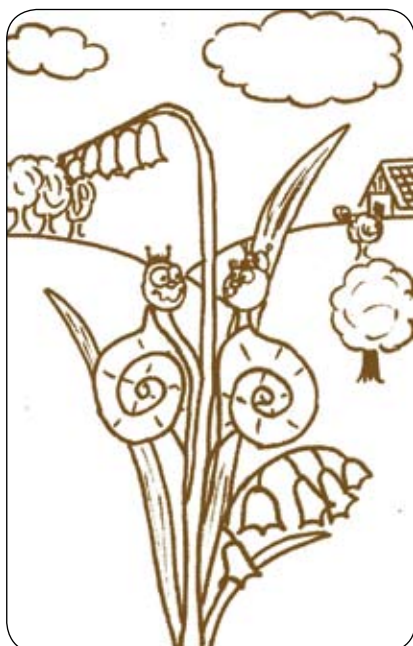
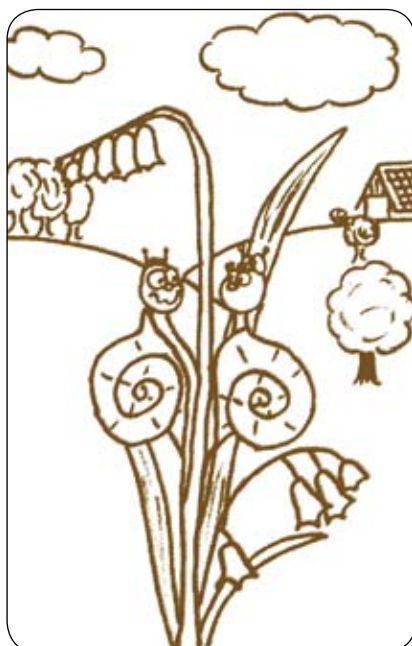
SÁRGA	KÉK	NARANCS
FEKETE	PIROS	ZÖLD
LILA	SÁRGA	PIROS
NARANCS	ZÖLD	FEKETE
KÉK	PIROS	LILA
ZÖLD	KÉK	NARANCS

Az agyad jobb féltékéje megpróbálja a színt kimondatni, ellenben
a bal általában maguknak a szavaknak a kiejtését erőlteti

Labirintus

Mi a különbség? Öt apró eltérést fedezhetsz fel.

Egy kút mélyéről felfelé mászik egy csiga.
Nappal 4 métert mászik fel, éjjel 3 métert
csúszik vissza. Hány nap alatt mászik ki a
csiga a 6 méter mélységű kútból?

Ha esetleg nem értenéd a Smiley-t...

:# Fogszabályzóm van.
{:-) walkmanozom.
>:-) Ördögien kacér megjegyzést tettem.
8-) Napszemüveget hordok.
(-: Balkezes vagyok.
}:-(Nagyon mérges vagyok.
<: [Fennhordom az orrom.
:-& Nyelvtörő után.
.-) Félszemű.
%-6 Agysérült.
:=) Enyhe fejlődési rendellenesség.
O:-) Angyal.
:-{} Kirúszott száj.
|-I Ne zavarj, alszom.

Megoldás: Csiga – 3 nap, mert a harmadik nap
már nem csúszik vissza. 1. nap: 4 méter előre, 3 vissza
már nem csúszik vissza. 2. nap: 4 méter előre, 3 vissza
már nem csúszik vissza. 3. nap: 4 méter előre, 3 vissza
már nem csúszik vissza, mert kint van.

KÍVÁNCSI VAGY?

Miről szólt a világ első riportja?

Az első ismert riport természeti katasztrófáról készült. „Kedves Tacitusom! Nagybátyám halálának leírását kéred tőlem, hogy a valósághoz minél hívebben adhasd át az utókornak. Hálás vagyok érte, mert tudom, ha te örökíted meg halálát, halhatatlan dicsőség fogja övezni.”

Ugye, milyen más stílus ez, mint amit ma megszokunk? Persze, hiszen az ifjabb Plinius írta...

„Nagybátyám éppen Misenumban volt, és személyesen látta el a flottaparancsnok tisztét. Augusztus 24-én déltájban anyám közli vele, hogy rendkívül nagy és különös fajta felhő tűnt fel. Nagybátyám már túl volt a napfürdőzésen és a hideg lemosdáson, s most leheveredve éppen uzsonnázott és olvasgatott. Azonnal saruját kérte, és felment egy magaslatra, ahonnan a legjobban megfigyelhette a rendkívüli jelenségeket. Távolról nem tudtuk megállapítani, hogy melyik hegyről tört fel a felhő, csak később tudódott ki, hogy a Vesuviusból...”

A Vezúv kitöréséről van tehát szó, i. sz. 79-ben...

A tudós férfiú elég jelentősnek látta az eseményt ahhoz, hogy közelebbről kívánja megvizsgálni. Megparancsolta, szereljenek fel egy gyorsnászadót. Ahogy kilépett a házból, levelet kapott a fenyegető veszedelemtől megrémült Rectinától, Tascus feleségétől. Kérte, hogy mentse meg veszedelmes helyzetétől. Az ő villájuk ugyanis a hegy tövében feküdt, és csak hajón menekülhettek. Erre megváltoztatta a szándékát, s amit a tudós érdeklődésével kezdett, mint életmentő folytatta. Négy evezősoros hajókat bocsátott vízre, s maga is felszállt, hogy segítséget vigyen.

Ahogy közeledtek, egyre forróbb és sűrűbb hamu hullott a hajóra, majd tajtékkövek meg fekete és átizzott, a tűzben megrepesztett kődarabok. Közben a Vesuvius csúcsából több helyen széles lángnyelvek és magas tűzoszlopok csaptak fel.

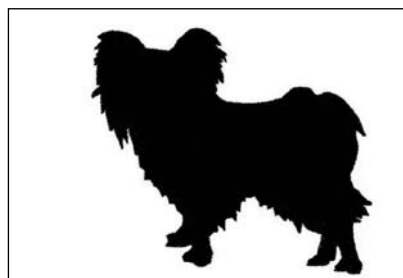
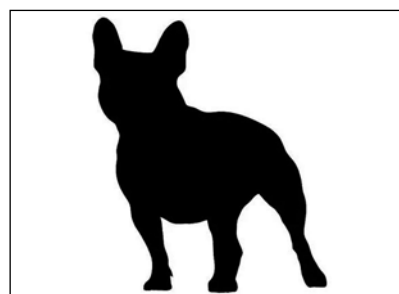
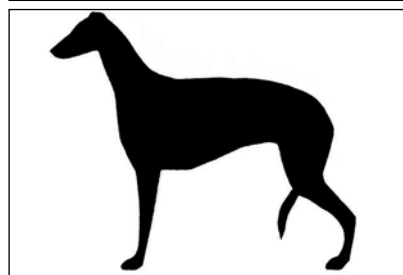
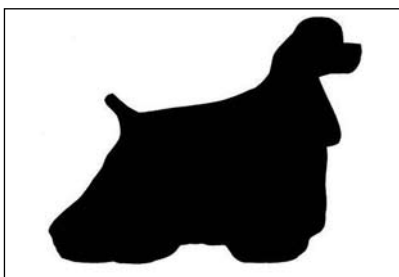
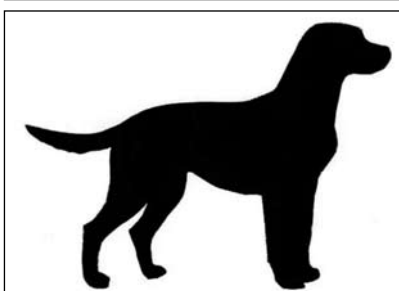
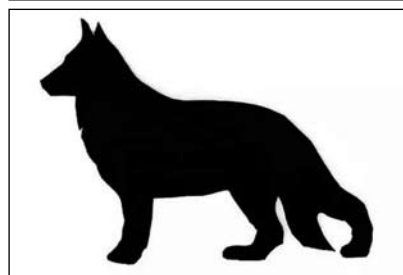
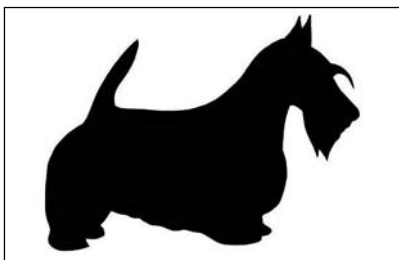
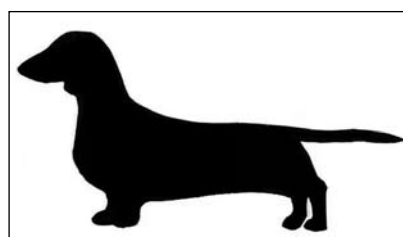
És így tovább... Az érdekes, de szomorú história megtalálható az ifjabb Plinius leveleinek szép magyar kiadásában.

Mióta vannak irodalmi versenyek?

Az i. e. 5. század Athénjében a mai naptár szerint március–április hónapokban rendezték meg a Nagy Dionüszia ünnepségsorozatát. Ilyenkor érkeztek a városba az athéni tengeri szövetség küldöttei, hogy beszolgáltatassák az adót a szövetség pénztárába. A Nagy Dionüszia utolsó három napján zajlottak le a tragédiaversenyek a színházban. A kormány tagja, az arkhón döntötte el, kik azok az írók, akik részt vehetnek a versenyen. Egy-egy költő drámájának előadási költségeit az arkhón valamelyik tehető polgárra ruházta. Ő lett a chorégosz, vagyis a karvezető. A chorégoszhoz a költőt, s a költőhöz a főszereplő színészt népgyűlésen, sorsolással jelölték ki.

A bemutatott drámát tíztagú bizottság bírálta el. Az első díj a drámaíró homlokát díszítő borostyánkoszorú volt. A győztesek nevét műveik őrizték meg.

Felismered a kutyafajtákat az árnyékukról?

(Megoldás: torpescic, tascsko, skót terrier, német juhász, labrador, csau-csau, cocker spániel, bullterrier, akita, agár, francia buldog, papillon)

Anagramma

Csajkovszkij operái

1

NAGYI NE

2

APÁM DIKK

3

A JÓ LÓ ÚR
MESÉI

4

TALAJON

A megadott szavak betűit rakd olyan sorrendbe, hogy azokból egy-egy Csajkovszkij-opera címe alakuljon ki.

Lóugrásban

1	2	3
K O R	F GY TY	E R S
Á Y	R É	Z T
N A CS	NY A E	E T E

A lóugrás szabályai szerint fejtse!

Neves kitöltő

1	A	G	D	A
2	L	O	N	A
3	L	Á	R	A
4	L	R	I	K
5	E	O	N	A
6	R	P	Á	D
7	A	N	Y	I

Pótold az első betűket úgy, hogy minden sorban egy név alakuljon ki. A megfejtés a kiemelt oszlopba kerülő nyolcadik név.

Találd ki!

Melyik vízben nincsen homok?
 Mi nyílik ki reggel leghamarabb a házban?
 Melyik mérték a legolcsóbb?
 Mi szól a világ minden nyelvén?
 Aki a nevemet kimondja, megsemmisít.

Megfejtések:
 Anagramma
 1. Anyegin, 2. Pikk dáma, 3. Róméo és Júlia, 4. Jolanta
 Lóugrásban
 1. Karácsony, 2. Gyertyafény, 3. Szeretet
 Neves kitöltő
 Mikulás
 Mozaikrejtvény
 Találd ki! – könnyű, szem, szemmérték, visszhang, csend Kinizsi Pál

Mozaikrejtvény

Egy kis történelem

			M				
N	E	M					
				O			
							Á
	O		F				
						M	
	L	R					Y

	T	Á
F		
É	R	E

L	E	A
	L	R
M	É	R

V	A	N
O	L	A
L	A	G

E	M	
L		L
E	S	

N	T	Y
A	T	
		Á

K	É	R
I	T	A
N	E	M

R	A	T
E		T
G	E	

I	L	A
Z		D
S	Z	Á

	I	
É	N	Y
L	T	

R	O	L
Á		D
M		O

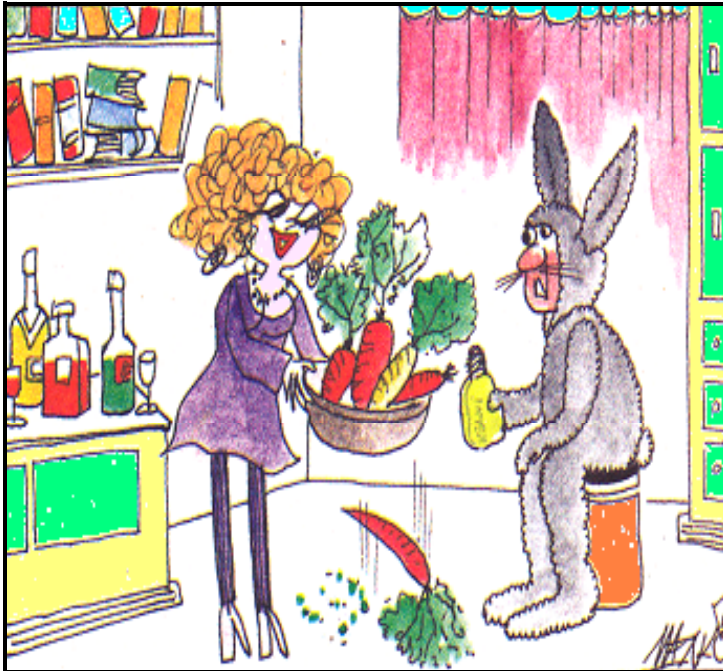
	P	O
	O	
M	R	A

I	S	N
P	Ó	
Á		V

Ki volt Mátyás király híres katonája,
 egész Délvidék főkapitánya?

Megtudod, ha helyükre rakod a mozaiklapokat,
 a kiemelt sorban alakul ki a neve.

Óriásrejtvény

	SZÁMTAN-TUDÓS		SZERÉMSÉGI FALU	OLASZ SPORT-JEL	A TŰZ KÖZEPE! PÁROS BÉLA!		PÉLDÁUL A LITER
	A POÉN 1. RÉSZÉ						T
	KÜZDŐ-SZÖNYEG NŐI NÉV						
					LÉTEZIK NÉMET-ORSZÁG		
	VOLT KASSÁK LAPJA VOLT			SZÁRAZ (ITAL) ITTRIUM			
	... ENDRE KÖLTŐ				EGYES SZÁM 2. SZEMÉLY VANÁDIUM		
	VÉGTE-LEN TÉR! FÉL CÁPA!			AGG KICSINYÍTÓ KÉPZŐ			
A POÉN 2. RÉSZÉ	FÉLÉVI LÁB-NYOM, SZERBÚL	FOHÁSZ OXIGÉN		OLASZ AUTÓJEL	EURÓPAI SZAB-VÁNY	ÍRÁS A LAPBAN A POÉN 3. RÉSZÉ	KÁLIUM ÉS KÉN NŐI NÉV
PARÁNY RÉSZ				...FERENC, A HAZA BÖLCSE RÉGI MÉRTEK			KUTYA SZÉP ERNŐ MŰVE
NÉMA NÓRA!		ÉPPEN HOGY AUSZTRÁL MACKÓ				UKRAJNA SZÁNDÉ-KOZIK	FOGADÁ-SÁRA KÉRDŐ-SZÖCSKA
FÉSZKET ÉPÍT TAGOKBÓL ÁLLÓ			SZÜLŐI "ALAKÍTÁS" BELGA VÁROS				
				SAJÁT KEZÜLEG SVÉD-ORSZÁG		SUGÁR NÉMET JÁNOS	TÁPLÁLÓ ITAL INDIAI PÉNZ
JAPÁN ALKÉN, SZERVES VEGYÜLET	FÉLÓRA!! EZ ÉVI		AFRIKAI SIVATAG NORVÉ-GIA				EME ELTAPOS
			KORSZAK ... PÁL SPORT-FOTÓS V. (GELETA)			AZ ÚT FELE! A MÁSI-KAT	TOVA A BANK KÖZEPE!
SPANYOL AUTÓJEL PORCIÓ			GRAND PRIX GERMÁ-NIUM		GYŰJTŐ-BOMBA		
AZONBAN		MAGYAR VÁROS AZ A MÁSIK			MAJDNEM BÁTORSÁG		
... MALA, KNITTEL REGÉ-NYE			FOGADÁ-SOMRA NAPSZAK			TANTÁL	IZMOS RÉSZ! MENNYEI!
DEHOGY! KERÉK SZÁM	MENET ELEJE! VERSUS RÖVIDEN		GYŰ-MÖLCS ZILAH HATÁRAI!!			NÉVELŐ	EGÉSZ SÉRTETLEN NOMEN NESCIO
					EURÓPAI NÉP ZAMBIA		LÁSD OTT. RÖVIDEN
ÖNTŐ-MUNKÁS	A				T		ROBERT DE ... SZÍNÉSZ

Milyen hangszert válasszak?

Szeretnél megtanulni játszani valamilyen hangszeren, de nem tudod eldönteni, hogy melyik a megfelelő számodra? Ebben zenetanárok vagy zeneiskolák tudnak leginkább segíteni, mi pedig abban, hogy bemutatjuk a választéket.

Zongora

A hangszerek királynőjének is nevezik ezt a billentyűs, polifón húros hangszert. Viszonylag hamar elsajátítható a kezelése, gyakorlással könnyen és gyorsan megtanulhatsz úgy játszani rajta, hogy mások számára is élvezhető legyen. A legjobb, hogy akár több szolamot is megszólaltathatsz rajta egy időben, s még énekelni is lehet hozzá.

Hegedű

Vonós hangszer, a hegedűcsalád legmagasabb hangolású tagja, méretre pedig a legkisebb. Ha úgy gondolsz, hogy te leszel az új Edvin Marton, vagy csak imádod Vivalditól a Négy évszaktot, itt az ideje, hogy kipróbáld! Jó, ha előre felkészülsz, hogy nem lesz könnyű!

Cselló

A gordonka, kisbőgő, vagy ha úgy tetszik a cselló, szintén vonós hangszer nagy hangterjedelemmel. A hegedűcsalád tagja, de a csellót a földre kell támasztani, és mindig ülve játszanak rajta. A nagybőgő és a mélyhegedű között van méretben.

Gitár

Húros hangszer, ezen belül is a pengetős hangszerek csoportjába tartozik. Pengetővel és/vagy ujjal szólaltatják meg. Általában hathúros, több mint 3 oktáv a hangterjedelme. A gitár lehet klasszikus, akusztikus, elektronikus vagy elektro-akusztikus. Nagyon sokoldalú hangszer, ezért is kedvelik annyian.

Furulya

Fafűvös hangszer, általában minden fűvös hangszer-oktatást megelőző minimum egy év furulyatanítás, mert az alapokat ezen a hangszeren lehet a legkönnyebben elsajátítani.

Fuvola

Aerofon hangszer, családtagja az ajaksípos fűvösöknek. Nagyon egyszerű a hangképzése, nincs igazi fűvókája, a levegőáram szólaltatja meg a játékos ajkai által. Oldalsó helyzetben tartják, így sokan harántfuvolának hívják. Lyukakkal, illetve billentyűk segítségével lehet rajta hangot képezni.

Fagott

Nádnyelves hangszer, kettős nádsípos fűvös. Az oboa egyik változata. Hosszú csöve van, amit U alakban törnek meg. Huszonkét billentyűvel rendelkezik.

Szaxofon

Szintén nádnyelves hangszer, de egy nyelvű nádsípos fűvös. A csöve fémből készült, kúpos furata van. Billentyűk, illetve lyukak segítségével lehet változtatni a hangmagasságon. Főként a dzsesszben, a katonazenekarokban, és a szórakoztatózenében használják.

Trombita

Tölcséres fűvókája van, a legmagasabb hangú rézfűvös hangszer. Keresztmetszete változó, többszörösen meghajlított csöve van. Egyik végén fűvóka van, másik vége tölcsérszerű, kiszélesedő. Sárgarézről vagy réztötvözetből készül.

Ütőhangszerek

Azokat a hangszereket nevezzük ütőhangszereknek, melyeket lábbal, kézzel vagy egy erre a célra készült szerszámmal szólaltatunk meg. Ilyenek a dobok, illetve a különböző idiofon, membrafon hangszerek. Sok gyakorlást kíván valamennyi.

Ettől leesik az állad

Steven Spielberg 1968-ban kibukott az egyetemről, de 2002-ben újra megpróbálta, el is végezte tanulmányait, hogy így fejezhesse ki háláját a szüleinek, amiért segítették őt a továbbtanulásban.

Bármelyik Wikipédia-oldalon is tartózkodunk, az oldalakon található kereszthivatkozásokon lépkedve előbb-utóbb valamilyen filozófiai témához jutunk.

A hagyományos fémdobozos kólák elsüllyednek a vízben, a diétás (fémdobozos) kólák viszont úsznak a víz felszínén.

Az űrből nézve mind a mai napig látni lehet a Kelet- és Nyugat-Németországot elválasztó határvonalat, az eltérő típusú izzók miatt.

Oroszország területe nagyobb, mint a Plútó teljes felszíne.

Ha képesek lennénk hallani a 20 Hz-nél alacsonyabb hangokat, hallanánk a saját izmaink mozgását.

10 izlandi közül legalább 1 megír és kiad egy könyvet az élete során.

A mikrohullámú sütők az elhasznált áram 99%-át készenléti (Standby) üzemmódban fogyasztják el, nem pedig melegítés közben.

Ha át tudnánk esni szabadesésben a földön, 38 percbe és 11 másodpercbe telne, amíg a másik oldalon előbukkannánk.

Egy kislány az eltűnt színek nyomába ered

Adrien Broom brooklyni fotós legújabb, nyolcrészes fotósorozatának főszereplője egy kislány. A művész a varázslatos képekhez egy fantáziadús történetet kerekített, miszerint egy nap a kislány olyan világban ébred fel, ahol eltűntek a színek. A kislány a színek nyomába ered, és szép lassan meg is találja őket a különböző helységekből.

Szép sorjában a fehéret, a pirosat, a sárgát és a többi, míg végül egy szírványos szobába érkezik, ahol az összes szín egyesül. A képek elkészítéséhez fotósok, pékek, virágárusok, szobrászok és kézművesek segítségét kérte. (erdeskeseg.hu)

Tudod-e?

* A földkéreg tektonikus lemezei olyan sebességgel mozognak, mint amilyen gyorsan az emberi köröm nő.

* A Földön minden nap 0,00000002 másodperccel hosszabb az előzőnél, a Föld forgási sebességének lassulása miatt.

* A földrengések erősségének mérésére szolgáló Richter-skála növekvő mérőszámai 32-szeres szorzót jelentenek egymáshoz képest. Tehát egy 6-os erősségű rengés ereje a 32-szerese egy 5-ös erősségűnek. Bár a 10 a maximum, a becslések szerint egy 9-es erősségű rengés teljes tektonikus pusztulást jelentene. A legkisebb, műszerek nélkül is észlelhető rengés a 2-es.

* A lézersugár feltalálása után egy ideig Gillette-ben mérték a sugár erejét, ami azt mutatta, hogy hány Gillette borotvapengét volt képes átlukasztani.

* A testen belül a fájdalom kb. 110 m/s sebességgel terjed.

* Az első e-mailt 1972-ben továbbították az interneten keresztül.

* Az ollót Leonardo da Vinci találta fel.

* Az USA államok közötti autópályáit úgy építették, hogy minden 5 mérföld útból legalább 1 mérföld egyenes legyen. Ezek az egyenes útszakaszok repülőgép-leszállópályaként használhatók háború vagy egyéb vészhelyzet esetén.

* Az Apollo-11 űrhajó landolásakor már csak 20 másodpercre elégendő üzemanyaggal rendelkezett.

Mik a gleccserek?

A gleccserek óriási jégfolyók. A hófödte, magas hegyekben sok év alatt összegyűlik a hó, a völgyek felé csúszik, összetömörödik és jéggé válik. Azután a jégár lassan lefelé csúszik a hegyoldalak között. Szemmel alig észrevehetően, de állandóan mozog a roppant jégtömeg. Ahogy lejjebb ér, közben olvad is, a jég alatt apró kis patakok vize csobog. A vastag jégpáncél csak lassan olvad meg, és mire leér a hegyekből, mély árkokat vág még a legkeményebb sziklavölgyekben is.

Egy fenséges norvégiai gleccser

Két napfogyatkozást is megörökített a Curiosity

A Mars két aprócska holdja egy hét különbséggel haladt át a napkorong előtt, az eseményekről animációkat készített a Curiosity marsjáró.

A marsi napfogyatkozások nem olyan drámai események, mint a mi földi fogyatkozásaink, mivel a Mars két aprócska holdja, a Phobos (22,5 km) és a Deimos (12,4 km) lényegesen kisebb látszó átmérővel rendelkeznek, mint ugyanonnan nézve a Nap. A marsi fogyatkozások során azt láthatjuk (köszönhetően a felszínen dolgozó eszközeinknek), hogy valamelyik holdacska átvonul a Nap előtt, s ennek során a Nap egy részét eltakarja, sötét foltként látjuk a fényes napkorongban a holdacska sziluettjét.

Szerencsére a Curiosity marsjáró kameráját előrelátóan felszerelték olyan speciális szűrővel is, amelyen keresztül a napfény erejét visszafogva láthatóvá válik a kis holdacska alakja. Március 17-én a Deimos apró foltja vonult át a napkorong előtt, majd március 26-án a Phobos már jóval nagyobb részt takart ki. A fogyatkozásokat a Curiosity árbóckamerája rögzítette. A marsjáró, amellett, hogy magukat a fogyatkozásokat megörökítette, március 25-én napnyugtakor a navigációs kamerájával sikeresen rögzítette azt is, amint kissé elcsúszott a marsi táj és légkör egy akkori fogyatkozás ideje alatt. Ezt a fogyatkozást közvetlenül nem látta a rover kamerája, mivel a Nap ekkor már egy domb takarásában volt, de a Phobos átvonulása nyomán kissé elcsúszott a tájat meg tudta örökíteni. Ezek a jelenségek, hasonlóan a napkelték és napnyugták képeihez vagy a marsi időjárás eseményeihez, mind olyan hatásúak, amelyek révén közelebbinek érezzük a Marsot magunkhoz, hisz az itthonról jól ismert, hétköznapi események ottani megfelelőjét láthatjuk a felvételeknek köszönhetően.

A holdak mozgása folyamatosan változik is, mivel mind a Mars, mind a Jupiter gravitációja hat rájuk, így nem annyira könnyű feladat a fogyatkozások előrejelzése, mint nálunk, a Földön.

Fotó: NASA

Hogyan működik a vulkán?

Vulkánkitörések alkalmával a Föld folyékony belseje tör fel a felszínre. Rendszerint földrengés előzi meg. Aztán a vulkán kráteréből, nyílásából forró gőz, majd füst és vulkáni hamu tör elő. A hamu finom, lisztszerű anyagból áll. Ez a legveszedelmesebb, mert hőmérséklete 1000 fok is lehet, és percek alatt beborít mindent a vulkán közelében. Végül pedig feltör a folyékony láva, amely kb. 1500 fokos, és lefolyva a vulkán oldalán, szétömlik a vidéken. A vulkánkitörések nagyon látványosak, de rém veszélyesek: mindent elpusztítanak az elárasztott területeken. Vidékeinken nincsenek vulkánok.

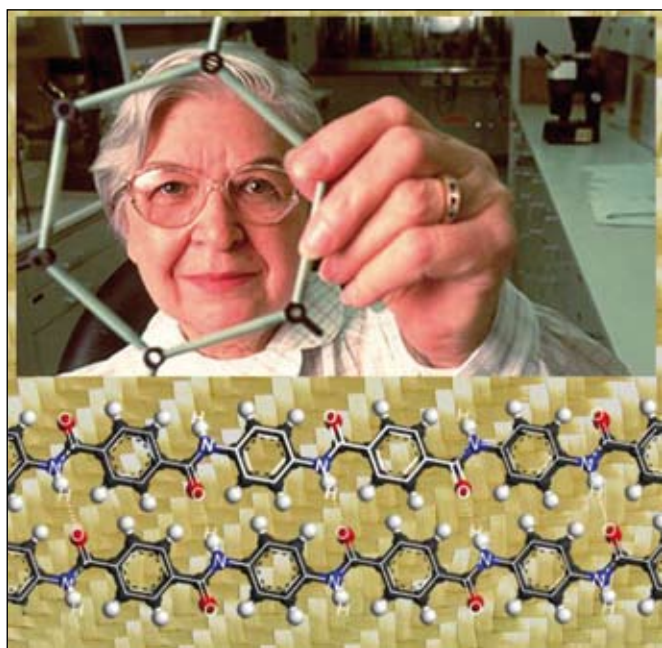
A legismertebbek Európában: Etna, Szicília, Olaszország; Beerenberg, Norvégia; Hvannadalshnúkur, Izland; Hekla, Izland; Vezúv, Olaszország; Stromboli, Olaszország; Laki, Izland, Thíra, Görögország

Mi fán terem a kevlár, a majdnem tökéletes anyagok szimbóluma?

Akik ismerik a Batman-történeteket, jól tudják, hogy a Bob Kane rajzoló és Bill Finger író által kitalált hősnek valójában nincsenek emberfeletti képességei. Őt igazából azok a különleges anyagokból gyártott védőfelszerelések és fegyverek emelik a szuperhősök közé, amelyeket kétségtelenül ügyesen és mindig jó célok érdekében használ. Ezek az eszközök csupa olyan anyagból készültek, amelyek a valóságban, a mesén kívül is léteznek, és különleges tulajdonságokkal rendelkeznek. Ilyen a Batman védőpáncéljához, csizmájához és sisakjához felhasznált kevlár is, amely a huszadik század egyik legnagyobb találmánya.

A kevlár a DuPont cég kémikusának, *Stephanie Kwoleknek* a találmánya 1965-ből. Kwolek lengyel bevándorló szülők gyermekeként született, az amerikai Pittsburgh külvárosában. Apjának, John Kwoleknek a természettudomány volt a hobbi, aminek izgalma szerencsére a kislányát is bevonta, így Stephanie már gyerekkorától természetes módon gyakorolta az elemző és a mindennek a mélyére hatoló gondolkodást, kísérletezést. És bár még csak 10 éves volt, amikor édesapját elvesztette, ezt az érdeklődését egész életében megőrizte. Először orvosnak készült, de az egyetemi tanulmányaihoz pénzre volt szüksége, amit az orvosláshoz kötődő kémikusi munkákkal szerzett meg. Ennek révén már egyetemista korában kiváló kémikussá fejlesztette magát.

Egy nő találmánya

A kevlár a lengyel származású amerikai Stephanie Kwolek találmánya

Így történt, hogy az akkori kiemelkedő kémiai kutatóközponttá vált DuPont cég felajánlott neki egy kutatói állást Buffalóban. A francia alapítású DuPont már a húszas évek végétől fontos alapkutatásokat végzett, amelyekre jelentős összegeket költött. Ezek eredménye volt például 1933-ban a nejlón kifejlesztése, majd később a teflon, a butacite és a neoprene is.

A II. világháború idején már kiemelten foglalkoztak a különböző polimerek gyártásával is, amivel az ipari szálakkal, műanyagokkal és filmmel foglalkozó üzletágakat alapozták meg. Mindezzel összefüggésben a vállalat fontos céljának tekintette az ipari termelés környezetromboló hatásának csökkentését is (később élen járt például az egészségre káros CFC gázok – közismert nevükön: freonok – kibocsátásának csökkentésében is). Miután a DuPont a háború után nagy erővel részt vett Európa újjáépítésében is, a hatvanas-hetvenes években ismét megerősítette a kutatómunkákat. Ezek aktív résztvevője volt Stephanie Kwolek, aki elsősorban a polime-

rekkel foglalkozott. A cél egyébként ekkor egy olyan gumiabroncs kifejlesztése volt, amelyben könnyű, mégis erős és rugalmas szálak vannak. Kwolek a polifenilénkel és a polybenzamiddal végzett kísérletei során egy olyan folyadékkristályos megoldást dolgozott ki, amellyel közel jutott a megoldáshoz, és amelynek során megszületett a kevlár fantázianévű szál is, a maga különleges tulajdonságaival.

A kevlár egy speciális polimer, az aramid egyik fajtája, teljes nevén para-feniléndiamin-ftálsavamid.

Nemcsak Batman, nagyon sok ember használja

A kevlárszálak legfontosabb jellemzője, hogy csak nagyon nagy erővel lehet őket elszakítani. Ötször olyan erősek, mint az acélszálak, és megakadályozzák a repedések terjedését. Ugyanakkor nagyon könnyűek, nem rozsdásodnak, ellenállnak a lúgoknak, a savaknak és a hőnek. Kwolek nagy sikert aratott azzal a bemutatójával, amelyen nejlonszállal hasonlított össze a kevlárszálat, bizonyítva, hogy miközben a nejlón egyre kisebbre zsugorodik a felforrósított vízben, a kevlár mit sem változik. A DuPont 1966-ban szabadalmaztatta a találmányt, és a kevlár elindulhatott a világsiker útján.

Batman elsősorban a felszerelésének köszönheti a támadhatatlanságát, hiszen az öltözködésének szinte minden darabja tartalmazza a különleges szakítószilárdságú és szinte mindennek ellenálló kevlárt

A kevlár feltalálása után azonnal elkezdtek azon dolgozni, hogy minél több területen lehessen felhasználni ezt a különleges anyagot. Az első terület természetesen az autógyártás volt, ahol a versenyautók abroncsaiba kevlárszálat tettek, az addig használt acélszálak helyett. De a szál további tesztelése során sokféle extrém helyzetben is „vizsgáztatták” az anyagot. Ennek során jöttek rá, hogy a kevlár a golyóálló mellényeknek is a lehető legjobb alapanyaga lehet. Ez valóban forradalmi változást hozott ezen a területen. Az azóta eltelt időszakban több ezer rendőr és katona életét mentette meg, hogy kevlárszál védőmellényt vagy sisakot viselt.

Békésebb területeken is nagy szolgálatokat tesz a kevlár, hiszen a belőle készült borítás védi a tenger alatt húzódó kábeleket, ahogyan űrhajók és vízi járművek szerkezetében is biztosítja az anyagok törésmentességét és rugalmasságát, ahogyan az ejtőernyőkben, különféle kötelekben, zsinórokban (például a horgász zsinórokban), teniszfűzőkben, sílécében, vágásbiztos és hőálló kesztyűkben, hidakon, hangfalak membránjaiban, mobilokban és tűzoltócsizmákban is ezt teszik. Igaz, ma már ezek közül nem mindegyik szál azonos azzal, amelyet Kwolek egykor megalkotott, mert gyakran típusnévként is használják, és a többi gyártó hasonló termékét is kevlárnak hívják. Ez azonban éppen azt jelzi, hogy mennyire univerzális is lehet egy ilyen, eredetileg egyedi találmány.

Stephanie Kwolek gazdag és hosszú életet élt, 2014-ben, 90 éves korában halt meg. Találmánya a csaknem tökéletes anyagok szimbólumává vált.

Jelige: „Lelki szemétláda”

Kedves Bizi!

Hetedikes lány vagyok, akinek nagyon tetszik egy fiú. Ez nem új dolog, és nem szokott gondot jelenteni. Csakhogy ez a fiú a legjobb barátnőm fiúja. Ők nyolcadikosok. Tudom, hogy ez olyan dolog, ami a nem elfogadható dolgok közé tartozik, de a szívemnek nem tudok parancsolni. Egy kedves, helyes fiúról van szó, a barátnőm pedig nem úgy viselkedik vele, ahogyan kellene, és ezért haragszok is rá. Nem becsüli meg, hazudik neki, meg is csálja más fiúkkal. Már mondtam is neki, hogy annak ellenére, hogy a legjobb barátnőm, tudnia kell, hogy nem érdemli meg, hogy ilyen fiúja legyen! Mindenek mellett, a fiúnak lelki szemétládája vagyok, mert nekem önti ki a szívét, tőlem kér tanácsot, amikor nem úgy mennek a dolgok, ahogy kellene. És ez az egészben a legrosszabb. Nekem meg kezd elegend lenni abból, hogy a barátnőm elvárja tőlem, hogy falazzak neki, hogy hazudjak, ha kell, hogy kihúzzam a pácból. Ebben a szerepben nem érzem magam jól. Volt már, hogy majdnem kibukott belőlem, hogy milyen is tulajdonképpen a barátnőm. Már majdnem meg is mondtam neki, hogy mennyire szeretem! De időben leálltam.

Mit tegyek? Segítség!

Válasz:

Kedves Lelki szemétláda! Hááát, nem irigylésre méltó a helyzeted! Nehéz ilyen esetben jó döntést hozni, mert bármerre is lépsz, valaki megbántódik, esetleg megharagszik rád. Nemcsak hogy szerelmes vagy egy olyan fiúba, aki a legjobb barátnőddel jár, és a köztük lévő problémák ellenére nem akar szakítani vele, még hallgatnod kell olyan dolgokról, amelyekről neked nem is kellene tudnod. A falazással, a lelki szemétkosár és tanácsadó szerepeddel sajnos magad ellen játszol, sőt, fájdalmat okozol önmagadnak. És ez nem jó! Gondold át még egyszer az egész helyzetet. Ha jobban belegondolsz, ebben a helyzetben a barátnőddnek a legjobb, utána a fiú következik. És te? Neked mi marad?! Légy elsősorban önmagaddal őszinte, mert különben előbb-utóbb mindkettőjükkkel megromlik majd a kapcsolatod. Nagyon jó lenne, ha megtehetnéd, hogy kilépsz ebből a bűvös körből, hogy tisztábban láthasd a dolgokat. Nehéz lesz, mert elvonási tüneteid lesznek, hisz nagyon jóleső érzés, hogy a fiúnak ilyen fontos vagy, és a barátnőd se bír nélkül. Nagyon jót tennie, ha egy kicsit többet barátkoznál másokkal is. Biztosan akad még egy-két fiú és lány, akivel szívesen együtt töltöd az idődet, akivel jól érzed magadat. Hagyd, hogy a barátnőd és a fiú önállóan oldják meg a gondjaikat, a segítséged nélkül tisztázzák, hogy mit is akarnak. Biztos vagyok benne, hogy a különválás mindhármatoknak jót fog tenni.

Jelige: „Sulisok”

Kedves Bizalmas sorok!

Hatodik osztályos lány vagyok. Az osztálytársaimtól megtudtam, hogy van egy fiú, aki már jó ideje szerelmes belém. Ötödikben ő is tetszett nekem, de ezt nem tudta senki sem. A gond az, hogy ez a fiú nem jár velem egy osztályba, és utazik is, mert egy tanyán élnek. Nem tudok sokat róla, de nagyon szeretnék mindent tudni róla, szeretném közelebbről megismerni, csak nem tudom, hogyan?! Hogyan ismerkedjek meg vele? Szünetben rám se néz, hidegen viselkedik. Nem tudom, hogy tetszek-e még neki? Mindemellett még egy jó fejfel magasabb is vagyok nála, és ez egy kicsit idegesítő. Mit tegyek? Előre is köszönöm a tanácsot!

Válasz:

Bármennyire is tanácstalan vagy ebben a pillanatban, egy biztos, a helyzeted kedvező, mert legalább egy iskolába jártak, és van alkalmatok hébe-hóba találkozni is. De! Mielőtt bármibe belekezednél, gondold át azt, hogy mennyire megbízható forrásból hallottad, hogy tetszel a fiúnak, hogy szerelmes beléd. Ha megbízható személynél van szó, és letisztáztad azt is, hogy a köztetek lévő különbségek milyen mértékben zavarnak és idegesítenek, akkor nem kell sok, hogy meg is ismerkedjétek. Vedd számba, hogy van-e közös ismerősötök, van-e olyan osztálytársad, aki

jóban van vele. Mi sem természetesebb annál, mint hogy a szünetben ezzel a személlyel beszélgetsz. Ha ez megvan, akkor azt a bizonyos fiút is be lehet vonni a társalgásba. Ha ez is megvan, már azt kérdezhetsz, amit akarsz. Pl. kérdezheted a mindennapi utazás nehézségeiről, mennyire fárasztó ez számára stb. A többi meg már a jövő zenéje! De gátat jelenthet, hogy esetleg azért nem akar közeledni hozzád, mert magasabb vagy nála, és azt gondolja, hogy nem lehet érdekes számodra. Vagy éppen fél a többiek cikizésétől. Mutasd ki neki érdeklődésed azzal, hogy elkezdesz vele beszélgetni. Ha nem sikerülnek a dolgok, ne búsulj sokáig, biztosan akadnak olyan fiúk, akik felkeltik az érdeklődésedet, és akiknek te is tetszel.

Jelige: „Lótuszvirágcsokor”

Kedves Bizi! Segíts nekünk, mert a barátnőimmel megállapítottuk, hogy gondunk van azzal, hogy hogyan találjunk magunknak „fiútársaságot”. Nem tudom, hogy vannak ezzel más lányok? Hol bujkálnak a srácok?

Válasz:

Kedves lányok! Nem vigasztalni akarlak benneteket, de semmi új a nap alatt, az idősebb korosztályhoz tartozó lányok is ugyanezt a kérdést teszik fel maguknak. Mit tegyetek? Első lépésnek ki kell mozdulni a szobából, olyan aktivitásokkal kell foglalkozni, amelyek révén új emberekkel ismerkedhettek meg. Hogy mi lehet az? Például: térképezték fel az olyan helyeket, ahol valamilyen sporttevékenység folyik. Jó sport lehet pl. a tekézés. A tekepályára a lányokkal csoportosan is elmehettek, ha van ilyen nálatok. Igazán érdekes, szórakoztató sporttevékenység. Ki tudja, lehet, hogy ott vár a nagy Ő. De számításba jöhet valamilyen önvédelmet oktató sportklub is. Itt nemcsak azt tanulod meg, hogy hogyan védheted meg magadat, hogyan összpontosíthatod a mentális energiádat, akad ott majd egy-két jóképű fiú is! A tánctanfolyam is jó ismerkedési hely, és szórakoztató mozgás is, ahol pl. a divatos latin-amerikai táncokat a salsát, sambát, lambadát tanulhatsz meg. De a művelődési egyesületek néptánc csoportjai is jó szolgálatot tehetnek: táncoltok, mozogtok, utazhattok, ismerkedhettek. Télen a jégkorcsolyapályák, melegebb időben a görkorcsolya, a roller is jó dolog, és ha van bátorságod és ügyességed, a „skejt”, a gördeszka is megteszi, hogy új ismeretségeket köthessél, köthessetek. Sok fiú fordul meg a sportmérkőzéseken, de ha jobban körülnéztek magatok körül, az iskolában, a nagyszüneteken is akad majd egy-két jóképű srác. Ha van még jó ötletetek, amit nem soroltunk föl, írjátok meg nekünk is. Mindenesetre ne feledkezzetek meg a tanulásról és arról, hogy számotokra igen fontos a jó iskolai eredmény, ami megkönnyíti a középiskolai iratkozást. Középiskolában pedig még nagyobb a választási lehetőség. De az is biztos, hogy mindennek megvan a maga ideje! Az ismerkedésnek is.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Milyennek látnak a barátaid?

Életünk legnagyobb részét emberek között töltjük. Iskolában, munkahelyen, a városban közlekedve, szomszédokkal szóba elegyedve. Van, aki elemében érzi magát ilyenkor, más inkább szeret túlesni rajta. Egyesek minden társaságban közkedveltek, feltalálják magukat, másoknak szinte kényszerűsége a társasági élet.

Te melyik csoportba tartozol?

1. Melyik a kedvenc napszakod?

- a) A délelőtt. (2 pont)
- b) A délután és az este. (4 pont)
- c) Az éjszaka. (6 pont)

2. Hogyan sétálsz az utcán?

- a) Gyorsan, nagy lépésekkel. (6 pont)
- b) Gyorsan, kicsi, szapora léptekkel. (4 pont)
- c) Nem túl gyorsan, felemelt fejjel, hogy közben lássam a világot. (7 pont)
- d) Nem túl gyorsan, közben a lábam elé nézek. (2 pont) e) Lassan. (1 pont)

3. Hogyan beszélgetsz?

- a) Karjaidat magad előtt összefonva. (4 pont)
- b) Leeresztett karral. (2 pont)
- c) Egyik vagy mindkét kezét a csípődön. (5 pont)
- d) A partneredet lökdösve, bökődve. (7 pont)
- e) Füledet, hajadat pödörgetve. (6 pont)

4. Hogyan ülsz, amikor pihensz?

- a) Behajlított, szorosan összehzárt térdekkel. (4 pont)
- b) Keresztbe tett lábbal. (6 pont)
- c) Magad előtt kinyújtott lábakkal. (2 pont)
- d) Magad alá húzott lábaidon térdelsz. (1 pont)

5. Hogyan reagálsz, ha valami igazán vicceset hallasz?

- a) Hatalmas, hangos nevetéssel. (6 pont)
- b) Nem túl hangos nevetéssel. (4 pont)
- c) Kuncogással. (3 pont)
- d) Halványan elmosolyodsz. (5 pont)

6. Mit teszel, amikor megérkezel egy buliba?

- a) Igyekszel minél látványosabban megérkezni, hogy mindenki észrevegyen. (6 pont)
- b) Keresel valakit, akit ismersz. (4 pont)
- c) Igyekszel feltűnés nélkül érkezni, és észrevétlen maradni. (2 pont)

7. Éppen tanulsz, nagyon koncentrálsz valamire, amikor félbeszakítanak. Hogyan reagálsz?

- a) Semmi baj. Legalább pihensz egy kicsit. (6 pont)
- b) Felcsattansz, hogy nem hagynak békén. (2 pont)
- c) Hol az egyik, hol a másik. (4 pont)

8. Melyik a kedvenc színed?

- a) Piros vagy narancssárga. (6 pont)
- b) Fekete. (7 pont)
- c) Sárga vagy világoskék. (5 pont)
- d) Zöld. (4 pont)
- e) Sötétkék vagy lila. (3 pont)
- f) Fehér. (2 pont)
- g) Barna vagy szürke. (1 pont)

9. Hogyan fekszel este az ágyban, az elalvás előtti pillanatokban?

- a) A hátadon, kinyújtózva. (7 pont)
- b) A hasadon, arccal lefelé. (6 pont)
- c) Az oldaladon, lábaidat enyhén felhúzáva. (4 pont)
- d) Kezed a fejed alatt. (2 pont)
- e) A takarót a fejedre húzáva. (1 pont)

10. Gyakran álmodod, hogy:

- a) Leesel valahonnan. (4 pont)
- b) Veszekszel, harcolsz. (2 pont)
- c) Valakit vagy valamit keresel. (3 pont)
- d) Repülsz vagy lebegsz. (5 pont)
- e) Nem szoktál álmodni. (6 pont)
- f) Az álmaid többnyire kellemesek. (1 pont)

ÉRTÉKELÉS

60 pont felett: A többi ember némi óvatossággal közelít hozzád. Kicsit hiúnak és énközpontúnak tűnsz mások szemében, olyannak, aki domináns szerepre törekszik. Sokan csodálnak is ezért, szeretnének hasonlítani rád, de nem mindig bíznak benned. Nem mindenki akar túl közeli viszonyba keveredni veled.

51 és 60 pont között: Izgalmas, sokoldalú, meglehetősen impulzív ember benyomását kelted másokban. Jó vezetőnek tűnsz, mert gyorsan hozol döntéseket, ha nem is mindig a legmegfelelőbbeket. Merész vagy és kalandkereső, aki mindent szívesen kipróbálna egyszer. Azok kedvelnek, akik szeretik az izgalmakat és a mozgalmasságot.

41 és 50 pont között: A legtöbben friss, élénk, barátságos és szórakoztató személynek tartanak, aki ugyanakkor megbízható is, mert két lábbal a földön jár. Könnyen kerülsz a társaság középpontjába, de jó érzékkel ügyelsz arra, hogy túlságosan azért ne dominálj. Empatikus, együttérző barátnak tartanak, olyannak, aki mindig fel tudja vidítani az embert.

31 és 40 pont között: Érzékeny, figyelmes, óvatos és praktikus ember benyomását kelted a többiekben. Okosnak, tehetségesnek, de visszahúzódnak látnak. Úgy érzik, nem barátkozol könnyen és gyorsan, de barátaidhoz nagyon hűséges vagy, és tőlük is ezt várod. Nem könnyen szakítasz valakivel, de ha megbántanak vagy a bizalmad megrendült, azt sem könnyű helyrehozni.

21 és 30 pont között: A többi ember alapos, bár egy kissé talán túl sokat aggodalmaskodó és pepecselő személyiségnek tart. Tudják, hogy nagyon gondos és óvatos vagy, de sok ember számára egy kicsit lassú is. Mindenki meglepődne, ha egyszer valamit indulatból vagy egy hirtelen ötlettől vezérelve tennél. Inkább olyannak ismernek, aki először minden eshetőséget végiggondol, azután inkább mégsem megy bele a dologba.

21 pont alatt: A többi ember félnéknek, tartózkodónak, és egy kissé határozatlannak talál. Olyannak, aki nem szeret döntést hozni, jólesik neki, ha gondoskodnak róla, és nem szívesen folyik bele a társasági életbe. Szorongónak látnak, aki még a legapróbb dolgokon is képes idegeskedni.

LELKI NYAVALYÁK

Miért szigorúak a szüleim?

Valószínűleg a te fejedben is megfordult már ez a kérdés. Mikor menj haza, mit vegyél fel, mindent megszabnak neked? Folyton veszekedtek? Esetleg túlságosan féltenek? Ebből a cikkből megtudhatod, hogy mit tegyél, hogy elkerüld ezeket a vitákat vagy hogy szabadabb pórásra engedjenek.

1. Folyton veszekedtek

Az iskola, a kinézeted, a barátaid, a takarodó – annyi téma van, amin veszekedhettek. De biztos, hogy csak így érheted el, amit szeretnél? Nem. Ha el szeretnél érni valamit, a veszekedés nem fog segíteni. A szülők a végén már csak azért sem fogják hagyni, hogy neked legyen igazad. Inkább üljetek le, és beszéljétek meg a problémákat. Persze a megfelelő időben és alkalomkor, hiszen például ha reggeli közben kezded el mondani, valószínűleg még álmosak lesznek a szüleid, vagy éppen sietni fognak. Mondd el nekik őszintén, hogy téged ez meg ez bánt, vagy szeretnél, mondjuk 8 óra helyett 10-ig maradni a buliban (persze tudjuk, hogy tovább maradnál). Próbáld meg kompromisszumokat kötni, persze mindig csak veszekedés nélkül. Ha például egyik alkalommal korábban hazatérsz a buliból, a következő alkalommal tovább maradhatsz.

2. Sosem elégedettek veled, mindig kritizálnak téged vagy a barátodat/barátnődet

Ha téged kritizálnak, az nagyon rosszul eshet, ezt mondd meg nekik. Persze itt sem árt, ha rendes időben és megfelelő helyen beszélsz velük. Mondd meg, hogy te mindig igyekszel megfelelni nekik, de senki sem lehet tökéletes, neked is vannak hibáid. Ha a szokásos „márpedig te nem fogsz azzal a fiúval/lánnyal találkozni” szöveg van, szintén mondd el nekik, hogy ne tiltsanak el tőle, hiszen te látod benne azt, amit ők nem láthatnak, illetve neki is megvannak a jó tulajdonságai, és ne ítéljék el.

3. Agyonra féltenek

Előfordulhat, hogy a szüleid túlzott féltése jelenti a problémát. Vagy van okuk rá, vagy nincs. Ha van, akkor ne csodálkozz, inkább próbáld úgy viselkedni, hogy ne legyen. Ha nincs okuk, akkor gondolj arra, hogy csak a legjobbat akarják neked. Elég elcsépett, de akkor is így van. Persze nem kell annyiban hagyni, bizonyítsd be, hogy megérdemled a bizalmukat, és soha nem csinálnál olyat, amiből bajod származhat. Beszélj velük, hogy tudod, hogy a legjobbat akarják neked, de neked nem jó, ha ennyire féltenek, és mondd el, hogy nem élnél vissza a bizalmukkal, és hogy már elég nagy vagy ahhoz, hogy eldöntsd, mi jó neked.

SZÉPSÉG – EGÉSZSÉG

Vitamint az éhező hajnak!

Fénytelen, lelapuló a hajad, alig tudod kifésülni, hullik, néha a fejbőröd is viszket. Ugye, ismerős problémák? Ne aggódj, ezekkel a gondokkal nem vagy egyedül, a tél végére, a tavaszi hónapokra mindannyiunk haja erősítésre szorul. Teljesen mindegy, milyen hosszú a hajad, mennyire merész vagy divatos, akkor mutat jól, ha tartása van.

A téli hónapok megviselik a szervezetünket, s ez a hajunkon is meglátszik. Mindez orvosolható, csak egy kis odafigyelés szükséges.

A hajhagymák megfelelő működéséhez vitaminokra és nyomelemekre is szükség van, ezért fogyassz sok zöldséget és gyümölcsöt, valamint gondoskodj megfelelő cinkbevitelről is!

Hullik a hajad? A félreértések elkerülése érdekében jó tisztázni: a hajhullás természetes jelenség. Naponta akár 100 hajszálunk is kihullhat, ez normális, hozzátartozik a haj természetes megújulásához. Ha viszont már több mint 150 szál a veszteség, akkor elkezdhetünk hajvesztésről gyanakodni. A szépségipar számos készítménnyel áll rendelkezésünkre a kóros hajhullás megakadályozására. Figyelj rá, hogy betartsd a készítmények utasításait! Arany szabály, hogy a kívánt hatás elérése érdekében egy egész kúrát végig kell csinálnod, megfelelő időközönként és rendszerességgel alkalmazva a kiválasztott készítményt.

A samponok és hajpakolások használatakor nagyon fontos az alapos masszírozás, hiszen a hatóanyagokat a fejbőrbe kell bejuttatni.

Hajdúsítás? A dús hatás eléréséhez vezető út hosszadalmas és trükkös. A tv-ben látható csodás hajzuhatag több órás munka eredménye – ne dőlj be a felturbózott eredménynek! A volumennövelés érdekében gondosan válassz sampont és hajhabot, hetente egyszer alkalmazd pakolást is, hogy minél látványosabb és tartósabb legyen a dús hatás. A krémeket és habokat nem a fejbőrbe, hanem a hajtőre kell felvinni, majd alaposan meg kell szárítani a haját, lehetőleg alulról fújva rá a meleg levegőt. Ehhez hajolj le, vagy csak hajtsd oldalra a hajad, ahogy kényelmesebb.

Használj körkefét, s a feltekert tincset a tövénél kell szárítanod. Ha túl sok zselét vagy hajfényt alkalmazol, akkor oda az alapos és fáradtságos munka, tincseid azonnal megadják magukat, és menthetetlenül lelapulnak.

A hajápoló olajat melegítsd fel a kezeden, mielőtt a hajadra viszed! Használd belőle keveset, és csak a haj végére vidd fel! Ha hajfény-sprayt használsz, akkor se vidd túlzásba: elég egy kevés, és az is jó messziről.

LÉGY ÓVATOS!

Mi történik, ha valaki részeg?

Tudnod kell, hogy az ittas ember sok mindenre képesnek érzi magát. Ilyenkor kitágul a világ. Olyan dolgokat mersz megtenni, amit eddig nem. A gátlásokat levetkőzi az ember, és bátrabb lesz. Ami józanul rossz ötletnek tűnik, az részegen jónak, és ha meg is valósul, sokszor rosszul sültet el a dolog.

Egy megtörtént eset a sok közül: Egy fiú részegen felmászott egy vonat tetejére a pályaudvaron, megfogta a vezetéket, és megrázta az áram. Nem halt meg, de mind a két lábát elvesztette.

Ha másnap visszagondolsz az éjszakára, és csupán nevelsz rajta egyet, nem gondolod végig tetteid esetleges következményeit, és mindent folytatsz tovább, akkor nem tanulsz a cselekedeteidből, nem jut el a tudatodig, hogy a „mókának” rossz következménye lehetett volna.

Ha pedig maradandó a kár, azt már hiába bánod, nincs visszaút.

Kétféle részeg ember létezik: az egyik csak „vigyorog” a sarokban, és szereti az egész világot, a másik viszont agresszíven viselkedik. Az ilyen részeg kötözködik és verekszik. Ha iszol, rossz

benyomást keltesz magadról, és a többiek elfordulnak tőled, bármelyik csoportba is tartozol.

A legjobb módja annak, hogy mindezeket megúszd, ha tizenévesen kerülöd az alkoholt, felnőttkorban pedig a lerészegedést. (Kamasz-Panasz)

Alkoholista szülővel egy fedél alatt

Az alkoholizmus problémája egyre nagyobbá növi ki magát, és az alkoholista személy életének minden területébe beegázol. Rengeteg családot érint az alkoholizmus vagy az alkohol miatti bántalmazás. A probléma pedig előbb vagy utóbb tényleg eljut arra a szintre, hogy érzelmi függőség, pénzproblémák alakulnak ki, illetve később az alkoholista személy sokszor fizikailag is bántalmazza környezetét. Egy alkoholista szülővel nehéz együtt élni, ám mindenre van megoldás.

Értsd meg, hogy mi is okozza az alkoholizmust!

A leggyakoribb ok a depresszió, a levertség. Nagyon ritkán esik meg, hogy egy ember úgy válik alkoholistává, hogy nem depressziós – ám az alkohol csak még tovább ront a problémákon. Az egyetlen különbség a józan és a részeg depresszió között, hogy az ittas emberek elfeledkeznek magukról, elvesztik az irányítást maguk és a tetteik felett. Ám így egyes tetteket meg lehet magyarázni azzal, hogy csak elvesztették az irányítást – hiszen sokkal nehezebb józanon szembenézni a tényekkel. Az ittas állapot egyféle biztosíték arra, hogy minden felelősséget elháríthassunk.

Vedd észre, hogy ez nem a te hibád!

Sok alkoholista szülő hibáztatja gyerekeit az alkoholizmusa miatt. Még ha nem is mutogatnak ujjal rád, akkor is érezheted úgy, hogy ez a te hibád. Pedig ez nem így van. A szülő döntött az italozás mellett, nem pedig te. Emellett az alkohol hatására az ember sokkal inkább hibáztat bármi miatt másokat, mint sem magát.

Engedd szabadjára az érzéseidet!

Sosem szabad elfojtani az érzéseidet, de ilyen esetekben ez gyakran megtörténik – és ez neked lesz rossz. Nem éri meg, inkább – még ha nehéz is – próbáld feldolgozni az érzéseidet apránként, egyiket a másik után.

Ne bízz a szülőben!

Nagyon fontos, hogy **kerüld el az ittas szülővel való vitákat!** Egy ilyen vitában biztosan alulmaradsz, és még ha a szülőd nem is feltétlenül fog emlékezni az összecsapásra, arra biztosan igen, hogy mérges volt rád.

Csinálj olyan dolgokat, amelyek elterelik a figyelmedet az otthoni helyzetről!

Mozdulj ki gyakran a barátaidal, és szórakozz jól! Csatlakozz egy sportklubhoz, olvass, rajzolj, tégy bármit, ami segítségével elfeledkezhetsz a nehéz körülményekről. Sajnos nem tudod kontrollálni a szüleid helyzetét, de ha megbízható barátokkal töltöd az idődet, akkor sokkal nagyobb biztonságban érezheted magadat.

Próbálj meg beszélgetni a szülőddel, amikor józan!

Ülj le vele, és beszéljétek meg, hogy hogyan is hat rád az alkoholizmusa. Még ha nem is tudod teljesen eltántorítani őt az ivástól, lehet, hogy képes leszel rávenni, hogy kevesebbet igyon.

Ne kezdj el te is inni!

Az alkoholisták gyerekei háromszor-négyszer gyakrabban válnak maguk is az alkoholizmus áldozatává. Emlékezz arra, hogy milyenek a szüleid, amikor józanok, és hogy mit is szeretsz bennük, de arra is, hogy milyenek, amikor lerészegednek. Ne válj te is olyaná!

Lesújtó adatok

Európa vezető régiója Közép-Kelet Európa a kontinens vezető régiói közé tartozik a fiatalok alkoholfogyasztást illetően. Az előző hónapban lerészegedők aránya az ötödik legmagasabb értéket mutatja, az alkohol és gyógyszer együttes fogyasztása pedig a kétszerese az európai átlagnak.

Szerbiában a fiatalok körében az alkohol jelenti az első függőségi tapasztalatot. Országunk Európa szintjén a negyedik helyen áll az alkoholfogyasztást illetően. A fiatalok 80 százaléka 17 éves koráig megkóstolja az alkoholt, a gyógykezelt alkoholisták csaknem fele viszont 25-30 év közötti.

Magyarországon sem jobb a helyzet. A 16 évesek negyede napi rendszerességgel dohányzik, 60 százalékuk pedig életében legalább egyszer volt már részeg; az előbbi arány Európában 17, az utóbbi 47 százalék.

Különleges elismerések

A sztárokat időnként olyan különleges megtiszteltetés éri, amire egyáltalán nem is számítottak. Az alábbiakban azokról szólunk, akiket mostanában kellemes meglepetés ért.

Szarajevó díszpolgára lett

Bruce Dickinson, az Iron Maiden 60 éves énekes nemrég Szarajevóban átvette a díszpolgári kitüntetését, amit azzal érdemelt ki, hogy szólópályájának keretében az akkori zenekarával, a Skunkworks-projektummal 1994. december 14-én koncertet adott a városban, amíg nagyban dúlt a délszláv a háború. Szarajevó ostroma 1992. április 5-étől 1996. február 25-éig tartott. Nagyon is rendhagyó, hogy ilyen körülmények között koncertekre kerüljön sor. A zenekart Boszniában ENSZ-konvoj szállította a helyszínre. A koncertről néhány éve *Scream for me, Sarajevo!* címmel dokumentumfilm is készült, annak a forgatásán Dickinson visszatért a városba. A díszpolgári kitüntetés átvétele alkalmából rendezett ünnepségen az énekes az újságíróknak elmondta, hogy sokat jelentett számára ez a koncert. Habár ők csak zenészek, és nem tudták megállítani a háborút, de legalább jobb kedvre derítették a város lakóit, lelket öntöttek beléjük, és így nyilvánították ki az együttérzésüket. Elmondása szerint ez minden, amit a zenészek megtehetnek.

Előadást készítettek

Idén 40 éves az *Alien*, a népszerű sci-fi film első részét 1979-ben mutatták be. Ebből az alkalomból az amerikai North Bergen iskola színjátszó csoportja különleges produkciót mutatott be. Elkészítették ugyanis *A nyolcadik utas: a Halál* színpadi változatát, és erről videót is készítettek. A videó akkor népszerűsége tett szert, hogy a híre eljutott a film készítőihez is. Ridley Scott rendező és Sigourney Weaver, az *Alien*-filmek főszereplője levélben gratulált a diákoknak, sőt a támogatásáról is biztosította a csapatot. Ridely Scott azt írta, hogy nagyon megtisztelve érezte magát, amiért színre vitték az *Alien*t, és ajánlotta nekik a *Gladiátor* színpadra állítását is.

Sigourney Weaver szerint hihetetlenül jól megcsinálták az előadást, sőt James Cameron is látta, akinek szintén nagyon tetszett.

Bekerültek a Simpsonba

Amerikában nemrég vetítették a Simpson család 659. epizódját, a rész végén azonban a szokásos stáblista helyett öt Ned Flandersnek

öltözött férfi jelent meg: fehér bort ittak, majd a koccintás során összetörték a poharaikat, miközben egy olyan metal zenészámot játszottak, amelynek szövegét Ned karakterének mondatai ihlették. Az ötlet nem a sorozat íróinak poénja volt, hanem egy valóban létező együttesről, az Okilly Dokilly-ről van szó, amely a világ első és minden bizonnyal egyetlen ilyen stílusú zenekara. A tagok legnagyobb öröme a Simpson család alkotóinak annyira megtetszett a produkciójuk, hogy betették őket az epizód végére. A zenekar 2015-ben alakult meg az arizonai Phoenixben, első lemezüket pedig 2016-ban adták ki *Howdilly Doodilly* címmel, amely szintén Ned Flandersre utal. Az együttest csupa Nedek alkotják, az eredeti felállásban Head Ned, Red Ned, Stead Ned, Thread Ned és Bled Ned volt. Tavaly a zenekar átalakult, és csak Head Ned maradt az eredeti felállásból, hozzá csatlakozott Shred Ned, Zed Ned, Dread Ned és Bad Ned. Nem ők az elsők, akik Simpson ihletésű zenét játszanak, elmondásuk szerintük az ő zenéjük nem olyan gyors, mint a Bartcore, és letisztultabb, mint a Krusty Punk. Ned Flanders egyébként a Simpson család mélyen vallásos szomszédja.

Összeállította: Lukács Melinda

Új lemezen dolgozott

A zenevilágot tavaly megrázta Avicii, a világ egyik leghíresebb lemezlovasának a halála. A svéd DJ számos toplistás dalt hagyott maga után. Mint kiderült, a halála előtt új albumon dolgozott, sőt azt csaknem be is befejezte. Tizenhat zeneszámról van szó, és Avicii, illetve Tim Bergling családja úgy döntött, hogy ezeket kiadják. Szerencsére rengeteg jegyzet és instrukció is fennmaradt a készülő dalairól, így a szerzőtársai mindent megtesznek annak az érdekében, hogy valóra válthassák az elképzeléseit, és így tisztelgjenek a lemezlovas emléke előtt. Az új lemez június 6-án TIM címen jelenik majd meg, de az első dal, az Aloe Blacc-vel közösen készített SOS már április 10-én hallgatható lesz. Avicii családja egy fontos ügyet szeretne támogatni, az album teljes bevételét felajánlják a Tim Bergling Alapítványnak, amely a mentális betegségekre hívja fel a figyelmet.

Minialbummal jelentkeztek

Rajongóik legnagyobb örömeire nemrég megjelent az egyik legismertebb dél-koreai lányegyüttes, a Blackpink új minialbuma. A lányok kilenc hónap elteltével e hó elején tértek vissza a Kill This Love című új zenei kiadványukkal. A megjelenéssel egyidejűleg a lemez címadó dalához forgatott videoklip is elérhetővé vált. A Blackpink zenei pályáját irányító YG Entertainment ritmikus szerzeményt és dinamikus koreográfiát ígért, amit meg is kapott a rajongótábor, valamint a klip képi világa is hozza a tőlük elvárt színvonalat. A zenei újdonságukat szinte már a megjelenés pillanatában óriási érdeklődés övezte. A lánycsapat az új klipjével egymás után dönti meg a régi, és állítja fel az új rekordokat.

Visszatér a Grease

A Grease, illetve Pomádé című zenés-táncos film 1978-ban jelent meg. Danny Zuko (John Travolta) és Sandy Olsson (Olivia Newton-John) középiskolás szerelmi sztorija azóta is nagy siker, a Grease pedig kultikus filmmé vált. Noha a produkció megélt egy folytatást, ehhez az eredeti készítőknél nem sok közük volt és nem is lett annyira népszerű, mint a jól ismert Grease, még úgy se, hogy egy nagy sztár, Michelle Pfeiffer is játszik benne. Nemrég felröppent a hír, hogy ismét visszatér a Grease, ezúttal azonban nem a folytatással, hanem Danny és Sandy szerelmi történetének az előzményeivel. Úgy tudni, hogy ezt az információt John August is megerősítette, aki állítólag a forgatókönyvön dolgozik. Mivel a Grease film az iskolában játszódik, ahol Danny és Sandy egy felejthetetlen nyárra emlékeznek vissza, így adott is az előzménytörténet alapja.

Madonna az Eurovízió

Nemrég arról lehetett olvasni, hogy az idei Eurovíziós Dalfesztivál sztárfellépője Madonna lesz. Úgy tudni, hogy két dalt ad majd elő Izraelben a május 18-i döntő során, egy régi kedvcenet és egy új számát. Izraeli sajtóértesülések szerint Madonna hatvan fős csapattal érkezik majd Tel-Avivba, a fellépéséért járó gázsiját pedig az izraeli-kanadai milliárdos, Sylvan Adams állja. Adams állítólag azt nyilatkozta, hogy az Eurovíziós Dalfesztivál ugyan óriási jelentőségű rendezvény, de Észak-Amerikában nem annyira ismert, és azért keresték fel a popsztárt, hogy ezáltal felkeltsék az amerikaiak érdeklődését a rendezvény iránt. Madonna nem először lép majd fel Izraelben, 2009-ben és 2012-ben is koncertezett már Tel-Avivban.

A hajdújárású lányok diadala

A Szabadkai Városi Könyvtár jóvoltából részt vettek a csongrádi hagyományörző honismereti versenyen

Április első hétvégéjén 11. alkalommal tartották meg a Csongrád megyei hagyományörző honismereti versenyt a magyarországi Csongrádon. A megmérettetésen ötfős csapatok vehetnek részt, amelyek tagjai ötödik és hatodik osztályos tanulók lehetnek. Az idén huszonöt csapat nevezett be, köztük öt vajdasági. A hajdújárású Petőfi Sándor Általános Iskola öt diákja a Szabadkai Városi Könyvtárnak köszönhetően jutott el a csongrádi versenyre. A csapat Pergő orsó néven szerepelt, és második helyezéssel tért haza.

Berényi Eszter, a Szabadkai Városi Könyvtár főkönyvtárosa elmondta, hogy az intézmény már negyedik alkalommal segítette eljutni a szabadkai és környékbeli diákoknak a csongrádi hagyományörző honismereti versenyre.

– Az idén a hajdújárású Petőfi Sándor Általános Iskola öt tanulója-
ra esett a választásunk. A falu élete volt a hagyományörző honismereti verseny témaköre. A felkészüléshez szükséges anyagot a Szabadkai Városi Könyvtár biztosította a diákoknak. Az iskolai felkészülésen kívül a hajdújárású diákok hétfőnként a

A hajdújárású csapat Berényi Eszterrel

palicsi könyvtárban is gyakoroltak a versenyre. Az elméleti anyagon túl drámajátékkal és egy plakáttal is kellett készülniük. A gyermekek a plakáton nagyon szépen ábrázol-

ták a kukoricafosztást, a szőlőszüretet és a disznóölést – osztotta meg velünk Berényi Eszter. Hozzátette, hogy a csongrádi Csemegi Károly Könyvtár szoros együttműködést ápol, és ennek köszönhetően szereztek tudomást a versenyről.

A hagyományörző honismereti versenyt a csongrádi Széchenyi István Általános Iskola tornatermében tartották. A Csongrád megyei főszervező **Rostáné Hajdú Erzsébet** volt.

A hajdújárású Petőfi Sándor Általános Iskola csapatát **Moldvai Mária** tanárnő készítette fel. Hatodikos diákjai, **Barát Emma**, **Lakatos Ivett**, **Sővény Noémi**, **Szalai Violett** és **Varga Johanna** nagyon élvezték a csongrádi megmérettetést. A verseny előtti napon érkeztek meg Csongrádra.

– Voltunk könyvtárban, a gyönyörű Tisza-parton, aztán elmentünk a múzeumba. Az egyik kiállításon újrhasznosított dolgokból készült tárgyakat láthattunk. Cukrászdában is jártunk. A csongrádi iskola bentlakásos részében voltunk elszállásolva. Amikor odaértünk, ajándékkal vártak bennünket – mesélte Barát Emma.

A verseny hat állomásból tevődött össze. Első lépésként egy keresztretjvényt kellett megfejteniük. A második állomásnál elő kellett adniuk a drámajátékot. A csapat neve, a Pergő orsó az előadásuk témájához kapcsolódott.

– A fonót kellett bemutatnunk. Mindannyian népviseletben voltunk. A szabadkai Népkörtől kaptunk egy rokkát, amelyen én fon-tam. Ezután a lányok énekeltek, táncoltak és játszottak – mondta Szalai Violett. A felkészítő tanárnő, Moldvai Mária hozzátette, hogy a drámajáték során a fonó életét jelenítették meg, ahol nemcsak a munkára, hanem a játékra és a táncra is jutott idő.

Ezután a diákoknak ki kellett rakniuk egy puzzle-t, majd találós kérdések, kvízzjáték és totó is várt rájuk. Később a lányok a pékmester segítségével megtanulták, hogyan kell elkészíteni a húsvéti kalács hatos fonatát. A küzdelem igen szoros volt, ám a hajdújárású csapat könnyedén megszerezte a dobogó második helyét. Egy ajándékkönyvvel, emléklappal, oklevéllel, valamint rengeteg élménnyel és tapasztalattal gazdagodtak.

Kép és szöveg: Szalma Brigitta

Az ajándékkönyv és az oklevelek

Új barátokat szereztünk

Vajdasági cserkészek a szegedi Árvízi Emléknapon

Idén 15. alkalommal szervezték meg a szegedi cserkészek a szegedi Árvízi Emléknapot az 1879-es, vagyis 140 évvel ezelőtti hatalmas árvíz emlékére. A természeti katasztrófa szinte az egész várost elmosta, majd nagy összefogást követően Szeged megújult. A március 9-én tartott rendezvényre Vajdaság sok településéről érkeztek cserkészek, cserkészelöltek a Tisza-parti városba.

A **szabadkai cserkészcsoport**nál lassan már hagyomány a programon való részvétel. „Csapatunk idén is részt vett a 15. alkalommal megrendezett szegedi Árvízi Emléknapon, a Dóm téren. Korán indultunk, pár órás kényszerpihenő a határon, és már ott is voltunk. Érkezés után kötelező volt a regisztrálás. A Kárpát-medence több helységéből jöttek cserkészek. Olyan ez, mint egy nagy cserkésztalálkozó. A cserkészek kipróbálhattak régi mesterségeket, mint amilyen a kovácsolás vagy fafaragás. Az őrsómmal az osztorcsattogtatást próbáltuk ki, valamint ügyeskedtünk botokkal is. Ebédre virslit ettünk.” Az ebéd felszolgálásában a **temerini** lányok ügyeskedtek.

A nap folyamán a szervezők keretmesével kedveskedtek, ami a **martonosi cserkészeknek** „nagyon tetszett”, szerintük ötletes volt. Nagyon gyerekbarát volt, és a kisebbek is könnyen megérthették a helyzetet.

Délután az ökumenikus istentiszteleten mindannyian részt vettünk, majd meglepetésben is volt részünk. A szervezők meglepetéséről a **gunarasi alakuló csapat** tagjai így jegyezték fel élményeiket: „Elindultunk a templomba, és imádkoztunk, amikor vége lett, mondták, hogy kint vár minket egy meglepetés, de még azt is mondták, hogy vegyük elő a tányért meg a villát. Ekkor már sejtettem, hogy torta lesz, de csak akkor voltam benne biztos, amikor kiértem a templomból.” „A meglepetés egy hatalmas, emeletes torta volt, amiből mindenki jóllakhatott. Az egyik emelet csokis, a másik gyümölcsös volt, és így mindenki kedvére választhatott.”

A finomságok elfogyasztása után pakolás következett és a tér megtisztítása minden esetleges hulladéktól, majd a visszarendezés után a várva

várt tábortűz. Mindig óriási élmény a tábortűz körül kört alkotni. Az eredményhirdetések, zárás után újabb program várt ránk, A dzsungel könyve című előadásra siettünk, amelyet a **csantavéri cserkészek** így foglaltak össze: „Nagyon tetszett, különösen az énekek és a táncok tetszettek.” „Az elvárásaimat túlszárnyalták, ha lehetne, én megnézném még egyszer.” „Számomra A dzsungel könyve olyan volt, mintha egy teljesen más világba cseppentem volna, igazán bele tudtam élni magam. Tetszett, ahogyan megtervezték és persze megvalósították, nem lehetett kimaradni. Az elejétől kezdve izgultam, annak ellenére is, hogy nyilvánvalóan tudtam, mi lesz a vége. Le a kappal! A műsor végén, kifelé menet csináltam pár szelfit a szereplőkkel. Nagyon, de nagyon szívesen megnézném még egyszer.”

Későn zártuk a napot, jólesett az alvás a hálózsákjainkban. Másnap, vasárnap reggel szentmise mentünk, majd a téren játszottunk. A **kishegyesiek** így emlékeznek: „A vasárnapi szentmise után kiürült a Dóm tér, és a vajdasági csapatok birtokukba is vették azonnal. Néhány szabadtéri játék következett, nagyon szeretem ezeket a közös játékokat, főleg, amikor sokan vagyunk, úgy

mindig izgalmasabb. Zengett a tér a zsvajunktól. Néhány új játékot is tanulhattam, nekem a fehér-fekete tenyérbecsapós volt a kedvencem. Sok, régóta nem látott cserkésztestvéremmel találkozhattam újra, és szereztem néhány új barátot is.” A játékok után a híres szegedi tornyokat vettük közelebről szemügyre. Egy **muzslyai** cserkész összefoglalója: „Sok érdekeséget megtudtunk a torony megtekintésekor. A Dóm torony története nagyon régre nyúlik vissza, ugyanis a most látható Dóm torony, illetve templom sok mindent átélt, és sok formájában mutatkozott, míg végül elnyerte a mostani kinézetét. Az árvízvet követően kezdték el az építést, ugyanis a szegediek megfogadták, hogy ha valaha az ő városuk újjáéled, egy szép, nagy templomot építenek. A most gótikus stílusú templom tornyára is felmentünk, ahonnan egész Szegedet körbeláttuk.” Idegenvezetőinktől megtudhattuk, hogy a képen is látható, aranycérnával kihímzett középső miseruha személyesen Mátyás király ajándéka. Az akkoriban Szegeden tartózkodó király kíséretével részt vett egy szentmisén, és látta, hogy a papok igen elhasznált miseruhában miséznek, ekkor levetette saját királyi palástját, és a templomnak ajándékozta, amit miseruhává alakítottak. Szép volt ez az időutazás a több száz éves kegytárgyak között.”

Hazaindulásunk, hosszú utunk előtt pedig finom ebéddel zártuk a vasárnapi programjainkat. Összességében a **bácsfeketehegyi cserkészek** így nyilatkoztak a hétvégéről: „Nagyon tetszett Szeged! Az út egy picit hosszú volt, de imádtam azt a két napot, amit ott tölthettem Szegeden a barátaimmal/új barátaimmal! A programok szuperek voltak, kiemelném A dzsungel könyve előadást, amely nagyon szórakoztató volt. A templom belülről és kívülről is csodaszép volt! Én mindenkinek ajánlom, hogy látogasson el egyszer Szegedre! És azt is ajánlom, hogy akit érdekel, csatlakozzon a cserkészekhez!”

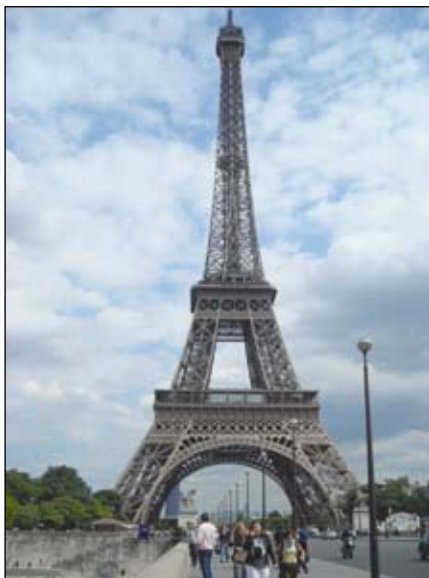
A vajdasági cserkészek **41**

Párizs öreg hölgye, az Eiffel-torony

Akinek szerencséje van és tiszta időben érkezik repülővel Párizs fölé, annak hatalmas élmény látni, ahogy egy torony éppen a kecsességével és könnyedségével képes uralni az egész várost. Az Eiffel-torony úgy emelkedik ki a zömében fehér kőrengetegből, mintha nem is lenne súlya, bár mikor fel tudna futni a levegőbe. Pedig a több mint 300 méter magas torony nagyon is súlyos: 8600 tonnás. Ám az elkeskenyedő forma, amely messziről egy terpeszben álló és karjait a feje fölött kinyújtva összefűző, szoknyás női alakra emlékeztet, azt sugallja, hogy a súly teljesen lényegtelen.

Párizs jelképe, az Eiffel-torony az egyik legnépszerűbb épület a világon, emberek milliói látogatják meg évente, nincs párizsi kirándulás Eiffel-fotó és szelfi nélkül, és valószínűleg nem telik el úgy nap, hogy ne lenne a toronyban legalább egy lánykérés. De nem volt mindig ilyen népszerű az Eiffel-torony, sőt, még az sem volt biztos először, hogy Párizsban fog felépülni. Összegyűjtöttünk 12 érdekességet, amit érdemes tudni az Eiffel-toronyról.

Az igazi

- Az 1789-es forradalom 100. évfordulója alkalmából megrendezett 1889-es világkiállításra épült, és az eredeti tervek szerint a kiállítás után lebontották volna.

- A párizsi Eiffel-torony a kor esztétáinak heves támadását váltotta ki. A megépítése ellen tiltakozó petíciót, a „művészek tiltakozását” 300 befolyásos párizsi művész írta alá. Guy de Maupassant író állítólag annyira nem szerette, hogy inkább ott ebédelt az Eiffel-toronyban, csak hogy ne kelljen néznie.

- Hihetetlen sebességgel épült: havonta 12 méterrel lett magasabb, mindössze 26 hónap alatt elkészült az egész. (1887. január 28-án kezdődött az építkezés, és 1889. március 31-én készült el.)

- Ez volt az első olyan építkezés, melynek minden fázisát végigfotózták.

- 1930-ig, a New York-i Chrysler Building (319 m) megépítéséig a párizsi Eiffel-torony volt a világ legmagasabb építménye. (Mások azt írják, hogy 1931-ig, az Empire State Building megépítéséig volt a legmagasabb – az 447,8 m)

- Az első világháború alatt fontos szerepe volt az Eiffel-toronynak: a francia hadsereg in-

nen fogott el rádióadásokat és fejtett meg kódolt üzeneteket.

- Az Eiffel-torony a világ leglátogatottabb fizetős emlékműve, évente közel 7 millió turista látogatja meg.

- Franciaországban sokan szeretik, de sokan kimondottan utálják: egyesek „csúfság”-nak hívják, mások „öreg hölgy”-nek becézik. Több-ször le akarták bontani, és felrobbantani. Egy szélhámos, Victor Lustig 1925-ben ócskavasként eladta. A második világháborúban a németek fegyvereket akartak belőle készíteni.

- Ha szép az idő, az Eiffel-torony kilátóteraszáról akár 72 km-re is ellátni, a Chartres székesegyházig.

- Az antennával együtt az Eiffel-torony 324 m magas (300 m a torony és 24 m rajta a tv-adó-antenna), súlya 10.100 tonna, 2,5 millió szegecs tartja össze.

- Az Eiffel-torony 3 szintes: az első szint 58 méter magasan van (360 lépcső), a második emelet 115 m (359 lépcső), a harmadik emelet pedig 276 méter magasan van.

- Gustave Eiffel kialakított egy kis lakást is magának az Eiffel-torony tetején.

Hasonmások világszerte

Gustave Eiffel eredetileg Barcelonában akarta felépíteni a róla elnevezett tornyot a világkiállításra, de a tervét elvetették, mert irreálisnak és drágának találták. Párizsban azonban megtetszett az ötlet, úgyhogy az építkezés 1887. január 28-án el is kezdődött, az 1889. évi párizsi világkiállításra már állt is a szerkezet. A 324 méter magas tornyot az eredeti tervek szerint a kiállítás után lebontották volna, ám végül meghagyták, és a francia főváros egyik jelképévé vált. Az acél-szerkezet azóta olyan népszerűvé vált, hogy hasonmását a világ több országában is megtaláljuk az Egyesült Államoktól Románián át Japánig. Ezekből válogattunk.

Az Eiffel-torony mása a kínai Hangcsouban, egy luxuslakóparkban

Az egyik leghűbb, de mindenképp lemagasabb (165 méter) hasonmás Las Vegasban van

Az ausztráliai Brisbane-ben rózsaszínben pompázik a torony

Keressük fel a tavakat!

Május 1-jén, ha jó az idő, felkerekedik a vajdaságiak egész hada, hogy a természetben tölthesse a szabadidejét. Különösen a felkapott helyeken nagy ilyenkor a tolongás, a füst, a lárma, s már-már zavaró is. Ezúttal a tavakra irányítjuk a figyelmeteket, mert azokból azért bőven van, és kellemes napot tölthetünk a közelükben.

Nincs sok természetes tó Vajdaságban. Legtöbb állóvízünk emberi tevékenység nyomán keletkezett, például téglagyárak környékén, vagy építés közben. Keletkezésüktől függetlenül mégis talán a legismertebb a Palicsi- és a Ludasi-tó, valamint az Écskai- és a Ruzsanda-tó Bánátban, továbbá az Obedi-láp Szerémségben.

A leg-legeket tekintve kétségtelenül a legnagyobb idegenforgalmi hagyományokra a Palicsi tekinthet vissza, a legkevésbé urbanizált pedig az Obedi. Országos, tehát szerbiai szinten a legnagyobb a 253 négyzetkilométer felületű, mesterséges **Đerdapi-tó, az egyik legszebb pedig a Drina mentén ugyancsak vízerőmű építés közben keletkezett Perućaci-tó.** A legfelkapottabbak viszont az utóbbi években minden bizonnyal az egymáshoz igen közel eső **fehértemplomi tavak**, valamint a szűkebb Szerbia északi részén levő, Veliko Gradište melletti Srebrno jezero, azaz **Ezüst-tó.**

Drónfelvétel a fehértemplomi Fótóról

Palics a legrégebbi turisztikai vonzerő Vajdaságban

Visszakanyarodva Vajdaságba, elmondhatjuk, hogy meglehetősen rövid idő alatt váltak felkapottá a fehértemplom környéki tavak. A Bánát délkeleti felében levő Fehértemplom környéki tavak kavicskitermelés közben keletkeztek. Hét fürdőre is alkalmas tó alakult ki ily módon, kettő a város területén, a többi kissé távolabb. Vannak tehát urbanizáltak és úgy mondhatnánk érintetlenek, igazi turistaparadicsommá vált szép sétányokkal, kiépített üdülőfaluval.

Az egykori Osztrák–Magyar Monarchia ismertebb nyaralóhelyei közé tartozott Palics. S ezzel bizonyára keveset mondtam, mert a mintegy hét kilométeres partszakasz mentén épült városka az irodalom szerint mondanivalóval és gyógyfürdőnek számított már a XIX. és a XX. század fordulóján is. Most is közkedvelt hely, melyet Észak-Bácskán túl is ismernek. A vajdaságiaknak is vonzó hely, hiszen adott a tó, a közeli állatkert, a csodálatos épületek, csupán a fürdési lehetőség hiányzik. A tó vize ugyanis néhány éve nem alkalmas erre.

A közeli Ludasi-tó szinte ellentéte a palicsinak, ugyanis tanyavilág veszi körül. Nincsenek több mint százéves házak, nincs vasút, nincs szálloda, hanem hatalmas vizes területek, nád, madarak... Itt áll a messze híres Rókátanya, ahol sok kiránduló megfordul. Nincsenek kibetonozott ösvények,

nincs televízió. A tanya a Ludasi Természetvédelmi Területen fekszik, és aki odalátogat, az valóban a természetben érezheti magát. Megismerkedhet a tó élővilágával, a természetközeli életmóddal, őshonos állatokkal, népi kultúránk tárgyi és szellemi értékeinek őrzésével, bemutatásával. A tanyán immár állandósult a környezeti nevelés, a hagyományápolás, a tanulmányi kirándulások, nyári táborok szervezése. Ez már bizony nagyon messze van Rózsa Sándor betyárvilágától, aki a legenda szerint igencsak szeretett megbújni a Ludasi-tó nádasában.

Igazi kaland felfedezni a Ludasi-tó környékét

Topolyai-tó

A Nagybecskerek közeli Écska mellett, Erzsébetlak felé valóságos vízi paradicsom húzódik meg

Délebbre haladva nem kerülhetjük meg a topolyaiak kedvenc felfrissülési helyét, a Topolyai-tavat, mely majálisra is szépen megtelik. Csónakázni, vízbiciklizni is van lehetőség itt, a víz jó minőségű, és még egy szélmalom is áll a közelben.

Minthogy a bácskaiak és bánátiak alig ismerik Szerémséget, nem csoda, ha nemigen hallottak a Meggyes-tóról, melyet a szerbek is így neveznek. Satrinca/Šatrinci mellett van, jobbra (nyugatra) kell kanyarodni a helység előtt alig száz méterre. A másik a Dobradó/Dobrodol vagy másként Dobradópuszta melletti tó, melyet a picinyke település mellett folyó Dobradói-patakról neveztek el Dobradó-tónak. Az első kisebb, de nem kicsi, fürdőre, horgászásra alkalmas, a másik nagyobb, Y alakú, és csónakázásra is csalogatja az embereket. Mindkét tó mesterséges, a Tarcal-hegység/Fruška gora lankáin terülnek el, Ürögtől közúton mintegy 10 km-re délre. Meglepően tiszta vizűek, könnyen megközelíthetőek, és nem az egyedüliek Szerémségben.

És akkor hol van még a többi kisebb-nagyobb tó? Egyszer majd folytatjuk tavaink bemutatását. Addig viszont kellemes kirándulásokat kívánunk, és természetesen jó időt hozzá!

Kreatív tojásdíszítés

A tojásdekorálás az egyik legjobb húsvéti móka, mely nem csupán a fejlett kézügyességük kiváltsága. Következik néhány könnyen kivitelezhető, ugyanakkor látványos eredménnyel járó technika. Noha, ne feledjük, legszebb a hagyományos, vöröshagymahéjban festett, levelekkel díszített húsvéti tojás!

Matricák

Ragassz a tojásokra például csillag, szív vagy – ha pöttyöset szeretnél – kör alakú matricákat. Ügyelj arra, hogy a matricák minél szorosabban és pontosabban tapadjanak a tojáshéjra! Áztasd a tojásokat a tojásfestékbe! A száradást követően húzd le a matricákat.

Levelek

Ha természetes mintával díszítenéd a tojásokat, végy petrezselyemzöldet vagy gyűjts össze néhány méretben megfelelő, formás falevelet. A leveleket rögzítsd a tojásra úgy, hogy az egészet egy rossz nejlonharisnyába teszed, és minél szorosabban összekötöd. A csomagocskát ezután helyezd a tojásfestékbe. A harisnyát és a levelet csak a festék teljes száradása után távolítsd el.

Zsírkrétá

Főzd meg a tojásokat ecetes vízben, majd csak addig hagyd őket hűlni, hogy már épp kézbe tudd fogni. Zsírkrétaival rajzolj a tojáshéjra: készíthetsz valamilyen szabályos mintát, de jól fog kinézni az is, ha szabálytalanul, több különböző színnel, akár több rétegben satírozol, és a színeket az ujjaiddal „eldolgozod”. Ha elkészültél, a tojást óvatosan helyezd egy darab papírtörőre, és várd meg, míg teljesen kihűl!

Befőttesgumi

A tojásokat tekerd be befőttesgumikkal. Mutatós lesz a végeredmény, ha csak néhányat teszel fel, de az is, ha szinte az egész tojást gumikkba burkolod. A tojásokat ezután tedd a tojásfestékbe. Száradás után távolítsd el a gumikat.

Körömlakk

Különleges, üvegszerű színes tojásokat kapsz körömlakk segítségével. E célnak a legolcsóbb vagy maradék körömlakkok is megfelelnek. Egy mélyebb tálat nagyjából félig tölts fel vízzel, majd a vízbe önts legalább két különféle színű körömlakkot, és egy hurkapálcika segítségével keverd el. A tojások egyik felét mártsd bele a körömlakkos vízbe, majd helyezd őket a még meg nem festett felükkel egy tojástartóba száradásig. Ahogy a festék megszáradt, mártsd meg a tojások másik felét is a körömlakkos vízben. **Fon-**

tos! Az ilyen technikával festett tojásokat nem szabad elfogyasztani! Ha több színed van, akár márványhatást is elérhetsz a tojásokon.

Öltésről öltésre

Egy tenyérnyi textil sem kell ezekhez a varrott tojásokhoz, csak festék és akril filctoll. Fesd le pasztelláryalatokkal a tojásokat, aztán száradás után vedd kézbe a filctollakat. Utánozd velük az öltéseket, így rajzolj köröket, szíveket és csíkokat. Ezeken belül az anyagok mintáját fehér filctollal alakítsd ki. A gomblyukra egy igazi gombot is ragaszthatsz.

Szalvétával

Ha nem vagy mestere a tojásfestésnek, vagy csak valami mással kísérleteznél, próbáld ki szalvétával! Bolti ragasztó helyett sima tojásfehérjével ragasztjuk a főtt tojásra, így csak pár szalvétára lesz hozzá szükséged, és negyedóra alatt megvan. Már három darabból le tudunk fedni 12 tojást.

Készítsd elő a hozzávalókat: egy tálba válassz szét tojásfehérjét, verd fel egy kicsit, aztán vegyél elő 12 tojáshoz 3 szalvétát, plusz egy ecetet. Vedd le a szalvéták felső rétegét, és vágd őket négy egyforma darabra a hajtás mentén. A tojás oldalát kend be az ecet segítségével tojásfehérjével, és kezd el rásimítani az egyik szalvétadarabot. Felülről is kend le tojásfehérjével a közepétől haladva, és borítsd be az egész tojást. A hátulján vágd le a felesleges papírt. Hagyd a tojásokat megszáradni egy papírtörölközőn, és ha azt szeretnéd, hogy kicsit fényesebbek legyenek, akkor a végén bedörzsölheted őket olajjal, egy másik papírtörölközővel. Ha sikerül fehér tojást találnod, dolgozhatsz úgy is, hogy nem a tojás egész felületét burkolod be, hanem csak a kis motívumokat vágod óvatosan körbe a szalvétán, és azokat a darabokat illeszted és ragasztod a tojásra. Gyönyörű lesz így is.

Mintalyukasztóval

Pofonegyszerű módszer, ezért rendkívül gyorsan haladhatsz a virágos tojásokkal, ha van megfelelő kiszűrőformád – a virágminta mellett nyuszi, tulipán, lepke formájú is létezik. Fesd élénk színűekre a tojásokat, s míg száradnak, fehér öntapadós fóliából szúrd ki a motívumokat. Ha felragasztottad, már készen is vagy!

NEM ÁRT TUDNI

Locsolkodási illemtan

A húsvéti locsolás története jó pár száz évre tekint vissza, s bár a hagyomány igencsak átalakult és megváltozott, lányként nem árt odafigyelned néhány dologra, ha locsolókat fogadsz.

Locsolkodás régen

Korábban a locsolás valósággal kihagyhatatlan program volt a vidéken élők számára. Összeverődtek a srácok, és meglátogatták a falu legszebb lányait, akik természetesen nagyon örültek érkezésüknek, hiszen úgy tartották, akit nem locsolnak meg, az elhervad, megöregszik. Persze a hölgyek kéretek magukat, hiszen a vízbevető hétfőn (régén így hívták a húsvéthétfőt) nem kölnivel szembesültek, hanem vödörnyi vízzel vagy éppen azzal, hogy szó szerint begyömöszölték őket egy vályúba.

– Régén a legények a menyecskékhez vasárnap jártak locsolkodni, hétfőn csak a kisfiúk eredtek útnak, némi ajándék reményében. A lányok a kezdetekben a fiatalságot és termékenységet jelképező locsolásért cserébe virágot tűztek a fiúk zakójára, így a nap végére nemcsak az derült ki, vajon ki a falu legkelendőbb menyecskéje, hanem az is, ki a legkívánatosabb férfiúja. Akinek a legtöbb és legszebb virág díszelgett a zakóján, az nyerte el a hön áhított címet. A virág kitűzését a későbbiekben felváltotta a hímes tojás ajándékozása és az italköszöntő.

– A locsolás egyik alternatívája a vesszőzés volt, amely során a fiúk fűzfaágakból font korbáccsal csapkodták az eladósorban levő lányokat.

Locsolkodás napjainkban

Manapság leginkább már csak vidéken él a locsolás hagyománya, miszerint a lányokat vízzel locsolják meg, sokan már áttértek a humánusabb megoldásra, a kölnivízzel való megöntözésre. Bár a hagyományt megújítottuk, nem szabad teljesen háttérbe fordítanunk neki, hiszen akkor végleg elvész. Még ha nem is rajongsz a locsolásért, ha valaki megtisztel azzal, hogy húsvéthétfőn meglátogat, illendő a következő előírásokat betartanod:

– A locsolást nem illik visszautasítani. Ha vízzel kívánnak meglocsolni, te pedig ezt mindenképpen ellenzed, megpróbálhatsz alkudozni, de nagy illetlenség szó nélkül otthagyni a vendégeket.

– Mindig fel kell készülnöd arra, hogy meglátogatnak, még akkor is, ha előzőleg nem jelentette be senki, hogy meg fog locsolni. A kellemetlenséget kerülendő az a legjobb, ha egy szép kis kosárkába teszel apró ajándékokat (csokitojás, festett hímes tojás, különböző édességek), illetve az sem árt, ha van némi ital a hűtőben.

– A fiúknak kivétel nélkül illik locsolóverset mondaniuk, aminek a végén meg kell kérdezniük, hogy engedélyezi-e a hölgy a locsolást. Ha elhangzik a kérdés, az illel megengedi, hogy megmutasd, hova kéred a kölnit. A hajadat, nyakadat, de akár a csuklódát is felajánlhatod e célra.

– Fiatalon sokkal inkább a locsolás tényét kell megjutalmazni, mint a vendégeket, ezért felesleges pénzt adnod a látogatóknak. Ezt nyugodtan bízd az idősebb korosztályra, anyukákra, nagymamákra, nagynénikre. Te inkább kínálj helyet a látogatóidat, és vendégségeld meg őket egy kis frissítővel, finomsággal.

Barkácsoljunk!

Akár fából is készíthet nyuszi, tojás, vagy éppen tyúk

Kosárka a húsvéti tojásnak!

Jó, ha te is besegítesz a húsvéti előkészületekbe, főként a húsvéti hangulat megteremtésébe, ami sokszor nem igényel sok időt, pénzt, csupán ötletet és elhatározást.

Készíts például hangulatos tojástartó kosarat: műanyag flakon és vastagabb papír segítségével vagy színes kartonpapírból, akár meglevő, fonott vesszőkosárból (de még agyag virágcserep is megteszi, ha megfelelő szalaggal átkötöd), csuhéból, sőt aki tud, horgolhat is tojástartót, pl. nyuszifülekbe zárhatja. Nézd meg mellékelt képeinket, és meríts az ötletekből!

Halritkaságok és ritka vendégek

Halak, amelyeket kihaltnak tartottunk, amelyekről nem tudtuk, hogy vidékünkön is előfordulnak, és amelyekről nem is hallottunk, míg meg nem jelentek tájainkon

Az ember gyakran folyamodott a természetbe való beavatkozásokhoz. Ezek néha igencsak ártottak az élővilágnak, de előfordult, hogy minden jól és fájdalommentesen alakult. Mellőzzük most a felsorolást, meg aztán nem is akarunk vitát olyanokkal, akik csomót keresnek a kákán. De azért elmondunk egyet s más...

A fajok keresztezésével az ember azt kívánta elérni, hogy több faj jó meg hasznos tulajdonsága egy fajban egyesüljön. Történt néhány évvel ezelőtt a tengerentúlon – valahol Amerikában –, hogy ezzel a jótulajdonság-összeadással két olyan halat boronáltak össze, amely máskülönben nem volt tegező viszonyban. A csíkos sügér egy nagy növésű, szilaj, bezártságot nem tűrő hal, amely a folyók tengertorkolati részét lakta. A fehér sügér kis növésű, de békés hal, amely könnyen szoktatható tápra, és halgazdasági tartása simán megoldható. Ezt a kettőt a szakembereknek sikerült összekovácsolniuk. Keletkezett a csíkos sügérnél valamivel kisebb, ám a fehér sügérhez hasonlóan tenyészthető halkeverék. Az egész történetben az a bökkenő, hogy ez a hal megjelent a mi vizeinkben is. Nem sokszor, mindössze egyszer. És akkor is csak kettő, talán három(?) került elő. Valamelyik magyarországi halgazdaságból menekülhettek el nagyvizek alkalmával. Az egyik példányt halszakértőink lencsevégre kapták.

A pangázuszt vidékünk polgára a nagyáruházak hűtőiből ismeri, ahol filé formájában található. Se pikkely, se bőr, se fej, csak tiszta hús, és a szaga is csak enyhén emlékeztet halra. Nincs szándékunkban a szóban forgó hal(ak) rendszertani besorolásával mélyrehatóan foglalkozni, maradjunk annyiban, hogy a köznyelv ázsiai cápaharcsaként emlegeti őket. Trópusi vizekben élnek, a magas hőmérsékletet kedvelik, tájaink éghajlata egyáltalán nem felel meg nekik. Ennek ellenére egy példánya Magyarországon a Tiszából került elő. Tekintettel arra, hogy halgazdaságok nem foglalkoznak tenyésztésével, minden bizonnyal akvaristák engedték a folyóba. Nem ez az első eset, hogy tájidegen halfaj ezáltal kerül hozzánk, a múltban a naphallal (tengeri kárász, zöld kárász...) történt így.

A következő képeket jól nézzétek meg! Elsősorban azért, mert olyan őshonos halat mutatnak be, amelybe igencsak nezezen botlunk bele. Ingoláról van szó, konkrétan dunai ingoláról. Az egyik képen a kifejlett hal látszik, a másikon a lárvája, amelyből csak hónapok elmúltával lett hal. Az ingolákról nagy általánosságban annyit kell tudni, hogy a halak legkezdetlegesebb formájáról van szó. Világszerte számos fajuk ismert, többnyire élősködők. Kőrszájukkal más halak testére tapadnak, és annak testnedveit szívják, de a húsból is tépnek ki darabokat. A mi ingolánk ilyen nem tesz. Lárvaként évekig az iszapban él, és szerves törmelékkal táplálkozik. Ha már a lárvánál mint fogalomnál tartunk... A halak az ikrából kikelve néhány napig lárvák, majd hamar átalakulnak ivadékká. Az ingolánál a

lárvakor 3–4 évig tart. A lárvának nincs szeme. A kifejlett lárva körülbelül ceruzanagyságú, hengeres testű, feregszerű valami. Miután hallá alakul, emésztőszervei elsorvadnak, és többé nem táplálkozik. Tavaszi ivását követően elpusztul. Horoggal nem fogható, a csalihalfogó hálókban sem marad meg, ezért ritkán találkozunk vele.

A kishorgászoknak a tuskés pikóval leginkább az volt a gondjuk, hogy szerepelt a tananyagban, de hiányzott a horgászok zsákmányából. A tuskés pikóról úgy írtak a tankönyvek, mint amivel találkozni a legtermészetesebb dolog. A kishorgászok azonban nem találkoztak vele. Aztán, amikor már nagyobb halakkal kezdtek foglalkozni – a tuskés pikó az életben kisebb, mint amekkora itt a képen –, megfeledeztek a tananyagban erről a sarkalatos leckéjéről. Évekkel később az ismeretterjesztő gyerekkiadványok már világosabban foglalkoztak, és azokból elolvashattuk, hogy tuskés pikóból a szélesebb értelemben vett tájainkon addig csak egy példánnyal találkoztak. A képen látható példány az Újvidék feletti Duna-szakaszból került elő néhány évvel ezelőtt. Abban az évben Apatin környéken is találtak egy pikót. Tehát most már jogosan belekerülhet a tankönyvekbe, hiszen a vizeinkből is előkerült. Nem árt tudni róla, hogy a haltudomány kettéosztotta, külön fajként emlegeti a Duna forrásvidékén élő egyedeket, és egészen másként a torkolat vidékén élőket. De ne bonyolítsuk! Azt azonban jó tudni a tuskés pikóról, hogy hátuszonyának osztatlan sugarai kellemetlenül szúrnak, ezért a ragadozók nem tudnak vele elbánni. Természetes ellensége a tuskés pikónak tehát nincs, ugyanakkor ő maga rendkívül agresszív halacska, más halak ivadékát könnyen elűzi a táplálék mellől.

A régmúltban a dunai nagy hering rendszeres látogatója volt vizeinknek. A Fekete-tengerben élő halról van szó, amely tavasztájt a folyókba úszik fel ívni. Annak idején megfigyelték, hogy csak a folyó főágán, tehát a Dunán haladt, és felúszott egészen Mohácsig. A Vaskapuban megépült vízi erőmű végérvényesen útját állta, holott már azelőtt is megtrikultak a hering továbra is mutatkozott errefelé. Ez az elmúlt években bizonyítást nyert, Dél-Bánátban Temespalánk közelében fogtak néhányat.

A legtermészetesebb jelenség, ha a Drinából fognak ilyen tüskés testű halat. Valójában leánykoncéról van szó, annak is a himjéről, amely ivási időben visel ilyen látványos nászkiütéseket. Csakhogy a képen látható példány nem a Drinából, hanem a Dunából került elő, valahol Baja környékén zsákmányolta egy horgász. Ott ugyanis ez a halfaj rendkívül ritka. Az esettel kapcsolatban azt sem kell figyelmen kívül hagyni, hogy az ekkora leánykoncérók már igen nagyoknak számítanak.

Ha jól megfigyeljük a képet, és járatosak vagyunk a halak világában, akkor kapásból megállapítjuk, hogy süllőket látunk, amint egy hatalmas edényben úszkálnak. De ha a részletekre is odafigyelünk, akkor észrevesszük, hogy a halak mintázata háromféle. Márpedig nálunk süllőből csak kettő van. Miről is van tehát szó? Valami hasonlóról, mint amivel írásunk elején foglalkoztunk. Különböző fajok keresztezésével ugyanis tájainkon is foglalkoznak. Néhány évvel ezelőtt került sor a süllő és a kő-süllő sikeres mesterséges keresztezésére. Ennek a hibridnek elsősorban a haltenyésztésben jut majd fontos szerep, a részletekről máskor bővebben. Aztán néhány évvel a kísérletek befejezése után éppen a kutató szakemberek csoportjának a kezébe került egy Balatonból fogott süllő, amely éppen

olyan volt, mi az általuk keresztezés révén létrehozott. A kormegállapítás, valamint az egyéb bonyolult vizsgálatok elvégzése után bebizonyosodott, hogy ugyanolyan keresztezésről van szó, mint amelyet ők végeztek el a laboratóriumban. A bökkenő: a természetben ez egy évvel előbb történt meg. Ennek ismeretében az emberi beavatkozás már nem is tűnik olyan nagynak. Jelentősége viszont abban rejlik, hogy az ember évről évre sikeresen el tudja végezni azt, ami a természetben ugyan nem idegen, de ritkán sikerül.

A képen látható szörnyike neve túhal. A tengeri csikóhalak igen közeli rettyerutájáról van szó. A különbség, hogy ez egyenes, és nem görbül, akár a kérdőjel. Érdekes az is, hogy nem a tengerből, hanem a Dunából, a Vaskapu tározójából került elő. Ha figyelembe vesszük, hogy uszonya alig van, tehát kétségbeejtően rosszul úszó halról van szó, felmerül a kérdés, hogyan úszhatott fel a Fekete-tengerből? Nem úszott, hajóval érkezett. A nagy teherhajókon meg az uszályokon ugyanis úgynevezett ballaszttartályok vannak. Ezek szerepe, hogy víz beszívattyúzásával egyensúlyba hozzák a hajót, amikor a teher kedvezőtlen elosztása miatt a járgány megbillen. Na már most... A tengeren megpakolják a hajót, ott is billen oldalra, ezért ottani vízzel töltik meg a ballaszttartályokat, hogy helyreálljon az egyensúly. Amikor a hajó megérkezik a célkikötőbe, kirakodás után a hajó visszabilen, ezért a vizet ki kell szivattyúzni. Csakhogy a vízzel a tengeren különböző életformák is a tartályokba kerültek, kiszivattyúzáskor pedig olyan helyekre kerülnek, amelyeken korábban nem volt belőlük. A túhal is ilyen potyautasként érkezett hozzánk.

Törpegéb! Pontosabban kaukázusi törpegéb, vizeink legkisebb hala. Senki se csodálkozzon azon, hogy még nem találkozott vele. Ez a hal ugyanis kétcentis, amikor nagy. És egyéves, amikor öreg. A képen látható se nagyobb meg korosabb annál. Zentánál és Magyaránizsánál is előkerült már a Tiszából, tehát feltételezhető, hogy a folyóban bőven van belőle. Csak éppen megfogni nehéz, mert mivel lehet egy ekkora halat kifogni. Meg aztán felmerül a kérdés, minek ekkora halat fogni. A kaukázusi törpegéb jelentősége abban van, hogy kis mérete, valamint rendkívül apró ivadéka igen alkalmas a ragadozók – elsősorban a süllő – ivadékanak fejlődésében. Egyik-másik ragadozó ivadékanak ugyanis van olyan fejlődésszakasza, amikor nehezen talál megfelelő méretű falatot, és ez végzetes lehet számára. A törpegéb ivadéka ezt a hézagot töltheti be. Csak futólag mondjuk, hogy a szóban forgó hal is a ballasztvizekben potyautasként érkezhetett tájainkra.

Zsenge csibe

- Pincér, főtt egyáltalán tyúk ebben az Új-házi-tyúklevésben?
- Igen, csak nagyon fiatal.
- Mennyire fiatal?
- Annyira, hogy még nem bújt ki a tojásból.

Ketchup

Marcika éppen reggelizik, az anyukája pedig a ketchupos üvegből próbálja kirázni a maradékot, amikor cseng a telefon. Az anya megkéri a fiát, hogy vegye fel. A vonal végén az asszony főnöke jelentkezik.

– Csókolom! – üdvözlí Marcika. – Most nem tudom adni az anyukámat, mert éppen az üveg fenekére néz.

Programírók

- Mi az abszolút rossz kijelentés egy számítógépes programokat gyártó cégnél?
- Majd ha fagy!

Fogfájás

Kovácsnak szörnyen fáj a foga, egész éjjel nem tud aludni, csak nyöög és jajgat.

- Legyél rám tekintettel! – szól rá a felesége. – Ahogy elalszom, rögvést fölriasztasz a nyögdécseléssel.
- Én sem bírom lehunyni a szemem.
- Jó, jó, de neked legalább fáj a fogad!

Ing

Pacsmag bemegy a divatáruüzletbe:

- Kérek egy inget negyvenes gallérral.
- Olyat, amilyen uraságodon van?
- Hová gondol? Tisztábbat.

Aranyóra

Pemete késő este a főutca aszfaltját nézi, mintha keresne valamit. Szembe jön vele a szomszédja, Lucerna, és megkérdi tőle:

- Hát te mit keresel?
- Az aranyórámat.
- Hol veszett el?

- Az egyik mellékutcában.
- Hát akkor miért a főutcán keresed?
- Mert itt sokkal világosabb van.

Hüvös fogdatatás

- Az éjszaka betörők jártak nálunk – meséli Karfiolné a baráti társaságban. – A férjem nagyon hüvösen fogadta őket.
- Hogyhogy hüvösen?
- Olyan hüvösen, hogy még a foga is vacogott.

Hibás kötet

- Mondja, kisasszony, ki lehetne cserélni ezt a hibás könyvet? – kérdi Pacsmag a könyvesbolti eladónőt.
- Természetesen. Mi a hibája?
- Nem tetszik a vége.

Elég ennyi

A főnök összehívja a munkatársait az irodában:

- Kedves kollégák, én holnap néhány hétre elutazom. Van valami kívánságuk?
- A főnök szavait néma csend követi, míg nem megszólal egy udvarias hang:
- Nincs. Tökéletesen elég, hogy elutazik.

Vagyonmegosztás

A motoros megáll a piros lámpánál, majd teljesen váratlanul eldől jobbra. A mellette álló autós kiszól az ablakon:

- Segíthetek, uram?
- Nem, köszönöm, nincs semmi baj, csak elhagyott a feleségem – tápázkodik fel a motoros.
- Azt akarja mondani, hogy ezért borult fel a piros lámpánál?
- Igen, ugyanis a nejtem elvitte magával az oldalkocsit.

Megszállott vagy?

Jelek, amik arra utalnak, hogy számítógépes megszállott vagy:

1. Amikor valaki a személyi számodat kéri, automatikusan az IP címedet adod meg.
2. Így ismerkedsz az utcán: "Szia, mi a weboldalam címe?"
3. Megdöbbsz, amikor meghalod, hogy a spam igazából egy húskonzerv neve.
4. Ha valakinek szólni akarsz, "megpingeled", és traceroute-tal tájékozódasz.
5. Ha kólát veszel egy automatából, azt így kommentálod: "Letöltöttem egy kólát a szerverről".

Remek nap

A skót templomban istentisztelet után körbeadják a perselyt, ám az üresen tér vissza a paphoz.

- Jó napunk van – mondja a pap örömmel.
- Legalább a persely visszakerült.

Szegény beteg

Az orvos összefut az utcán a barátjával.

- Hová sietsz annyira? – kérdezi a cimborára.
- Ne is kérdezd! Már két hete járok egy beteghez.
- Szegény! Mi a baja?
- Nem tud fizetni.

Nézőpont

– Nos, a szíve kissé gyengécske, uram, de én azért nem aggódom – mondja az orvos a vizsgálat után.

- Nézze, doktor úr – feleli a páciens –, ha az ön szíve lenne gyenge, akkor én sem agódnék!

Etetés

- Mondd csak, Fülöpke, megetteted a papagájt?
- Igen, anya.
- Mivel?
- Hát a macskával.

Lassú hajtás

- Ugye, tudja, miért állítottam meg? – kérdezi a rendőr a vadul száguldozó autóst.
- Tudom. Azért, mert túl lassan hajtottam.
- Még hogy lassan?! Száznyolcvannal ment lakott területen! Ez magának lassú?
- Nézze, biztos úr, ha kétszázharminccal hajtottam volna, akkor most nem lennék itt.

Néhány óra késés

A vidéki városkából minden délután indul a személyvonat a fővárosba. Negyed hatkor megérkezik az állomásra egy férfi, és megkérdi az állomásfőnököt:

– Mondja, késik valamennyit a délutáni vonat?

– Igen, késik néhány órát.

Az utazó erre belül a restibe vacsorázni. Néhány perc múlva füttyszót hall: a vonat befutott az állomásra. Emberünk rohan kifelé, felelősségre vonni az állomásfőnököt:

– Miért mondta, hogy a vonat néhány órát késik? Hiszen öt perccel múlt fél hat, és a szerelvény már itt is van!

– Elnézést – feleli derűsen az állomásfőnök –, de ez még a tegnapi vonat.

Kiváló életmentő

Gyökér megkapja a Kiváló Életmentő kitüntetést. Barátja, Gyömbér gratulál, de azért megkérdezi:

– Mondd, hogyan kaphattál kitüntetést egy fuldokló kimentéséért, amikor nem is tudsz úszni?

– Tudod, épp a Balatonon csónakáztam, amikor észrevettem, hogy egy ember fuldoklik.

– Aha, így már értem. A csónakkal kimenttetted a fuldoklót?

– Nem, dehogyis! Egyszerűen szóltam neki, hogy álljon le nyugodtan, mert csak térdig ér a víz.

Hatékony hirdetés

Egy úr bemegy a napilap kiadójához:

– Gratulálok önöknek. Az apróhirdetéseik fantasztikusan hatékonyak.

– Köszönjük, uram. De mire alapozza a véleményét?

– Arra, hogy tegnap feladtam itt egy apróhirdetést, hogy a cégemhez éjjeliőrt keresek, és az éjjel már be is törtek hozzánk.

Kakukk

A nagy bank vezérigazgatója azzal dicsekszik a társaságban, hogy szabadidejét órajavitással tölti, ez a hobbija. A felesége buzgón helyesel:

– Így igaz, a férjem jobb órás, mint a szakemberek. A múltkor úgy megreparálta a szomszédék kakukkos óráját, hogy a kakukk azóta minden órában kiugrik az odújából, és megkérdezi, hogy mennyi a pontos idő.

Meg-megállva

Szatymazi bemegy az óráshoz a kutyájával, és így szól:

– Elhoztam magának a Bodrit.

– A Bodrit? – kérdi az órás elképedve.

– Hát mit csináljak én vele?

– Nézze meg, mi a baja! Ugyanis minden öt percben megáll.

Profi írásszakértő

– Szervusz, Padlizsán komám! Honnan jössz?

– A grafológustól. Elvittem neki az írásmat.

– No, és mit gondolsz, tényleg ért hozzá?

– Azt hiszem, igen.

– Miből gondolod?

– Abból, hogy előre kérte a honoráriumot.

Mexikói profiliga

Az isten háta mögötti mexikói focipályán a jobbszélső megiramodik a partvonal mellett. Egyszerre dörrenést hall, és pisztolygolyó süvít el a füle mellett. A játékos megtorpan:

– A mindenit! Úgy látszik, a játékező észrevette, hogy lesre futottam...

Ágy

– Jean, vigye le a pincébe az ágyamat!

– Miért, uram?

– Mert mélyen akarok aludni.

Zongora

– Jó napot, kisasszony! Én vagyok a zongorahangoló.

– Igen? És ki hívta magát?

– A szomszédok.

Miért jó ismerkedni a neten?

– Mert otthonról is lehet.

– Mert a munkahelyről is lehet.

– Mert nem kell hozzá kiöltözni.

– Mert nem kell sminkelni.

– Mert az egyhavi előfizetés a telefonszámlával sem kerül annyiba, mint egy vacsora és a taxi hazafelé.

– Mert lehet közben inni és WC-re menni anélkül, hogy bocsánatot kellene kérni.

– Mert nem kell elmenni a felelőtlenül megígért randevúra.

– Mert a szó, ha már elszáll, sok bajt okozhat, írásban viszont minden törölhető.

Új cipő

A férfi hazamegy, és boldogan újságolja a feleségének:

– Nézd, drágám, ma vettem egy új cipőt, de sajnos csak néhány nap múlva vehetem fel.

– Miért? – kérdezi a feleség.

– Azért, mert az eladó azt mondta, hogy az első napokban szorítani fog.

Fordítva

Két barátnő beszélget:

– És mit csinál a kedves férjed?

– Vadászik és autózik.

– És hogy megy neki?

– Éppen fordítva, mint ahogy kellene: az autóval mindent eltalál, a puskával viszont semmit.

Rosszcsont csibék

Tyúkanyó dorgálja a kicsinyeit:

– Ejnye, ejnye, ha ezt apátok látná, megfordulna a grillsütőben!

Kipróbálta

Mórickát leküldik a boltba gyufát vásárolni.

– Vigyázz, kisfiam – mondja neki az anyja –, nem mindegy, hogy milyent veszel. Amit én vettem, rossz minőségű volt, minden egyes szálnak lepattogott a feje, nem lehetett meggyújtani egyiket sem. Fél óra múlva jön Móricka, és már az ajtóból kiabálja:

– Anyu, ebben minden szál jó. Kipróbáltam!

Most nem éhes

Julcsi könyörög az apjának:

– Apu, játsszál velem!

– Most nem lehet, nincs rá időm – mondja az apja.

– Miért nincs rá idő?

– Mert dolgozom.

– És miért dolgozol?

– Hogy neked enni adjak.

Julcsi hallgat egy ideig, majd felcsillanó szemmel mondja:

– Apu, most nem vagyok éhes, nyugodtan játszhatok velem!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Három ujj a magasban, a két szélső ölelésében. Kik köszöntik egymást ily módon – ez volt 12. idei számunk nyereménykérdése. És tényleg, kik? Meglehetősen sok helyes választ küldtek be, ami nem más, mint a cserkészek. Aki a cserkészekhez szegődik, egykettőre megtanul cserkész módra köszönni. Jobb kezüket vállukhoz emelve a kiscserkészjelöltek két ujjal, a cserkészjelöltek három ujjal üdvözlnek egymást. És hogy ez mit jelent? A kiscserkészek-

nél azt, hogy a kiscserkész engedelmes és segítőkész, a nagyoknál pedig azt, hogy kötelességteljesítő leszünk a jó Istennel, hazánkkal és embertársainkkal szemben. A helyes válaszáért a nyereménykönyvet ezúttal a **tordai Hofman Doriánnak, az Ady Endre iskola ötödikeseinek** küldjük. Jutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

Következő nyereménykérdésünk így hangzik: melyik kontinens látható a képen. Ennél könnyebbet talán nem is kérdezhettünk. Ha rájössz a válasza, ne sokat tétovázz, küldd el mielőbb címünkre, és ajándéknyereményt nyerhetsz! Megfejtéseket, tekintettel a tavaszi szünidőre, **április 30-áig** várjuk. Levélcímünk változatlan: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a laccímét is!

Tisztítsuk meg Topolyát!

A topolyai Petőfi Sándor cserkészcsapat a Föld napja alkalmából egy egész éves környezetvédelmi akciót tervez, melynek első eseményeként Topolyán április 19-én a helybeli parkban rendeznek akciót, majd április 23-án a tó körül takarítanak, mivel ezen a két területen a legtöbb a szemét.

A 19-ei, pénteki akció – a parktisztítás – reggel kilenc óra körül kezdődik és délután egyig tart. A 23-ai, keddi akció – a tó környékének megtisztítása – délután három óra körül kezdődik.

Fontos, hogy minden önkéntes jelezze, melyik nap szeretne részt venni az akcióban (Bábi Orsolyánál üzenetben a Facebook közösségi oldalon).

A kesztyűkről, a zsákokról, a szeméztállításról a cserkészcsapat gondoskodik. Mindenki kap üdítőt a nap folyamán. A jelentkezés fontos a felszerelés biztosítása végett!

A cserkészcsapat rajz- és fotópályázatot is hirdet a Tisztítsuk meg Topolyát! akció keretében Így látom én a Földet! címmel.

A rajzokat az alsós, a videókat és fotókat a felsős, illetve kö-

zépiskolás korosztálytól várják. A pályamunkák bemutathatják Földünk szépségeit, illetve a Földet pusztító tényezőket is. A pályamunkákat személyesen kell átadni (minden topolyai pályázónak) április 13-án és 20-án délután két órától a cserkészotthonban, a fotókat és videókat pedig Bábi Orsolyának üzenetben. Az elbírálás április 22-én történik, a kategóriánkénti egy-egy nyertes edességsomagban részesül.

T. O.

A méhek festésében jeleskedett

Berényi Dorina, a szabadkai EmArt Műhely növendéke eredményesen szerepelt a Palóctáj Méhész és Környezetvédő Egyesület (Magyarország), valamint az Ipolyszakállosi Ipolyvölgye Méhész Szervezet (Szlovákia) Mézecsoporc című rajzpályázatán. Munkájával oklevelet és ajándékcsomagot érdemelt ki.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvideken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs